

CONCEPTVERSLAG VAN DE VERGADERING VAN DE RAAD DER GEMEENTE
HAARLEM OP MAANDAG 7 NOVEMBER 2016 OM 19.30 UUR

Voorzitter: de heer J. Wienen
Griffier: mevrouw J. Spier
Wethouders: de heer J. Botter, mevrouw J. Langenacker, mevrouw C.Y. Sikkema,
de heer M. Snoek en de heer J.K.N. van Spijk

Aanwezig zijn 39 leden: de heer M. Aynan (PvdA), de heer A. Azannay (GroenLinks Haarlem), de heer J.M. Baaijens (Actiepartij), de heer R.H. Berkhout (GroenLinks Haarlem), de heer A.F. Bloem (SP), de heer J. Boer (VVD), de heer M.H. Brander (PvdA), mevrouw F.G. Cannegieter (D66), mevrouw A. Dekker (D66), de heer G.B. van Driel (CDA), de heer M. El Aichi (CDA), de heer J. Fritz (PvdA), de heer F.H. Garretsen (SP), de heer M. de Groot (D66), de heer B. Gün (GroenLinks Haarlem), de heer W. van Haga (VVD), de heer G. Hulster (Actiepartij), mevrouw M.D.A. Huysse (GroenLinks Haarlem), de heer R.G.J. de Jong (VVD), mevrouw J. van Ketel (SP), mevrouw S.K. Klazes (GroenLinks), mevrouw F. de Leeuw (Ouderenpartij Haarlem), de heer B. van Leeuwen (D66), mevrouw D. Leitner (D66), mevrouw D. van Loenen (PvdA), de heer D. Mohr (OFM), mevrouw S. Özogul (SP), de heer A.P.D. van den Raadt (Trots), mevrouw E. de Raadt (CDA), mevrouw A. Ramsodit (PvdA), de heer M.J.A.E. Rijssenbeek (D66), mevrouw M.C.M. Schopman (PvdA), mevrouw H.A. van der Smagt (VVD), de heer F.N.G. Smit (OPH), de heer P. Spijkerman (D66), mevrouw M.A. Sterenberg (VVD), de heer F.C. Visser (ChristenUnie), de heer J.J. Visser (CDA) en mevrouw L.C. van Zetten (HartvoorHaarlem)

Afwezig:

1. OPENING

De VOORZITTER: Dames en heren, ik open de vergadering. Wij zijn hier bij elkaar voor het hoogtepunt van Haarlem: de behandeling van de jaarlijkse begroting. Dat betreft een van de belangrijkste bevoegdheden van de gemeenteraad, het budgetrecht. Dat is ook altijd de gelegenheid om algemene beschouwingen uit te spreken over het te voeren en gevoerde beleid. Ik heb begrepen dat dat altijd een worsteling is met de tijd. Ik geef u dus in ieder geval in overweging om met uw spreektijd van het begin af aan uiterst selectief om te gaan. We gaan eerst luisteren naar de bijdragen van de partijen voor de algemene beschouwingen en de opmerkingen bij de programmabegroting. De eerste die ik daarvoor het woord geef is de fractievoorzitter van de VVD. Het woord is aan de heer De Jong.

2. PROGRAMMABEGROTING 2017-2021

De heer DE JONG: Voorzitter, dank u wel. Wat een mooie inleiding. Anders dan we gewend waren. Het zijn inderdaad ook een beetje algemene beschouwingen en soms ineens heel erg over de begroting. Dat is goed. Het is fijn dat u dat zo ziet en het is fijn dat u het karakteriseert als een belangrijke week. Dat is het voor ons ook. Toen ik in 2010 begon als raadslid had ik een aangeboren hoogachting voor alles wat met autoriteit te maken had. Ik had diep respect voor burgemeesters, wethouders, de rechterlijke macht en andere belangrijke mensen zoals onze raadsnestor Jur Visser. Ik was ervan overtuigd dat deze mensen heel veel weten en alles naar eer en geweten doen. En dan ook nog eens met de beste intenties. Anno 2016 is van dat blinde vertrouwen van mij niet zo veel meer over met uitzondering van uiteraard het vertrouwen in de heer Jur Visser, onze raadsnestor. Dat heeft niets met cynisme te maken. Dat heeft met realisme te

maken. De wereld is niet veranderd, ik ben veranderd. Dan kom ik toch terecht op het optreden van het college. Het kost ons als raadsleden ongelooflijk veel moeite om van dit college fatsoenlijke antwoorden te krijgen op vragen die we stellen. Dat geldt voor mondelinge vragen en schriftelijke vragen, als we überhaupt al antwoorden krijgen. En wat ons betreft ligt hier een belangrijke verantwoordelijkheid voor de voorzitter van de raad, de burgemeester, om ervoor te zorgen dat een volksvertegenwoordiger altijd een ordentelijk antwoord krijgt. U, voorzitter, moet daarop toezien. En overigens moet ik zeggen dat ik de laatste tijd heel veel ambtenaren plaats zie nemen achter de commissietafels terwijl ik best denk dat de wethouders capabel genoeg zijn om hun eigen boontjes te doppen. Ik zou de leden van het college dit willen meegeven. Het is uw visitekaartje dat u afgeeft. Ik denk dat u al die ambtelijke ondersteuning niet nodig heeft en het krijgt ook geen schoonheidsprijs. Maar goed, u vult uw ambt geheel op uw eigen wijze in. Ik ga een paar thema's langs. Het gaat vandaag allemaal niet heel lang duren. Ik ga het kort hebben over onze schuld, over werk, over parkeren uiteraard en over statushouders/allochtonen/migranten al naar gelang welk woord tegenwoordig helemaal in is.

Financiën. Je zou je kunnen afvragen waarom de VVD niet zou instemmen met deze begroting. De woonlasten dalen immers en blijer kun je mij niet maken. Vanavond zullen we veel jubelverhalen horen over de financiële voorspoed die over Haarlem rolt. Dat is natuurlijk prachtig. Wethouder Van Spijk heeft zijn magische toverstaf gevonden en plotseling is onze schuld zomaar 100 miljoen euro lager. Toen ik dat los, onze schuld 100 miljoen euro lager, dacht ik, ik geloof er helemaal niets van. Ik geloof er echt helemaal niets van. Het is eigenlijk best wel triest als je dat als fractievoorzitter denkt. Ik geloof de stukken van de wethouder niet. Als het te mooi is om waar te zijn, dan is het vaak ook te mooi om waar te zijn.

De heer RIJSSENBECK: Toch een vraag dan. Toen u in 2010 in de raad kwam en in de vorige raadsperiode de schuld nog steeg met 100 miljoen euro en uw eigen wethouder de wethouder van Financiën was, geloofde u het toen wel?

De heer DE JONG: Ja. Blindelings. Zeker. Ik ga u ook zeggen waaruit die schuld is opgebouwd. Onze schuld. Opgebouwd door noodzakelijke investeringen in cultuurpodia, onderwijshuisvesting, sportaccommodaties, wegen en asfalt, het gemeentekantoor, noem maar op. Blijkbaar is de zilvertvloot binnengekomen en onze schuld is plotseling 100 miljoen euro lager. Dan ga je toch even kijken hoe dat kan dat een schuld zo verdwijnt. Even de nuance zoeken. D66 is de partij van de nuance. Wat zien we? Investerings zijn niet gedaan, 17 miljoen euro doen we in de toekomst. Enorme meevallers in het sociaal domein, 25 miljoen euro: graag horen we van het college wat we ermee gaan doen, waaraan we het gaan uitgeven. Wat geschuif met betalingen en dat is ook altijd een hele spannende, 11 miljoen euro. En als klapstuk: meer kortlopende financiering in plaats van langlopende financiering, 25 miljoen euro. Het is alsof u uw hypotheek aflost met een pl'tje. De lagere rente maakt het allemaal mogelijk.

De schuld daalt niet. De schuld stijgt. En ik zou graag een compliment willen geven aan de heer Visser van de ChristenUnie. Ik zou willen zeggen dat hij weer in de genade van de VVD is opgenomen. We hebben een tijdje een boycot gehad, maar die is ook voorbij. Dat u dan een jubelverhaal presenteert rondom de schuld vind ik een college onwaardig. Dat het de goede kant op gaat, zult u mij niet horen betwijfelen, maar het verhaal klopt natuurlijk niet. De schuld stijgt. Dit zijn uw eigen antwoorden op de vraag van de ChristenUnie. Had u maar een halfjaartje eerder deze truc uitgehaald. Dan had u niet hoeven lopen leuren met Haarlems failliete boedel bij de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude en dan was misschien wel een mooie fusie tot stand gekomen. Maar blijkbaar zijn we nu schatrijk. In dat licht heeft de heer Van Haga een mooie motie gemaakt. Haarlem zet zich in voor Spaarndam-Oost en meer. Het doel van die motie is

echt alles te doen om Spaarndam-Oost alsnog te verenigen met Haarlem. Die motie wordt zo rondgedeeld. In de tweede termijn kunnen we daarop desgewenst een toelichting geven.

Motie Haarlem zet zich in voor Spaarndam-Oost en meer

De Haarlemse gemeenteraad in vergadering bijeen op 7 oktober 2016,

constaterende dat:

- Haarlem is afgevalen als fusiepartner voor de Gemeente Haarlemmerliede Spaarnwoude.

overwegende dat:

- Spaarndam bij voorkeur een ongedeeld dorp moet kunnen zijn en het bij deze gemeentelijke herindeling logisch is om hiervoor te kiezen;
- Een ongedeeld dorp de uitdrukkelijke wens is van zowel de inwoners van Spaarndam Oost als Spaarndam West;
- Het tevens een kans is om een logische verdeling van de grond te bewerkstelligen;

draagt het college van B en W op:

- Er alles aan te doen om er voor te zorgen dat Spaarndam-West en Spaarndam-Oost worden verenigd onder de vleugels van de gemeente Haarlem.
- Er alles aan te doen om het fusieproces te laten resulteren in een situatie waarbij logische bestuurlijke grenzen zullen gelden en het gebied ten westen van de A9 en ten noorden van de A200 onder de gemeente Haarlem te laten vallen (zie gearceerde gedeelte van het bijgevoegde kaartje).

En gaat over tot de orde van de dag.

Tot zover onze bijdrage over de schuld.

Dan gaan we naar parkeren. Bij de behandeling van de kadernota heeft de coalitie een aantal slimme dingen gedaan. Ze heeft namelijk een einde gemaakt aan een aantal bezuinigingen. Die waren in het licht van verbeterende financiële situatie niet meer nodig en die zijn geschrapt. Prima. Dat schrappen van bezuinigingsmaatregelen gold blijkbaar niet voor het parkeren. De coalitie van PvdA-CDA wil per se 1,5 miljoen euro binnenharken via het moderniseren van het parkeren. De heer Frans Smit van OPH heeft al gezegd dat het ongetwijfeld het dubbele zal zijn, wil je 1,5 miljoen euro binnenhalen. Ook in deze begroting gaan de tarieven verder omhoog. De conclusie is simpel: de autobezitter moet weer betalen. Des te schrijnender is inmiddels het parkeerdrama dat zich momenteel in de stad voltrekt. Wat is er aan de hand, de autobezitters moeten veel geld betalen voor een parkeervergunning. Die vergunning geeft hen het alleenrecht om in hun wijk te parkeren. Alleen voor vergunninghouders en hun gasten. Wethouder Sikkema, de andere kant van het contract, moet zorgen dat er dan ook niemand anders kan parkeren. Maar die vergunning blijkt niet zoveel waard te zijn, want iedereen kan daar gewoon overal met een parkeer-app parkeren. Dan kun je zeggen dat mevrouw Sikkema zich niet houdt aan de afspraak. Die vergunning is niet veel waard. Daarmee heeft de VVD grote moeite. We hebben hier af en toe de mond vol van vertrouwen en de vertrouwenskloof tussen burger en bestuur, de afstand en de participatiekloof. En dat terwijl mevrouw Sikkema u eigenlijk vergunningen verkoopt die niet zo veel waard zijn. Dat vertrouwen moet gewoon worden hersteld. Vertrouwen herstel je door een financiële tegemoetkoming aan alle vergunninghouders en daarom hebben wij een mooie motie gemaakt, die heet De Joet van Jeroen (keer twee) om elke vergunninghouder in 2017 een

compensatie te geven van 20 euro op hun vergunning. Dat kost geld; het zij zo. U moet uw contract gewoon nakomen, uw afspraak met de burger. Daarom dienen wij deze motie in en we hopen dat de gemeenteraad instemt om het vertrouwen van de Haarlemse burger te herwinnen. Mevrouw Sikkema, ik denk dat u er vandaag genadig vanaf komt, want uw naam gaat verder in het hele verhaal niet meer vallen. Eigenlijk vinden wij u een heel sympathieke vrouw. U had wel wat handiger en beter moeten opereren in het hele drama. We weten dat u in januari al wist van deze problematiek. Er ligt immers een collegebrief uit januari. En wij weten dat u het wist. Het enige wat u moet doen, is zeggen: mijnheer Boer, u heeft helemaal gelijk. Het is een rommeltje. Ik had het moeten weten. Ik wist het niet. Excuses. We gaan het repareren. De communicatie is werkelijk alles.

Motie De Joet van Jeroen (keer twee)

De gemeenteraad van Haarlem in vergadering bijeen op 10 november 2016,

constaterend dat:

- Autobezitters in bepaalde wijken, vergunningsgebieden, een parkeervergunning moeten kopen om op straat te kunnen parkeren;
- Alleen autobezitters met een vergunning of een bezoekerspas - al dan niet digitaal - in deze vergunningsgebieden mogen parkeren;
- Het college van Haarlem op de uitvoering van deze rechten en plichten toeziet en deze handhaaft;

tevens constaterende dat:

- Ook autobezitters zonder vergunning in de vergunningsgebieden kunnen parkeren door gebruik te maken van een betaal-app en hiervoor niet beboet worden;
- De parkeerdruk hierdoor verhoogt;
- De gemeente Haarlem haar afspraak met de kopers van de parkeervergunningen derhalve niet is nagekomen en nog steeds niet nakomt;
- Het gebruikelijk is om een partij die slachtoffer is van misleiding geheel of gedeeltelijk te compenseren voor geleden schade;
- Het vertrouwen in het Haarlemse bestuur ernstig is geschaad;

besluit:

- Het college op te dragen op de tarieven voor de parkeervergunningen 2017 een generieke korting toe te passen van 20 euro per parkeervergunning;
- De kosten van dit besluit in de begroting van 2017 te verwerken.

En gaat over tot de orde van de dag.

De heer FRITZ: Begrijp ik dat de VVD klaar is met parkeren?

De heer DE JONG: Ja zeker, daar ga ik vandaag verder niets over zeggen.

De heer FRITZ: Dat verbaast me. Ik had eigenlijk wel verwacht dat u vandaag een referendum zou aankondigen en een verzoek tot een referendum zou indienen. Dat hangt nu al bijna een halfjaar boven de markt.

De heer DE JONG: Het referendum is in handen van de heer Boer. Misschien dat de heer Boer een korte toelichting kan geven over de status van het referendum?

De VOORZITTER: Ga uw gang.

7 november 2016

De heer BOER: Zoals iedereen weet wordt het referendum ingediend door een burger. De burger gaat over het moment van indienen. Maar ik weet wel uit goed geïnformeerde bronnen dat wij onder andere met de griffie druk bezig zijn met het voorbereiden van digitaal ophalen om de handtekeningen. Dat vereist nogal wat organisatie en daarmee zijn wij op dit moment heel druk bezig. Maar voor iedereen die zich ongerust maakt of wij of de burger het referendum gaat indienen: vrees niet, het gaat gebeuren.

De heer FRITZ: Dit horen we nu al bijna een half jaar. We nemen elkaar serieus. We gaan binnenkort een besluit nemen over parkeren. Als PvdA zouden wij de VVD echt willen oproepen om nu eindelijk een keer boter bij de vis te doen en met een formele aanvraag te komen. U laat dit een beetje boven de markt hangen. U speelt een beetje een schimmenspel. En er komt maar niets, er komt maar niets. Laten we elkaar serieus nemen. Laten we de Haarlemmers serieus nemen en kom met die referendumaanvraag.

De heer BOER: Als ik iemand serieus neem, dan zijn het de inwoners van Haarlem wel. Maakt u zich daar nu maar niet ongerust over. Dat is in goede handen. Het gaat er hier om dat we het goed doen als we het doen. Het digitaal ophalen van de handtekeningen is daarin essentieel en dat moet op orde zijn. Daaraan werken we hard. Zodra het kan, zullen we dat referendum indienen.

De heer BLOEM: Ik vind het echt heel jammer dat ik de PvdA moet lesgeven over de referendumverordening waarop zij ook zo trots is. Er moet namelijk eerst een raadsvoorstel liggen. Het college heeft tot nog toe niet de ballen gehad om een dergelijk raadsvoorstel neer te leggen. Pas daarna kan het verzoek worden gedaan. Het inleidende verzoek ligt er al. Die handtekeningen zijn er al. Wij wachten dus gewoon netjes op het college.

De heer VAN LEEUWEN: Ik ken de VVD als een partij die haar woorden zorgvuldig kiest en zeker bij monde van de heer Boer. Het bevreemdt mij nu dat de heer Boer zegt nog te overwegen het referendum in te dienen. Men is nog bezig. Nu breekt mijn klomp.

De heer BOER: Het referendum wordt ingediend. Dat is niet een vraag. Dat gaat gebeuren. Alleen, het hangt van het moment af waarvan wij weten hoe we dat digitaal kunnen ophalen en goed kunnen organiseren. Daarmee zijn we in samenwerking met de griffie heel druk bezig. In samenwerking ook met Rotterdam waar wel ervaring is met digitaal ophalen. Dank voor uw zorgen. Het staat genoteerd. Niet nodig. Het is in goede handen. Het gaat gebeuren.

De heer VAN LEEUWEN: Het is nu nog duidelijker. Wij zijn bezig. Het staat heel duidelijk in de verordening. U heeft als raadslid een andere positie als u als partij een referendum aanvraagt. Wij zijn bezig, zegt de heer Boer. Dat vind ik wel heel bijzonder. Dat u er dan voor kiest het via een burger te doen ...

De heer BOER: Wat ik bijzonder vind, is wanneer je je eigen naam op een bankje plakt. Laten we ophouden met die kul. Ik zeg u, wij werken er hard aan. Wij ondersteunen die burger. We hebben honderden burgers waarmee we contact hebben. De hele tijd ook. Dit neem ik heel serieus. Het referendum komt er. Maakt u zich niet druk.

De heer FRITZ: Allereerst dan een advies. Als u zelf iemand heeft, dan heeft u die handtekeningen helemaal niet nodig. Kom er gewoon mee. Maar ik heb een andere vraag en ik snap best dat het ingewikkeld is en dat het kennelijk langer dan een half jaar duurt om digitale handtekeningen te verzamelen. Soit. Wat is de vraag van het referendum?

Zelfs dat weten wij in Haarlem nog niet. Wat wordt de referendumvraag? In de referendumverordening staat dat de vraag bij de aanvraag moet worden toegevoegd. Wat wordt de vraag, mijnheer Boer?

De heer BOER: Ik ken de referendumcommissie heel goed. Een essentiële rol heeft de referendumcommissie in het advies over hoe de vraag geformuleerd gaat worden. Dus ook daarmee zijn wij bezig. Fijn dat u allemaal zo meedenkt. Sterker nog, ik zal een groepsapp met u beginnen en dan kunt u al uw ideeën nog een keertje inbrengen en met mij bespreken. Wij zijn omringd door deskundigen. Ik ken de referendumcommissie van voor naar achteren. Ik weet hoe het zit met de vraag. Maakt u zich niet druk. U heeft wel andere zorgen aan uw hoofd, lijkt mij.

De heer FRITZ: Dit is mijn laatste vraag. Dat beloof ik. Ik maak mij zorgen dat u handtekeningen gaat verzamelen zonder dat u de mensen vertelt wat überhaupt de vraag van het referendum zou moeten zijn. Dan zijn de handtekeningen helemaal niets waard. Dus alstublieft, houdt u ons niet voor de gek. Houdt u de stad niet voor de gek. Kom met een referendumvraag. Dan kunnen wij die serieus bekijken en dan zullen wij die ook serieus bekijken.

Mevrouw HUYSSSE: Wij begrijpen best dat het ingewikkeld is. Wij kennen de VVD ook als een partij die goed kan organiseren, goed kan plannen, dus dan zult u vast wel weten hoe de planning eruitziet, welke termijn, wanneer er wat gaat gebeuren. Dat kunnen VVD-mensen vaak heel goed.

De heer BOER: Eerst nog even over het formulier. Dat wordt keurig aangeleverd door de gemeente. Dat komt van de griffie. Daarop staat precies wat wij moeten invullen. We zullen dat ook keurig invullen. Daar kunnen mensen hun handtekening onder sturen. Wij houden niemand voor de gek. Het is uitstekend geregeld. Duidelijkheid ten over. Nogmaals, maakt u zich niet druk. U heeft wel andere zorgen. En mevrouw Huysse, ik heb net nog een uurtje geleden met de griffie gezeten, de burger erbij en nog wat andere mensen die er verstand van hebben. Inderdaad, er wordt gesproken over de planning, over het formulier, over digitaal ophalen enzovoorts. Maakt u zich niet druk. Wij zijn er druk mee bezig.

Mevrouw HUYSSSE: Er is in ieder geval nog geen planning. Over een maand, over een jaar, over drie jaar? Wanneer vindt het plaats?

De VOORZITTER: We gaan verder met de heer De Jong.

De heer DE JONG: Wat hier wellicht onder ligt, is de angst van de gevestigde orde in Haarlem voor de stem van de burger. Het referendum gaat er komen.

De heer FRITZ: Ik zal me echt tot een zin beperken. In tegenstelling tot de VVD heeft de PvdA voor de referendumverordening gestemd. U was er tegen, de PvdA was er voor.

De heer DE JONG: Altijd goed om te zien dat de PvdA nog boos kan worden. Er is net weer een Kamerlid opgestapt. De uittocht is begonnen. In die zin vergeef ik u uw woedeaanval. Nogmaals, het referendum gaat er gewoon komen. De VVD is een referendumpartij. D66 was ooit een referendumpartij. En wat zijn we allemaal bang voor de stem van de burger. En wat zijn we bang voor de stem van de onderbuik. Mevrouw Langenacker, het gaat nu over u, het gaat over werk. Wethouder Langenacker houdt van mensen. Wethouder Langenacker houdt van hele arme mensen. Als er maar genoeg arme mensen zijn, dan kan ze haar minimagelden uitgeven. Dat doet ze eigenlijk

vrij goed. Ik heb begrepen dat dit jaar de pot van minimagelden helemaal op gaat. Mevrouw Langenacker deelt vaker gratis geld uit. Je kunt bij haar ook terecht voor gratis bijstandsuitkeringen zonder tegenprestatie of sollicitatieplicht. Wethouder Langenacker is ook wethouder van economie en op dat terrein is ze wat minder succesvol. Elk jaar verdampen er in Haarlem 1.000 banen en Haarlem doet het in de werkgelegenheidsmonitor dan ook niet zo goed. Wethouder Langenacker weet niet zo goed wat ze daaraan moet doen. En zo geschiedde het in die dagen dat een grote Franse multinational naar Haarlem kwam en zei: "wij willen graag een filiaal openen." Ja, zei mevrouw Langenacker, "gaat u maar in Schalkwijk zitten." "Nee", zei dat bedrijf. "Wij willen niet in Schalkwijk zitten. Zelfs uw gemeenteambtenaren willen niet eens in Schalkwijk zitten." Maar dit bedrijf, die Franse multinational nam wel 200 banen mee. 200 banen zodat mensen in de armoede naar werk geleid kunnen worden. Maar wethouder Langenacker zag allemaal regeltjes. En die waren heel belangrijk. En dus stuurde ze een ambtenaar naar het bedrijf, want ze had het heel druk om minimagelden uit te delen, om njet njet njet te zeggen. Wat denkt die multinational wel dat ze de PvdA even kan zeggen waar ze moet gaan zitten. En dus leert wethouder Langenacker een belangrijke les. Ze leert het verschil tussen een ambtenaar en een politica. Een ambtenaar volgt regeltjes. En dat moet ook, dat is prima. Een politica niet. Een politica moet dromen naleven, die moet het onmogelijke mogelijk maken. Die moet misschien een regeltje buigen, lobbyen, en die moet vooral werk naar Haarlem brengen en mensen aan het werk krijgen. En dat is nog niet gelukt. Daardoor verdient dit college toch een hershuffel van taken. De VVD stelt voor aan de coalitiepartijen om economie over te hevelen van de wethouder naar de burgemeester en mobiliteit van mevrouw Sikkema naar de heer Snoek. Voor een Haarlem dat wel werkt.

Het laatste onderwerp heet statushouders, allochtonen en migranten met een sterretje welk woord nog niet verboden is. De heer Van den Raadt van Trots heeft een jaar lang de vraag gesteld aan wethouder Langenacker. Mevrouw Langenacker, wat kosten nou die statushouders? Een jaar lang zegt de wethouder met een antwoord te komen en op een gegeven moment met een rekensom te komen. We weten precies wat al die integratieproblemen kosten. Maar na een jaar zei ze opeens: weet je wat, we maken over mensen geen rekensommen. En dus kreeg de heer Van den Raadt helemaal geen antwoord. En ik ook niet. Wethouder Langenacker heeft geen flauw idee wat het kost of ze heeft gewoon geen zin om het uit te rekenen of ze is misschien een beetje bang voor de onderbuikgevoelens van de samenleving. Daar ben ik nu net helemaal niet bang van. Wat weten we wel? De totaal uit de hand gelopen ongecontroleerde massa-immigratie kost zoveel geld dat niemand het meer durft te benoemen.

De heer VAN DEN RAADT: De heer De Jong heeft een heel goed punt. Uw analyse lijkt uitstekend te kloppen. Snapt u in dat kader dat het in dat opzicht eigenlijk niet uitmaakt hoeveel een bepaalde groep kost? De gemeente heeft het over statushouders, Haarlemmers zoals u en ik, die hals over kop in een verzorgingshuis worden gestopt ter voorkoming van de boete van de overheid. Dus dan maakt geld kennelijk wel wat uit.

De heer DE JONG: Het hele idee van rekensommen willen maken, past de PvdA niet, want het is toch de partij van de koopkrachtplaatsjes en de minimaregelingen. Mevrouw Langenacker moet gewoon rekenen. In 2015 zijn 205.000 mensen in ons land gekomen. 205.000 mensen. Dat is geen stoer getal. Dat aantal is ook niet prijzenswaardig. Ik ben dus zelf maar wat gaan kijken in de begroting naar wat wel bekend is wat het allemaal kost. Zo maar wat los en vast. Statushouders en andere buitenlanders: toename bijstand, bijzondere bijstand en minimaregelingen. Een risico van 500.000 euro. Een tegenvaller van 192.000 euro omdat het COA niet bijdraagt aan de internationale taalklas. Bed, bad en brood, u mag het meteen afschaffen wethouder Botter, betekent een risico van

100.000 euro. Andere kosten voor statushouders, huur van de Boerhaave, deels voor rekening van het COA, 1.100.000 en 600.000 euro ten laste van de programmabegroting. En dan zijn we er nog lang niet. Ik weet het niet, en mevrouw Langenacker wil de rekensom niet maken. We weten wel dat u langer dan acht jaar op de wachtlijst voor een sociale huurwoning blijft staan. Weinig transparant. Ik ga afronden.

De heer FRITZ: Het verbaast me een beetje met wat voor gemak de heer De Jong eerst praat over mensen die een uitkering krijgen. Mevrouw Langenacker zou die ongeveer cadeau geven. En vervolgens over mensen die naar onze stad komen omdat ze zijn gevlucht uit hun land van herkomst. Heeft u überhaupt enig idee hoe het is om te moeten rondkomen van een uitkering? Heeft u überhaupt enig idee hoe het is om je land van herkomst te moeten verlaten om hierheen te komen omdat je op de vlucht bent?

De heer DE JONG: Ik heb zelf in het verleden ook een keer een uitkering genoten. Dat gesprek hebben we hier al eens een keer gehad. Ik ken ook mensen die gevlucht zijn voor de ellende van hun land. En ja, ik weet ook dat massa-immigratie, zo noem ik het, die 205.000 mensen, niet allemaal vluchtelingen zijn. Voor een groot deel niet. We hebben te maken met het uit de hand lopen van migratiestromen. Ik vind dat de wethouder het ons verplicht is ons voor te rekenen wat het kost en wat het betekent voor de samenleving in Nederland.

De heer FRITZ: Het moge duidelijk zijn dat de VVD en de PvdA hierover totaal anders denken. Maar ik zou het prettig vinden als u niet met een soort gemak over mensen praat die of een uitkering krijgen of hierheen zijn gevlucht alsof die mensen alles maar cadeau krijgen. Dat is gewoon niet zo.

De heer DE JONG: Dat is precies wat ik ga doen. Ik ga daarover wel met een heel groot gemak spreken. Als je iemand in Nederland vraagt hoeveel asielzoekers er vorig jaar zijn gekomen, dan zeggen mensen 60.000. Dat getal kennen we ongeveer wel. Dat staat in de kranten. Dat zijn voornamelijk Syriërs. Maar het zijn er 205.000. De grenzen staan wagenwijd open. Daarover moet je niet spastisch doen. Dat moet je niet de onderbuik van de samenleving noemen. Dat is gewoon de realiteit. 205.000 mensen. Cijfers van het CBS. U kunt het nazoeken. Ik heb mijn huiswerk ook gedaan. Als u aan willekeurige Nederlanders een referendum had voorgelegd, de komende vijf jaar komen er een miljoen mensen in Nederland wonen: wilt u dat ja of nee?, dan kan ik u vertellen wat het antwoord is. Dat wordt allemaal schimmig gedaan. Het hele beleid omtrent immigratie, statushouders, vluchtelingen, is vrij schimmig. Je moet er gewoon open over kunnen zijn. U vindt dat ik er gemakkelijk over praat. Wees blij dat ik er gemakkelijk over praat.

Mevrouw DEKKER: Met u hebben ook wij al heel lang gevraagd om een kostenplaatje van het sociaal programma statushouders. De getallen waarover u overigens spreekt, zijn natuurlijk een beetje overtrokken, aangezien lang niet iedereen die Nederland binnenkomt, hier kan blijven en kan blijven wonen en daadwerkelijk alle kosten gaat opleveren. Bent u het met D66 eens dat er een ander soort oplossingen moet komen, dus dat er moet worden geïnvesteerd in de voorkant? Bijvoorbeeld taallessen vanaf dag 1, zodat we mensen niet direct doorsluizen naar langdurige bijstand waardoor uiteindelijk de kosten een stuk minder worden voor de gemeente Haarlem.

De heer DE JONG: Ik vind twee dingen. Ik vind persoonlijk dat de grenzen gewoon dicht moeten. Er moet wat gebeuren aan deze enorme massa-immigratie die nu plaatsvindt. Ik ben voorstander van het Australische beleid. Het klinkt hard, maar je moet terugduwen. Iedereen in deze raad gaat dat op een x-moment zeggen. De mensen die hier mogen

blijven en waarmee je als stad te maken hebt, moeten worden geïntegreerd. Ik las deze week een leuk artikel en dat ging over de integratie van mensen uit islamitische landen in de VS en in Nederland. Wat bleek? Voor wat het waard is, want er zal ongetwijfeld weer een onderzoek zijn dat het tegenovergestelde beweert. Daar bleek dat in de VS het sociaal vangnet niet zo goed is als in Nederland. De mensen werden daar gedwongen snel zelf aan de slag te gaan, zich snel de taal eigen te maken. Zich snel aan te passen aan de cultuur. Misschien wel een beetje assimileren, als je het zo wilt noemen. Nederlanders daarentegen, willen toch een beetje pamperen en het bleek dat die mensen na dertig jaar nog aan een uitkering hangen. Dan denk ik, dan moet je investeren aan de voorkant. Maar je moet het ze ook niet te gemakkelijk maken. Als je hier komt, ben je zelf verantwoordelijk om je leven op te bouwen.

Mevrouw HUYSSSE: Ik ben op zich niet verbaasd dat de heer De Jong dit zegt, maar moet hij dan ook niet met zijn collega's in Den Haag gaan praten over dat de grenzen dicht moeten? In principe is dat een overeenkomst die vanuit het landelijke beleid komt.

De heer DE JONG: Ik kan er vrij simpel over zijn. De VVD heeft veel bereikt in Den Haag de afgelopen jaren. Een ding heeft ze grandioos laten liggen en dat is dit onderwerp. Het plan Azmani voorziet hierin wel. Dat zegt onder andere opvangen in de veilige regio etc.

Mevrouw HUYSSSE: Bent u zich ervan bewust hoeveel mensen in de lokale regio's worden opgevangen?

De heer DE JONG: We kennen allemaal de aantallen van mensen die worden opgevangen in de regio, de aantallen mensen die in Turkije zitten en die in Jordanië zitten. Dat vind ik helemaal prima. Ik vind het prima dat die mensen daar zitten. Ik hoop dat die mensen snel terug kunnen. Het gaat niet alleen om Syriërs. We zien hier dagelijks bootjes komen met mensen uit Nigeria, Sierra Leone, uit Mali. Van alle kanten komen ze deze kant op. Ik snap die mensen best wel, alleen, Europa hoeft ze niet op te nemen. Ik zou zeggen: stuur ze gewoon terug.

Mevrouw HUYSSSE: Maar daar is dezelfde situatie. Daar wordt ook lokaal en regionaal heel veel opgevangen.

De heer DE JONG: Zo moet het ook.

Mevrouw HUYSSSE: De ideale situatie is dat het kan. Maar dat is niet voldoende.

De heer DE JONG: We gaan er als lokale afdeling helaas niet over. De wereld zou er anders uitzien.

De heer SMIT: Het duurde even wat langer, maar ik heb nog een opmerking over mevrouw Dekker. U heeft het over de voorkant. Kan de voorkant ook een bak geld zijn dat naar landen als Libanon en Jordanië gaat? Als je ze daar menswaardig kunt opvangen, dan is de vlucht naar Europa misschien minder noodzakelijk.

Mevrouw DEKKER: Volgens mij hebben we het hier over de begrotingsbehandeling van de gemeente Haarlem en daar gaan wij helaas niet over. Dat zou leuk zijn inderdaad. Volgens mij kunnen wij als gemeente Haarlem investeren aan de voorkant door bijvoorbeeld in te zetten op die taallessen vanaf dag 1. Ik zie graag de VVD aan onze zijde als we dat gaan voorstellen.

De heer VAN DEN RAADT: Dit is ook een interruptie op mevrouw Dekker. En ook nog op de heer Fritz. U zegt: moeten we niet beginnen met zo snel mogelijk die kosten naar beneden brengen? Dat vind ik een heel rare opmerking, want als je hier vraagt wat het kost, wordt er altijd gezegd dat het niet uitmaakt wat het kost. U maakt zich kennelijk wel zorgen om bepaalde kosten. Begrijp ik dat goed?

Mevrouw DEKKER: Ik denk dat dit niet nieuw is. Dit is wat ik elke commissievergadering al heb geroepen samen met u en met de heer De Jong van de VVD. Dus wij willen ook inzichtelijk hebben wat het allemaal gaat kosten en vervolgens willen we kunnen laten zien dat het heel belangrijk is dat we investeren aan de voorkant. We willen dat allemaal niet, en mensen zelf ook niet, die willen ook niet altijd maar in de bijstand zitten. Dan krijgen we een grote groep gefrustreerde statushouders die hier aan een toekomstperspectief willen bouwen.

De heer DE JONG: Ik zou er nog een opmerking aan willen toevoegen.

De heer MOHR: Een interruptie op de heer Fritz. Ik merk dat dit onderwerp ...

De VOORZITTER: Even een punt. Ik merk op dat het een interruptie is als iemand aan het woord is. Dat is nu zo lang geleden. Ik stel voor dat u dit even opspaart. Dan krijgt u straks vast en zeker nog de gelegenheid om de heer Fritz te interrumpen.

De heer MOHR: Voorzitter, ik zat vijf minuten met mijn hand omhoog.

De VOORZITTER: Ik snap dat. Ik doe mijn best het allemaal in de gaten te houden.

De heer MOHR: Ik heb een vraag aan mevrouw Dekker van D66, dezelfde vraag die ik overigens aan de heer Fritz had willen stellen. Ik begrijp dat het onderwerp emotie oproept, maar volgens mij stelt de heer De Jong een heel terechte vraag. Het gevaar van het uitblijven van antwoorden op wat het ons gaat kosten, is dat de cijfers van de heer De Jong een eigen leven gaan leiden. Bent u, mevrouw Dekker, het met mij eens dat haast en snelheid met het antwoord geboden is? En mijn tweede vraag, een beetje voor de heer Fritz maar vooral voor mevrouw Dekker: vindt u niet dat wij met elkaar wat boter op ons hoofd hebben als het gaat om het niet stellen van de vraag wat het kost? Want in de kadernota hebben wij becijferd wat iedere nieuwe Haarlemmer ons oplevert. Dan is het toch heel terecht dat wij ook de andere kant van het plaatje mogen vernemen?

Mevrouw DEKKER: Ik blijf mezelf herhalen. Dat had u misschien ook wel geweten als u een keer plaats had genomen in de commissie Samenleving. Dit is een vraag die zowel VVD, als Trots, als D66 en OPH al meermalen hebben gesteld. Dus: ja.

De heer MOHR: Is dat een ja op beide vragen? Dus ook op de vraag over boter op het hoofd?

Mevrouw DEKKER: Het zou boter op het hoofd zijn geweest als we die vraag niet hadden gesteld. Die vraag hebben we wel gesteld, dus ook daar geldt: nee.

De heer MOHR: Kunt u mij dan het antwoord geven op die vraag?

De VOORZITTER: Er is net uitvoerig door mevrouw Dekker gezegd dat ze die vraag heeft gesteld, dus ik denk dat zij niet zelf het antwoord kan geven op die vraag.

De heer MOHR: Maar mevrouw Dekker geeft aan dat ze het antwoord kent.

De VOORZITTER: De heer De Jong heeft weer het woord.

De heer DE JONG: Ik ga er nog een opmerking aan toevoegen. Er wordt veel gesproken over de kosten van statushouders, maar ten diepste interesseert mij dat niet eens zo heel erg veel. Het probleem ligt wat mij betreft voor een rijk land als Nederland niet in de kosten. Het probleem ligt er voor mij in of wij zo veel mensen uit andere culturen in dit land willen opnemen in het tempo waarin dat nu gaat. Als we zien dat van de Syriërs in De Koepel 50% vervolgens aan gezinshereniging doet, en als we zien dat gezinshereniging en gezinsvorming de motor is achter de massa-immigratie, dan is het daar dat mijn zorg ligt. Nederland heeft ook iets te doen om het beschermen van de eigen identiteit. Als wij de portemonnee trekken voor opvang in de regio, dan moeten wij dat ruimhartig doen. En als dat betekent dat mensen die hier zijn, snel de taal moeten leren en snel aan het werk moeten raken, dan moeten we daarvoor snel de portemonnee trekken. Daarom gaat het mij. Het gaat uiteindelijk ten diepste nooit om geld. Het gaat me om Nederland.

Mevrouw KLAZES: Even een korte vraag. U zegt zich zorgen te maken over de identiteit van Nederland. Waardoor bent u zo onzeker over onze eigen identiteit dat u zich daarover zorgen maakt? Waar komt dat vandaan?

De heer DE JONG: Dan ga ik even kijken naar de PvdA-boegbeelden. Die praten dan in de wijken waar momenteel allochtonen zijn, waar allochtonen wonen. Ze zeggen dan: Deze mensen zijn verhuisd zonder te verhuizen en ze gaan verder tot de orde van de dag. Er gebeurt helemaal niets. Je hebt een zorgplicht naar de Nederlanders toe. Je hebt een zorgplicht voor de samenleving in de toekomst. Ik vind dat dit land niet 200.000 mensen per jaar aankan. En ik vind dat dit land niet 200.000 mensen per jaar moet opnemen. Ik ben het daarmee heel fundamenteel oneens.

Mevrouw KLAZES: We hebben inmiddels toch laten zien dat we het kunnen?

De heer DE JONG: Dat vind ik dus ongelooflijk naïef. U heeft daar de heer Klaver zitten met: "ja, wir schaffen das." Kereltje Klaver. Daar kan ik dan boos om worden. Natuurlijk kunnen we dat. We kunnen ook een miljoen mensen binnenhalen. Maar dat gaat niet goed. Dat gaat op de lange termijn in de samenleving niet goed. Een stad die in twintig, dertig jaar tijd voor 50% bestaat uit mensen uit andere culturen, dat gaat niet goed. Het gaat uiteindelijk niet goed. Islamisering van de samenleving heeft er uiteindelijk ook mee te maken. Dat woord moet hier ook maar een keer vallen.

Mevrouw KLAZES: We zullen dit debat niet nodeloos rekken. Ik vraag me af waar uw glazen bol staat. U zegt dat het niet goed gaat. Ik ben deze week gaan praten met kinderen, met nieuwkomers die net een jaar in Nederland zijn en die de taal perfect beheersen. Binnen een jaar. Kinderen die uit Syrië deze kant op zijn gekomen in een bootje. Die zijn nu aangepast. Daar zitten een heleboel kinderen bij van wie ik denk: het kan wel. Ik raad u aan daar ook eens een keer kennis te gaan maken. Dan neemt uw angst voor het verlies van uw identiteit misschien enigszins af.

De heer DE JONG: Angst is een woord dat ik niet ken in deze discussie. Waarvoor zou ik bang moeten zijn, voor wie zou ik bang moeten zijn? Ik sta wel ergens voor. Waaraan u zich schuldig maakt, is een soort typische GroenLinksmentaliteit van we zijn allemaal leuk en aardig voor elkaar, bloemetjes en bijtjes. Het zou een verkiezingsposter kunnen zijn. Maar dit gaat uiteindelijk spaak lopen. Er zijn zat steden, wijken, waar het spaak loopt. U zult er fors in moeten investeren. Dit is geen succesverhaal. Ik zal het nog een

keer zeggen. Als wij 200.000 mensen binnenhalen in 2015 en alle nareizende gezingsvormers gaan nog komen, andere culturen, andere achtergronden. Mevrouw Klazes, dit gaat niet goed.

Mevrouw KLAZES: U schetste net een soort liberaal walhalla nu in de VS. Als mensen daarheen gaan, passen ze zich versneld aan omdat er daar een noodzaak is, omdat er geen sociaal vangnet is. Bent u wel eens in steden geweest in Amerika waar je echt aan de hand van de werkelijkheid kunt zien wat het oplevert, dat gebrek aan sociaal vangnet? Is dat een situatie die u ambieert voor Haarlem?

De heer DE JONG: Een beetje dommig. Amerika is geen voorbeeld voor mij.

Mevrouw KLAZES: U heeft het net aangehaald. U zei dat het in Amerika allemaal een stuk beter en sneller was.

De heer DE JONG: Er is verschil tussen een immigrant uit moslimlanden in de VS en Nederland, een verschil in sociaal netwerk. Ik heb niet gezegd dat Amerika een voorbeeld land is. En liberaal is het al helemaal niet.

Voorzitter, laat mij nu toch gaan afronden, want mevrouw Klazes ga ik op dit onderwerp nooit, nee nooit, vinden.

De staat van Haarlem is een andere van die in 2010. Veel werk is verzet en veel juiste beslissingen genomen, maar een aantal zaken gaan helemaal niet goed. Realisme is soms ver te zoeken. Maar er is een wethouder die het wel goed doet en dat is de heer Botter. Zo heeft wethouder Botter als enige gezegd, net als de VVD, dat het Haarlemse opvangbeleid een aanzuigende werking heeft. Ik las vorige week in de krant dat 20% van de instroom in de opvang – want in Haarlem slaapt immers niemand op straat – van buiten de stadsgrenzen komt. Wethouder Botter, het was al niet houdbaar maar hoe lang gaat u dit nog houdbaar doen zijn? Ook hier staan de grenzen wagenwijd open. Haarlem hoeft niet te zorgen voor mensen buiten Haarlem. Haarlem hoeft de wereldproblemen niet op te lossen. Realisme begint in de eigen stad. Tot zover de bijdrage van de VVD-fractie.

De VOORZITTER: Het woord is aan mevrouw Leitner van D66. Ga uw gang.

Mevrouw LEITNER: Facts don't work. That's it. Je moet contact maken met je kiezers op emotioneel vlak, zei een van de financiers van de Brexitcampagne geïnspireerd op Donald Trump. Morgen zullen we bij de uitslag van de verkiezingen zien wat het voorlopig resultaat is van zo'n stellingname. Maar gelukkig zien we hier een omgekeerde beweging naar de realiteit. De VVD had het net ook over realisme. Ik moet daarbij de premier aanhalen. 2017 is het jaar van de verkiezingen en de premier trapte de campagne af met excuus voor gebroken beloftes. Hij beloofde niet weer zulke beloftes te doen. En dat vinden wij nu weer veelbelovend. In de Volkskrant stond onlangs ook een pleidooi voor de terugkeer naar de realiteit. Wat is onze realiteit? Wij zien dat veel Haarlemmers betrokken mensen met verantwoordelijkheidsgevoel zijn, maar niet zonder zorgen.

Wij leerden dat de vraag wat voor een wereld we aan onze kinderen achterlaten, veel Haarlemmers bezighoudt. Onze opvang van asielzoekers heeft veel Haarlemmers trots gemaakt over hoe wij dat hier aanpakken. Hoe het ook kan. En daarmee heeft Haarlem wederom een mooie kant van zichzelf laten zien. D66 is een optimistische partij. Wij willen Haarlem financieel gezond, mooi, met groene randen en met letterlijk en figuurlijk ruimte voor iedereen, voor toekomstige generaties achterlaten. Wij willen tweedeling in de maatschappij in de kern bestrijden door kansen voor iedereen te bieden.

En dat gaat voor ons over meer dan waar we sociale huurwoningen bouwen.

Dat betekent ruimte voor onderwijs, sport, spel, cultuur en diversiteit.

Deze week behandelen wij onze begroting. Ik sta achtereenvolgens stil bij financiën, het sociale en het fysieke domein met daarin het belangrijkste deel: het onderhoud. De D van financiële Discipline. Bij de aanbieding van de Miljoenennota dit jaar sprak minister Dijsselbloem: “De overheidsfinanciën zijn verbeterd. De economische groei zet door. Nederland staat er na een aantal zware jaren weer beter voor. Het tij is gekeerd. We hebben weer vaste grond onder de voeten.” En ook in Haarlem merken we dat. “De schuld daalt, het gaat goed”, kopte het Haarlems Dagblad. De schuld daalt met maar liefst 84 miljoen euro. Want waar komt dat geld nu ineens vandaan? In plaats een voorspelde stijging daalde de schuld van 512 naar 486 miljoen euro. Geen daling van 84 miljoen euro, maar nog steeds een prachtig resultaat. En als rasechte optimisten valt het ons lastig, maar we moeten bij de realiteit blijven en ons niet rijk rekenen. We moeten het hoofd koel houden en vasthouden aan de financiële afspraken en aflossingen. Dan en pas dan komt de gedroomde 100%-doelstelling binnen enkele jaren in zicht. Haarlem is al een aantal jaren actief bezig versneld investeringen af te lossen door ze versneld af te schrijven. Door de wijzigingen in de regelgeving is dat niet meer toegestaan. Wij complimenteren het college dat hij in deze ingewikkelde, technische materie toch ruimte heeft gevonden om zo min mogelijk extra kosten te activeren. Tot eind dit jaar is het nog wel mogelijk om via extra afschrijvingen de schuld af te lossen. Wij vragen aan wethouder Van Spijk of hij ruimte ziet om het voorspelde overschot dit jaar daarvoor deels in te zetten. Dit jaar staat er in de begroting een mooi en duidelijk overzicht van alle investeringsbedragen die wel en niet onder het zogenaamde kasstroomplafond vallen. Na wat opstarthicups en een verschil van maar liefst 9 miljoen euro vorig jaar is het instrument nu goed ingericht en het werkt. Onze complimenten daarvoor. D66 ziet wel dat de druk op de investeringen toeneemt. Op initiatief van D66 is er extra geld vrijgemaakt om te investeren in scholen. Dit blijkt nog niet voldoende om de groei op te vangen. Daarom vroegen wij onlangs via een motie om een integraal plan. De ontwikkeling van onze gemeente moet gepaard gaan met een groeiend aanbod van voorzieningen. Want kinderen moeten niet alleen naar school, zij moeten ook kunnen sporten en spelen. Wij willen in dat plan ook aandacht voor parken en speeltuinen vragen. Complimenten ook voor de keuze van onderwerpen voor de verplichte doelmatigheidsonderzoeken: de accommodaties jongerenwerk en verzakelijking subsidiesystematiek. Dat zijn wat ons betreft uitstekende onderwerpen om door te lichten en te kijken of de uitgaven leiden tot een zo groot mogelijk effect voor Haarlemmers. De D van Durf in het sociale domein. Durf is daar wel nodig. D66 omarmt de transformatienota zoals die door het college is opgesteld. Het sociaal wijkteam speelt daarin een grote rol. Weet dat we flink in die teams investeren en dat zij mandaat hebben gekregen voor creatieve en onorthodoxe oplossingen. Wij willen niet alles dicht regelen maar we willen oplossingen leidend laten zijn boven regels en procedures. Misschien gaat er dan eens wat mis, maar dan moeten we toch vertrouwen in de koers houden. Wij willen ruimte bieden voor innovaties en experimenten zoals bewonersinitiatieven, Right to challenge en kansen voor kleine partijen met vernieuwende ideeën. D66 wil anderen de kans geven te laten zien dat ze het net zo goed of beter kunnen dan de gemeente. Wij willen dit onderwerp dan ook graag met de wethouder bespreken in de commissie. D66 staat voor een Haarlem waarin iedereen ongeacht sekse, seksuele voorkeur, geloof, etnische achtergrond erbij hoort en kan meedoen. D66 wil kansen voor iedereen. Wij zien daarom uit naar de behandeling van het Sociaal Programma Statushouders deze maand.

Mevrouw STERENBERG: U geeft net aan hoe belangrijk u Right to challenge vindt en dat u dat graag met de wethouder wil bespreken in de commissie. Mag ik u eraan herinneren dat dit onderwerp vorige week op de agenda stond en dat de wethouder een aantal vragen heeft voorgelegd aan de commissie en dat die toen ter plekke besproken konden worden. Bent u daarmee niet al voorzien in uw vraag?

Mevrouw LEITNER: De heer Spijkerman was daarbij. Die zal daarop antwoord geven.

De heer SPIJKERMAN: Die was daar in gedachten bij en die keek mee vanuit zijn bed omdat hij ziek was. Maar ik heb me wel voorbereid op deze vragen, mevrouw Sterenberg. Ik heb begrepen dat het inderdaad kort aan de orde is geweest vorige week. De wethouder heeft een aantal heel goede vragen gesteld. D66 heeft daarover het afgelopen weekend heel intensief gesproken en antwoorden op die vragen geformuleerd. Ik heb ook begrepen dat de wethouder naar de commissie Ontwikkeling moest en dat het niet uitputtend, maar kort is besproken. Wij stellen dus voor dat in commissieverband te doen zodat we daadwerkelijke een right to challenge krijgen in plaats van een aantal onbeantwoorde vragen.

Mevrouw LEITNER: Dan ga ik verder. Wat D66 betreft staat voorop dat we investeren in het toekomstperspectief van deze nieuwe Haarlemmers. We zijn blij dat we de VVD daarbij aan onze zijde vinden. Wij willen mensen niet direct doorgeleiden naar de bijstand, waar zij vaak nooit meer uit raken, of mensen afhankelijk maken van losse vrijwilligersactiviteiten. D66 wil echt investeren aan de voorkant. Dat betekent vanaf dag 1 Nederlandse les en een gedegen voorbereiding op de Nederlandse arbeidsmarkt. College, voor 2017 begroot u een uitname uit de reserve sociaal domein van zo'n 3 miljoen euro. De praktijk tot nu was juist dat er steeds geld bij de reserve kwam in plaats van dat het er uitging. Wij waarderen behoedzaam begroten zeer, maar wanneer verwacht u dat rijksbudget echt werkbudget wordt? Kunt u een echt realistisch beeld geven van de benodigde omvang van de reserve sociaal domein?

Mevrouw STERENBERG: U wilt graag een realistische kijk op rijksbudget is werkbudget. Vindt u dat daarbij ook een verantwoordelijkheid vanuit uw partij hoort om goed te kijken waar de verantwoordelijkheid van de gemeente ophoudt? Het heeft allemaal te maken met extra uitgaven. Vindt u dat u dan ook kritisch moet kijken als partij dat u niet die onnodige, extra uitgaven doet waar helemaal geen vraag naar is geweest? Zo blijft u ook binnen uw rijksbudget is werkbudget.

Mevrouw LEITNER: Tot nu toe hebben wij niet het idee dat wij onnodig extra uitgaven doen. Integendeel. Maar we zien nog wel een aantal risico's op ons afkomen en dat heeft te maken met de reparaties die we in de huishoudelijke ondersteuning doen. Zo hebben we te maken met de jeugdzorginstanties die aangeven dat ze moeite hebben met de extra bezuinigingen. Zo hebben we te maken met verkiezingen die een kabinetsformatie opleveren wat ook weer onzekerheid geeft over de uitkering die het Rijk doet. Dus we zien nog wel een aantal uitdagingen en spanningen daar.

De heer VAN DEN RAADT: Nog even terug naar wat u zei over dat u uitkijkt naar het sociale programma statushouders. Dat was volgens mij drie minuten geleden.

De VOORZITTER: Mijnheer Van den Raadt, een interruptie is bedoeld om te reageren terwijl er iets wordt gezegd. Ik geef u nu de gelegenheid, maar ik maak wel die opmerking. Anders vind ik dat u gewoon moet wachten tot u zelf aan de beurt bent. Het heeft weinig zin mensen te interrumpen over iets wat ze een tijd geleden zeiden. Maar goed, gaat u nu uw gang.

De heer VAN DEN RAADT: Ik zat even te kijken of het onderwerp af was, maar ik zal er voortaan bij de eerste zin inspringen. Wat vindt u ervan dat het college in dat stuk zegt dat de nieuwe Haarlemmers die hier binnenkomen, gelijkwaardige kansen moeten hebben? Ik heb me er in de commissie druk over gemaakt. Ze moeten gewoon

opschrijven dat ze dezelfde kansen hebben. Die statushouders zijn gewoon Haarlemmers. Wat vindt u er dan van dat het college zegt: dat doen we niet, maar we bieden ze gelijkwaardige kansen? Dat is mijn punt. Die tweedeling.

Mevrouw LEITNER: Dus u gebruikt liever het woord 'dezelfde' in plaats van gelijkwaardig? Ik vind het prima.

De heer VAN DEN RAADT: Maar mijn vraag aan u is wat u ervan vindt. We geven dus kennelijk niet dezelfde kansen aan nieuwe Haarlemmers, maar alleen maar gelijkwaardige, soortgelijke kansen.

Mevrouw LEITNER: Dat is wat ons betreft semantiek. Dat betekent wat ons betreft hetzelfde.

Mevrouw STERENBERG: De heer Van den Raadt kwam er tussendoor, maar we hadden het zo-even over rijksbudget is werkbudget. U gaf aan dat u daarin uw verantwoordelijkheid nam. Hoe ziet u dan de bed-, bad-, brooduitgaven die stijgen en er dus voor zorgen dat er allemaal extra geld nodig is? Dat is niet verplicht.

Mevrouw LEITNER: De bed-, bad- en brooduitgaven staan wat ons betreft los van de decentralisaties in het sociaal domein. Daarover had ik het. Dat zijn andere uitgaven.

Mevrouw STERENBERG: Het staat niet los van uw verantwoordelijkheid om te kijken naar wat we als gemeente wel of niet moeten doen.

Mevrouw LEITNER: Het is geen geringe uitgave. Dat ben ik met u eens. Daarover hebben we afspraken gemaakt. En die hebben wij gesteund. Goed, ik ga verder.

De D van Doen en Daadkracht. Onderhoud is een gemeentetaak van niet te onderschatten belang. Wethouder Sikkema, u weet het. Als de stad niet goed onderhouden is, dan doet dat wat met het vertrouwen van Haarlemmers in de gemeente. Niet voor niets hebben we daar vorig jaar bij de begroting ook een groot punt van gemaakt. De wethouder moest vol inzetten op het waarmaken van de onderhoudsopgave. Dat heeft ze ook laten zien. De realisatieniveaus zijn hoger dan vorig jaar en op dagelijks onderhoud is zelfs sprake van een overbesteding. Het is nog niet wat het zou moeten zijn, maar de mammoettanker is wat ons betreft wel aan het draaien. Toch schuiven we nog miljoenen aan investeringen voor ons uit. Wij willen van de wethouder weten wanneer zij, zoals beloofd, kan laten zien wat nu echt realistische investeringsniveaus zijn. Krijgen we de boeggolf aan investeringen ooit weggewerkt? We kijken uit naar de bespreking van de evaluatie Werken in regie dit najaar.

De investeringsbereidheid neemt toe. Ontwikkelaars willen graag in Haarlem aan de gang. Het college rapporteert over de voortgang in de rapportage woningbouw. Dat is het moment waarop wij de discussie met andere partijen aan willen gaan over de doelstellingen op het geheel zodat we bij afzonderlijke projecten steeds het totaalbeeld voor ogen houden. En we controleren of het college zich aan onze totaalafspraken houdt. En dat doet het. Tot nu althans.

En dan het nachtnet ten slotte. Vorig jaar riepen we bij de kadernota andere fracties op om hun landelijke partijorganisatie te beïnvloeden om aansluiting van Haarlem op het nachtnet in hun verkiezingsprogramma op te nemen. Bij D66 is dat door een motie van de Haarlemse afdeling ook gelukt. Graag hoor ik in de bijdragen van andere partijen of dit ook bij hen het geval is. We hebben nog een hele week te gaan en u heeft nog een tweede termijn. Dus als u het even niet weet, kunt u altijd zeggen dat u er in uw tweede termijn op terugkomt. Ook u, mijnheer De Jong. Om dit onderwerp ook landelijk de aandacht te

geven die het nodig heeft, stellen wij voor om bij de eerste door Haarlem betaalde nachttrein ook de politieke vertegenwoordigers uit den lande en uit de Tweede Kamer uit te nodigen.

Ten slotte. D66 vindt dat het college een goede begroting heeft neergelegd. Dat is een mooie prestatie in deze turbulente tijden. Wij roepen het college echter op in het sociale domein en bij het investeringen aan de slag te gaan met realisme in de begroting. Behoedzaam begroten is een ding, maar uiteindelijk moet het budget kloppen met wat je echt doet.

De schuld daalt, de woonlasten dalen, we investeren in nieuwe schoolgebouwen en in het sociale domein en achterstallig onderhoud is weggewerkt. De financiële ruimte die aan het einde van het jaar overblijft, kunnen we goed gebruiken om bovenstaande doelstellingen kracht bij te zetten. Haarlem gaat echt vooruit!

De VOORZITTER: Dan is het woord aan de SP, de heer Garretsen.

De heer GARRETSEN: Ik moet u een geheim verklappen. Wij hebben u als Vertrouwenscommissie iets verzwegen. U bent namelijk voorzitter van een magisch college. De heer De Jong noemde de heer Van Spijk een goochelaar, maar allen die naast u zitten, alle vijf, behoren tot die categorie. Ik zal dat nader toelichten. Ik begin met de heer Van Spijk, de een-na-grootste. De grootste, daar kom ik nog aan toe. Sinds de heer Van Spijk wethouder Financiën is, is er iets gek aan de hand. De voorspelde schuld in de Kadernota 2015 per 1 januari 2016 was 584 miljoen euro. In werkelijkheid toverde hij die schuld naar beneden tot 512 miljoen euro. In 2016 deed onze wethouder Financiën het nog een stuk beter. Hij had toen ervaring opgedaan. De voorspelde schuld was 570 miljoen euro en die daalde zowaar 80 miljoen euro. De heer Van Spijk lijkt wel een Wizard of Oz, de Haarlemse Hans Klok. Een goochelaar wil natuurlijk nooit zijn geheim verklappen, maar de SP is wel zo flauw om een poging te doen. De heer De Jong heeft er al wat over gezegd. De werkelijkheid is veel minder rooskleurig dan onze goochelaar heeft doen voorkomen. In werkelijkheid is de totale schuld in 2016 niet gedaald, maar gelijk gebleven. En dankzij Frank Visser van de ChristenUnie weten we dat de schuld het komend jaar met een bedrag van 13,5 miljoen euro stijgt. De cijfers die de wethouder noemde, betreffen namelijk de vaste schuld; de zogenoemde kortlopende schuld werd niet meegerekend. Haarlem is steeds meer kort geld gaan lenen, schulden aangegaan met een looptijd van korter dan een jaar. De heer De Jong noemde het voorbeeld al. De wethouder is als iemand die 50.000 euro van zijn hypotheek aflost, door op de bank voor 60.000 euro extra rood te gaan staan. De komende jaren loopt het rood staan op tot een bedrag van 81 miljoen euro per jaar. In de begroting van 2015 werd een bedrag van 43 miljoen euro als het wettelijk maximum genoemd, het maximum volgens de Wet fido, ik geloof 8,5% van de begroting. Onze vraag is: hoe kan het dat nu ineens, van 43 miljoen naar 61 miljoen en van 65 naar 81 miljoen euro? Wij willen daarop graag een helder antwoord. Waarom is het voor Haarlem mogelijk steeds meer rood te gaan staan en steeds meer met de bankpas te gaan zwaaien? Waakzaamheid blijft dus geboden en begrotingsdiscipline blijft noodzakelijk. Van het overschot van ruim 5 miljoen euro in 2016 moet weer de helft worden gebruikt voor aflossing van de schuld. D66 en de VVD hebben dat ook gezegd. Wij hopen dat de wethouder het daarmee eens is. Het verontrust de SP dat de komende jaren het kasstroomplafond mag blijven worden overschreden, mits maar een compensatie in de jaren daarop plaatsvindt. Loopt de gemeente bij onverwachte tegenvallers daarmee geen risico? Dreigt de mogelijkheid om kort geld aan te trekken daarmee niet te worden verkleind? Graag een gedegen uitleg door de wethouder.

En dan kom ik bij de tweede goochelaar, wethouder Sikkema. Wethouder Sikkema tovert niet alleen bomen weg, maar ook al het onderhoud. Volgens haar is er in Haarlem geen achterstallig onderhoud, alleen een voorraad. Mijn fractiegenoot Bloem heeft dit bij zijn vriendin geprobeerd. Toen hij zijn huishoudelijke klussen niet had uitgevoerd, zei hij: ik

heb geen achterstand, ik ben een voorraad aan het opbouwen. Mevrouw Sterenberg, u kent de vriendin van de heer Bloem. Hoe dacht u dat zij reageerde?

Mevrouw STERENBERG: Ik denk dat hij een paar klappen heeft gekregen met iets in de hand.

De heer GARRETSSEN: U bent misschien beter ingelicht dan ik. Hij kreeg klappen met de vlakke hand. Nu willen we bij wethouder Sikkema geen fysiek geweld toepassen. Maar net zoals de heer Bloem door zijn vriendin met een stofzuiger aan de slag werd gestuurd, willen we haar toch vragen: bent u echt van mening wanneer u al hobbelen door de stad fietst, dat er geen sprake is van achterstallig onderhoud?

En dan nu het sociaal domein. Landelijk is er door alle gemeenten een bedrag van 1,2 miljard euro overgehouden aan het geld voor het sociaal domein. Ook Haarlem doet daaraan mee. In 2015 was er een overschot van 15,5 miljoen euro, hoger dan het landelijk gemiddelde. In 2016 is er 25 miljoen euro minder uitgegeven dan gepland. De SP spreekt hier schande van want het betreft geld dat bestemd is voor de meest kwetsbaren in onze samenleving. Neem nu bijvoorbeeld de jeugdzorg. De jeugdzorginstellingen hebben vorige week een brandbrief geschreven aan de gemeenten in Zuid-Kennemerland. De wachtlijsten nemen toe. Onze tovenaars Snoek wil echter het komende jaar met minder geld hetzelfde doen, terwijl zoals gezegd de wachtlijsten groeien. Administratieve lasten in de jeugdzorg zijn een groot probleem. Tot 1 januari 2015 werd bijvoorbeeld het Spalier gesubsidieerd en de provinciale inspectie controleerde de kwaliteit en rechtmatigheid van de geleverde zorg. Nu heet het Kenter want ze zijn gefuseerd. Van medewerkers hoorden wij dat de administratieve lasten met meer dan 30% zijn toegenomen. Ze moeten nu in producten declareren. Wethouder, om hoeveel producten gaat het eigenlijk? En is het misschien jammer dat de subsidierelatie is opgezegd? En wethouder, bent u bereid mee te helpen om de administratieve lasten voor jeugdzorginstellingen terug te dringen? U heeft ook met ons meegedacht samen met de VVD om de lasten voor de vrijgevestigden terug te dringen. Hopelijk wilt u ook met ons meedenken voor instellingen zoals Kenter. Daarvoor dient de SP een motie in.

Meer jongeren helpen, minder formulieren invullen

De raad bijeen op 7, 9 en 10 november 2016, de Begroting 2017-2021 besprekende;

constaterende dat:

- Sinds 1 januari 2015 de administratieve lastendruk voor instellingen voor jeugdhulp zoals Kenter onaanvaardbaar hoog is opgelopen;

overwegende dat:

- De wachtlijsten bij deze instellingen toenemen;
- Door het verminderen van de administratieve lastendruk meer kwetsbare jongeren en hun gezinnen kunnen worden geholpen;

verzoekt het college:

Onderzoek te doen naar de mogelijkheden om voor jeugdzorginstellingen de administratieve lastendruk te verminderen en daarover uiterlijk in maart 2017 verslag te doen aan de raadscommissie Samenleving.

En gaat over tot de orde van de dag.

Beschermde wonen. Afbraak vindt daar plaats, wethouder Botter wil de intramurale plaatsen in instellingen halveren en wil daarvoor in de plaats 1450 zelfstandige woningen,

voor de overgrote meerderheid sociale huurwoningen, voor mensen met een beperking en voor mensen die maatschappelijke opvang nodig hebben. Bezuiniging op het personeel vindt niet plaats, zo bleek uit de antwoorden. De medewerkers moeten de mensen begeleiden die naar zelfstandige sociale huurwoningen verhuizen. Wat wethouder Botter vergeet, is dat de mensen die naar een sociale huurwoning verhuizen maar 1 uur begeleiding per dag krijgen, terwijl voor dezelfde mensen in een instelling 24 uur per dag begeleiding aanwezig is. Helaas waren er op het sociale domein geen grote tovenaars van het niveau Hans Klok, maar nu kom ik bij de grootste tovenaars van het college.

De VOORZITTER: Eerst even een interruptie. De heer Spijkerman.

De heer SPIJKERMAN: Ik heb twee vragen aan u. U zegt: er is geld over in het sociale domein. Vindt u dat ook een schande? Bent u het niet met mij eens dat het gaat om de resultaten? Dus als je geld over hebt, betekent dat niet per definitie dat je niet presteert of niet functioneert. Als voorbeeld haal ik de score aan, de relatief goede score die de Wmo-voorzieningen van de gemeente Haarlem overall hebben behaald. Een 7,3. Dat is vraag 1. Dan de tweede vraag. U heeft het over afbraak als het gaat over Beschermd wonen. Mensen krijgen een zelfstandige woning en dat vindt u waarschijnlijk ook allemaal belachelijk. Bent u het met mij eens dat het een kwaliteitsverbetering van het leven van zo iemand kan inhouden in plaats van dat het alleen maar afbraak, afbraak, afbraak en negativisme is?

De heer GARRETSSEN: Het antwoord op de eerste vraag is natuurlijk ja. Het gaat om de prestaties. Maar u noemt het voorbeeld van de huishoudelijke zorg en die cliëntenscore van 7,3.

De heer SPIJKERMAN: Ik bedoelde niet specifiek de score op de huishoudelijke zorg. Ik noem overall de score van 7,3 op alle Wmo-voorzieningen die de gemeente Haarlem biedt.

De heer GARRETSSEN: Laat ik dan het voorbeeld van de huishoudelijke ondersteuning noemen. Het kan best zo zijn dat sommige cliënten heel tevreden zijn over de medewerkster die elke week bij u thuis komt. Maar het gaat erom dat wij veel minder huishoudelijke uren besteden aan ondersteuning dan voor 1 januari 2015. Een van de redenen daarvan is de hoge eigen bijdrage. Mijn buurman had voor 1 januari 2015 huishoudelijke ondersteuning. Nu heeft hij die ook, maar zwart. Dat soort dingen moeten we niet willen. Het gaat erom dat sommige mensen niet de zorg krijgen die ze wel nodig hebben. Ik heb net het voorbeeld van de wachtlijsten genoemd. En als het gaat om de afbraak van Beschermd wonen, dan bedoel ik het halveren van de plaatsen in de intramurale instellingen. Wij vinden, en daarvoor dienen we ook een motie in, dat het moet kunnen dat mensen naar zelfstandige woningen verhuizen maar dat dit beperkt moet blijven tot die cliënten die dat kunnen en willen. We vinden dat er geen sprake moet zijn van dwang. Er zijn nu volgens de nota van de heer Botter enkele tientallen cliënten die dat willen en wij vragen in de motie om nader onderzoek. De heer Botter denkt nu vier, zelfs vijf jaar vooruit en zo komt hij tot die halvering.

Amendement Zelfstandig Wonen? Je moet het willen en kunnen!

De raad van de gemeente Haarlem bijeen op 7,9 en 10 november 2016, gelezen het beleidskader Opvang, Wonen en Herstel 2017–2020,

constaterende dat:

- Het college de ambitie heeft om de helft van het aantal mensen dat nu intramuraal woont zelfstandig te laten wonen (van 95% intramuraal nu naar circa 45%) met ‘flexibele herstelondersteuning’, daartoe moet de intramurale capaciteit van 850 plaatsen worden gehalveerd;
- Op bladzijde 9 van het beleidskader Opvang, Wonen en Herstel 2017–2020 staat: ‘Er verblijven tientallen cliënten in de intramurale voorzieningen die toe zijn aan een vorm van zelfstandig wonen’;
- Dit aantal volstrekt niet een inkrimping met 425 plaatsen rechtvaardigt;

overwegende dat:

- Nader onderzoek daarom naar het aantal mensen dat de komende jaren zelfstandig kan en wil wonen noodzakelijk is;
- In ieder geval een ieder die dat wil heeft intramuraal moet kunnen blijven wonen;

draag het college op:

Onderzoek te doen naar het aantal in een instelling verblijvende mensen dat de komende jaren zelfstandig wil en kan gaan wonen;

Besluit:

Op bladzijde 65 van de programmabegroting 2017-2021 een punt 3d toe te voegen, luidende:

‘d. De gemeente doet een onderzoek naar het percentage van in een instelling verblijvende cliënten dat toe is of zal zijn aan een vorm van zelfstandig wonen.’

En gaat over tot de orde van de dag.

Dan ga ik verder met mijn betoog.

De grootste tovenaars, wethouder Langenacker. Ik heb echt respect voor haar. Zij overstijgt het niveau van Hans Klok. Er komen de komende jaren honderden sociale huurwoningen minder. Wethouder Botter eist er nog eens 1450 op. Ook statushouders hebben er nu en in de komende jaren recht op. Maar toch denkt wethouder Langenacker de wachtlijsten te kunnen verkorten. Doorstroming is haar toverwoord. De SP gelooft daar helaas niet in. Garanties voor het verkorten van de wachtlijsten zijn er alleen als we stoppen met slopen en verkopen en sociale huurwoningen bouwen. De SP dient dan ook wederom, twee amendementen in, waarvan eentje samen met de PvdA.

Amendement Haarlemse begroting, Haarlemse woonecijfers

De raad bijeen op 7, 9 en 10 november 2016, de Begroting 2017-2021 besprekende;

constaterende dat:

- Er in de begroting op pagina 115 onder C als prestatie-indicator de ‘Gemiddelde inschrijf-/wachttijd sociale huurwoning Zuid Kennemerland in jaren’ staat vermeld;

overwegende dat:

- De begroting niet voor Zuid Kennemerland gaat, maar over Haarlem;

besluit:

De prestatieindicator op pagina 115 onder C te veranderen in:

‘Gemiddelde inschrijf-/wachttijd sociale huurwoning Haarlem in jaren’

En gaat over tot de orde van de dag.

Amendement Meer woningen, minder wachtlijst

De raad bijeen op 7, 9 en 10 november 2016, de Begroting 2017-2021 besprekende;

constaterende dat:

- Er in de begroting op pagina 116 onder C als prestatie indicator het ‘Aantal sociale huurwoningen van woningcorporaties in Haarlem’ staat vermeld;
- Er de onrealistische verwachting wordt gewekt dat de wachtduur af zal nemen voor een sociale huurwoning, terwijl er minder sociale huurwoningen komen

van mening zijnde dat:

Voor iedere Haarlemmer, ongeacht zijn inkomen, binnen redelijke termijn een woning beschikbaar moet zijn;

besluit:

De streefcijfers zoals deze zijn genoemd voor het aantal sociale huurwoningen van woningcorporaties in Haarlem te schrappen uit de begroting;

geeft het college de opdracht:

Voor maart 2017 een plan uit te werken waarbij het aantal sociale huurwoningen structureel zal stijgen, en de wachtlijsten derhalve afnemen.

En gaat over tot de orde van de dag.

Wethouder Langenacker heeft gehoor gegeven aan de motie van de SP om met alle werkzoekenden een gesprek te voeren en niet alleen met de mensen die pas kort werkloos en kansrijk op de arbeidsmarkt zijn, het zogenoemde poortmodel. Volgens de Berap heeft zij alleen in 2017 geld voor het benodigde personeel bij de sociale dienst. De SP wil dat iedere werkzoekende minstens een keer per jaar een gesprek heeft met iemand van de sociale dienst. De SP wil wethouder Langenacker een steuntje in de rug geven en daarom dient ze een motie in om haar te verzekeren van geld voor 2018 en volgende jaren. In de laatste commissie Samenleving hebben mevrouw Dekker en mevrouw Özoğul erop gewezen dat er grote successen zijn met het spreken van medewerkers.

Blijvend in gesprek

De raad bijeen op 7, 9 en 10 november 2016, de Begroting 2017-2021 besprekende;

constaterende dat:

- Door het Poortmodel mensen die langer in de bijstand zitten weinig aandacht krijgen;
- Daarom in 2016 en 2017 met alle klanten van de sociale dienst gesprekken worden gevoerd;
- voor 2017 hiertoe een bedrag van 318.000 euro is vrijgemaakt;

overwegende dat:

- Het wenselijk is dat met meeste werkzoekenden minstens een keer per jaar een gesprek wordt gevoerd omdat onderzoek van het CPB heeft uitgewezen dat mensen die langer dan 1 jaar in de bijstand zitten gedemotiveerd raken en in een negatieve spiraal terecht komen;
- Het voeren van persoonlijke gesprekken deze demotivatie kan voorkomen en de kansen op het vinden van werk aanmerkelijk kunnen vergroten;

- Het plaatsen van langdurig werklozen in werk ook geld en maatschappelijke winst oplevert;

draagt het college op:

- Het voeren van gesprekken ook na 2017 te continueren met iedere bijstandsgerechtigde die niet is vrijgesteld van het zoeken naar werk;
- Daartoe uit het begrotingsoverschot 2016 van ruim 5 miljoen een bedrag van 318.000 euro te bestemmen voor het voeren van gesprekken in 2018;
- Voor het voeren van de gesprekken in de jaren na 2018 een structurele financiële oplossing te zoeken.

En gaat over tot de orde van de dag.

Voorzitter, de SP kan niet toveren en wil ook niet aan illusies doen. Wel kan de SP voorstellen doen waardoor Haarlem een betere plek wordt voor iedereen. Zo wil de SP een Haarlemse werkbrigade oprichten, waardoor we vijftig langdurige werklozen – en dan 40+-werklozen en echte gewone langdurig werklozen die moeilijkheden ervaren om een baan te vinden - aan een tijdelijke baan voor twee jaar kunnen helpen waardoor Haarlem ook nog eens groener wordt gemaakt. Ook daarvoor komt er een motie.

Motie Perspectief voor werklozen en groen in de stad

De raad bijeen op 7, 9 en 10 november 2016, de Begroting 2017-2021 besprekende;

constaterende dat:

- Een aantal mensen langdurig in de bijstand zit, zonder perspectief op werk;
- Het initiatief van de gemeente Amsterdam om met een werkbrigade deze doelgroep gedurende een periode van twee jaar aan het werk te helpen, door ze een baan aan te bieden voor werk dat anders was blijven liggen;
- De gemeente Amsterdam deze mensen het minimumloon uitbetaalt evenals een transitievergoeding na afloop van de twee jaar;
- Het onderhoudsniveau van het groen op vele plekken op een lager niveau is gebracht;

overwegende dat:

- Het hier gaat om werk zoals achterstallig onderhoud van groen, het aanleggen van groenstroken en het opruimen van vuil dat anders was blijven liggen, zodat geen verdringing van arbeid plaatsvindt;
- Het langdurig werklozen weer uitzicht biedt op vast werk;
- De gemeentelijke sociale dienst het komende jaar met alle ingeschreven werkzoekenden een gesprek gaat voeren;
- Het de gemeente ook geld uitspaart doordat zij aan deze mensen geen bijstandsuitkering meer hoeft te verstrekken;

besluit:

- Van het verwachte overschot van ruim 5 miljoen in 2016, 1 miljoen te reserveren voor een Haarlemse werkbrigade;

geeft het college de opdracht:

- Samen met Spaarnelanden een voorstel uit te werken, waarbij vijftig mensen die langer dan twee jaar in de bijstand zitten voor een periode van twee jaar aan werk wordt geholpen;

7 november 2016

- Aan deze mensen bij het onderhoud van Groen in de stad het loon volgens de CAO uit te betalen evenals een transitie vergoeding na afloop van de twee jaar;.
- De uitwerking van het plan uiterlijk maart 2017 voor te leggen aan de raadscommissie Samenleving;

En gaat over tot de orde van de dag.

Mevrouw HUYSSSE: Ik ben een beetje verbaasd. Ik weet niet anders dan dat Spaarnelanden werkt met Paswerkmensen die ongeveer aan uw omschrijving voldoen. U wilt dan de Paswerkmensen wegsturen en andere mensen inhuren?

De heer GARRETSEN: Dat is nu net het laatste wat wij willen doen. Er zijn nog steeds heel veel werkzoekenden ingeschreven bij de sociale dienst die langer dan twee of drie jaar werkloos zijn. Dan hebben we het niet over mensen met een beperking of met andere problemen. Dan hebben we het gewoon over mensen die om wat voor reden dan ook vanwege het aanbod op de arbeidsmarkt niet aan het werk komen. Daarvoor willen we die werkbrigade oprichten. Die willen we dan laten helpen om bijvoorbeeld de achterstand bij groenvoorzieningen in te lopen.

Mevrouw HUYSSSE: Hoe gaan we dan verder met de Paswerkmensen bij Spaarnelanden? Wat gaan we voor hen dan doen?

De heer GARRETSEN: Wij willen absoluut geen werkverdringing. Dat staat ook in onze motie. Het is bedoeld als extra.

In Haarlem leven 4000 kinderen in armoede. Daar wil de SP wat aan doen. Ze heeft dan ook de motie van de PvdA die daaraan ook wat wil doen, van harte ondertekend.

Mevrouw Langenacker heeft mede met ondersteuning van de SP het afgelopen jaar het Haarlemse minimabeleid handen en voeten gegeven. Mensen die langer dan drie jaar in de bijstand zitten, krijgen een 15% hogere uitkering. Dat geldt echter niet voor mensen met een AOW en geen aanvullend pensioen. Die komen in het gedrang. Ik geloof dat mevrouw Langenacker dat ook in de commissie Samenleving heeft gezegd. Dat is een nieuwe armoedegroep. De SP wil daarom voor deze mensen het eigen risico afschaffen. Daarnaast wil de SP de regeling voor Haarlemse zieken en gehandicapten in het bezit van een Haarlompas vereenvoudigen, administratief vereenvoudigen waardoor er minder personeel nodig is. Ook hiervoor komen moties.

Motie Geen boete voor zieke minima met een AOW

De raad bijeen op 7, 9 en 10 november 2016, de Begroting 2017-2021 besprekende; constaterende dat:

- Niemand voor zijn lol zorgkosten maakt en vooral mensen met een kleine beurs in de problemen komen door hoge zorgkosten;
- Volgens de 'Beleidsregels tegemoetkoming bij ziekte en handicap' mensen met een minimum inkomen nu 90% van het eigen risico boven de 100 euro krijgen vergoed;
- Onder chronisch zieken en gehandicapten worden verstaan mensen die per jaar minstens 100 euro van het wettelijk eigen risico verschuldigd zijn of mensen die van een maatwerkvoorziening gebruik maken;

- Ook de houders van de Haarlempas die gebruik maken van een maatwerkvoorziening daartoe een aanvraagformulier moeten invullen alvorens zij recht hebben op de tegemoetkoming;

overwegende dat:

- Het vergoeden van 90% boven de 100 euro een hoop onnodig rekenwerk met zich meebrengt;
- Haarlem pas houders die gebruik maken van een maatwerkvoorziening de vergoeding automatisch zouden moeten krijgen;
- Bijstandsgerechtigden die langer dan drie jaar in de bijstand zitten een extra uitkering krijgen op 115% van het bijstandsniveau;
- Deze vergoeding niet geldt voor AOW'ers zonder aanvullend pensioen;
- Juist AOW'ers vaak te maken hebben met extra zorgkosten;
- Er op dit moment 347 Haarlempashouders zijn van 67 jaar en ouder;

geeft het college de opdracht:

- Het beleid voor chronische zieken en gehandicapten zodanig te wijzigen dat alle belanghebbenden 100% van het eigen risico boven de 100 euro vergoed krijgen;
- Aan Haarlempashouders met een maatwerkvoorziening deze tegemoetkoming automatisch toe te kennen;
- Aan alle AOW'ers die in het bezit zijn van een Haarlempas het eigen risico volledig te vergoeden;
- En daartoe op de begroting een bedrag van 400.000 euro vrij te maken voor 2017;
- Dit bedrag te dekken uit het overschot van ruim vijf miljoen op de jaarrekening 2016;

En gaat over tot de orde van de dag.

Met de helft van de financiële meevaller van ruim 5 miljoen dit jaar, kunnen we een kerk restaureren, maar wij vragen ons af of dit de beste keuze is. We kunnen er ook voor kiezen de stad socialer en groener te maken. We willen meer sociale huurwoningen en, mevrouw Schopman, we willen ook meer aalbessen. Volgens mevrouw Schopman was mijn poging tot omkoping onnodig en zij vond de aalbessenjam heerlijk. Voor een sociaal en groen beleid bestaat dus een meerderheid in de Haarlemse raad. We kunnen er dus voor kiezen, belangenbehartigers van de meest zwakken in de samenleving, zoals PMO en ISP, de komende jaren te blijven financieren.

Minimale investering, Maximaal bereik II

De raad bijeen op 7, 9 en 10 november 2016, de Begroting 2017-2021 besprekende;

constaterende dat:

- De doelgroep minima moeilijk te bereiken is;
- De kleine minima organisaties de ondersteuning van een belangenbehartigingsorganisatie hebben om deze doelgroep effectief te kunnen bereiken;
- Het ISP en het PMO werkzaamheden verrichten essentieel zijn om er voor te zorgen 'dat wie struikelt, op de been wordt geholpen en gestimuleerd wordt om verder te gaan.';

besluit:

- Vanaf 2017 een bedrag van 50.000 euro per jaar te reserveren voor belangenbehartiging;
- Dit te dekken uit het structurele begrotingsvoordeel zoals dat naar voren komt uit de septembercirculaire;

geeft het college de opdracht:

- Zo spoedig mogelijk een voorstel te doen waarbij er een structurele subsidierelatie aan wordt gegaan met partijen die zorgdragen voor een onafhankelijke belangenbehartiging van kwetsbare groepen;

En gaat over op de orde van de dag

We kunnen er ook voor kiezen om een van de meest kwetsbare groepen in de stad, AOW'ers zonder aanvullend pensioen te helpen door de boete op ziek zijn voor hen te schrappen. We kunnen er ook voor kiezen om tegelijkertijd mensen die nu een uitkering hebben een baan te geven, en het groen in de stad te verbeteren.

Amendement Te hoog in de bol met de bolwerken

De raad bijeen op 7, 9 en 10 november 2016, het investeringsplan 2016-2021 besprekende;

constaterende dat:

- De financiële situatie van de gemeente beter lijkt, maar met het verplaatsen van de lange naar de korte schuld en het doorschuiven van investeringen, de facto nog steeds zorgelijk is;
- Er in de buurt en de rest van de stad grote bezwaren zijn tegen de aantasting van het monumentale park ten behoeve van een fietsbrug;

overwegende dat:

- Het onwenselijk is om de onderhoudskosten van een nieuwe brug toe te voegen aan een onderhoudsbudget dat toch al onder druk staat;

besluit:

- GOB.60 Brug over de Bolwerken, te schrappen uit het investeringsplan.

En gaat over tot de orde van de dag.

Voorzitter, de SP kan niet meegaan met de begroting zoals deze er nu is. Maar als we de steun krijgen voor onze voorstellen, die we van alle groene en sociale partijen zeker verwachten, dan kunnen we wel de magische sluier van dit document afhalen. Dan kunnen we samen met hen werken aan een sociaal Haarlem, wat geen illusie is, maar werkelijkheid wordt.

De heer FRITZ: Dat laatste leek een handreiking en dat wil ik graag even scherp maken. Op het moment dat een aantal van uw moties wordt aangenomen, dan stemt u in met de begroting?

De heer GARRETSSEN: Dat is zeker zo. Wat ook belangrijk is, is natuurlijk het antwoord van de wethouder Financiën. Ik twijfel er niet aan dat ook hij een solide begrotingsbeleid

wil voortzetten. De VVD, D66 en ik denk ook de PvdA willen ook een solide begrotingsbeleid. Als hij dat ook zegt, dan kunnen we natuurlijk voor stemmen.

De VOORZITTER: Mijnheer Fritz, u mag meteen doorgaan. Aan u is het woord.

De heer FRITZ: Ik kan u namens de PvdA alvast toezeggen dat wij voor een solide begroting zijn. Volgens mij kunnen we dan zaken doen deze week.

De Haarlemse schuld daalt met vele miljoenen en het gaat goed. Zo vatte het Haarlems Dagblad op 14 oktober deze begroting samen. Er zijn natuurlijk best dingen op aan te merken en anderen hebben dat ook gedaan. Ik moet toegeven dat in de tien jaar die ik lid ben van deze gemeenteraad, ik nog niet vaak zo'n positieve begroting heb gezien. Dit keer geen nieuwe bezuinigingen, maar juist extra investeringen in de stad. De daling van de schuld is echt ingezet en na jaren van stijgende belastingen gaan de woonlasten nu met tientjes omlaag. Kortom, er komt weer wat meer lucht in de financiën. De financiën raken steeds beter op orde. Dat was een van de prioriteiten van onze coalitie. Er is hard en standvastig aan gewerkt en dat was lang niet altijd leuk of gemakkelijk. Maar het resultaat is er en dat is een compliment waard aan uw college, aan de raad en aan al die mensen die er hard aan hebben gewerkt. Dat compliment geldt ook voor de manier waarop de begroting is gepresenteerd. Het is een stuk leesbaarder. De begroting bevat meer cijfers – het kan nog beter – en digitaal kun je zelfs tot op wijkniveau inzoomen. Maar hoe mooi het financiële plaatje ook is, dat zegt natuurlijk niet alles. In mijn inbreng vandaag zal ik me niet beperken tot een juichend verhaal over de financiën. Het gaat niet alleen om geld. De ambitie van de PvdA reikt verder dan alleen het op orde brengen van de financiën. Mevrouw Leitner heeft het er ook over gehad, morgen zijn de presidentsverkiezingen in de VS. Hoewel ik erg hoop dat er morgen voor het eerst een vrouw als president het Witte Huis zal betreden, moet ik toegeven dat ik beide kandidaten niet heel inspirerend vind. Ik heb de inspiratie voor mijn verhaal vanavond gehaald uit een presidentskandidaat uit een verder verleden, zelfs lang voordat ik werd geboren. In 1968 hield de democratische president Bobby Kennedy een speech over welvaart. Het ging goed met Amerika: het bruto binnenlands product groeide in dat jaar fors. Maar, zo zei hij, dat zegt niet alles omver hoe het echt gaat met een land. Het BBP meet alles behalve dat wat het leven echt interessant maakt, zo zei hij. Het omvat luchtvervuiling, reclame voor sigaretten en ambulances die verkeersslachtoffers van onze snelwegen halen. Het rekent speciale sloten voor onze deuren mee en de gevangenen die de sloten van die deuren breken. Het omvat de vernietiging van onze cederwouden, – dat zei Bobby Kennedy, wij hebben volgens mij geen cederwouden in Nederland, de productie van napalm – ook dat produceren wij hopelijk niet – en de versterkte wapens voor de politie tegen rellen in onze steden. Maar het meet niet de gezondheid van onze kinderen, de kwaliteit van het onderwijs of het plezier waarmee ze spelen. Het bevat niet de schoonheid van de poëzie of de kracht van onze huwelijken, de intelligentie van het publiek debat of de integriteit van publieke ambtsdragers. Het meet noch ons plezier, noch onze moed, noch onze wijsheid, noch onze leergierigheid, noch onze compassie, noch onze toewijding. Het meet kortom alles behalve dat wat het leven de moeite waard maakt.

Mevrouw STERENBERG: Het is een beetje een zijstapje, maar u heeft het over allemaal dingen die niet te meten zijn, maar u noemt net wel hoe blij u zou zijn met de eerste vrouwelijke president ongeacht enige kwaliteit. Vindt u dat niet een belediging voor vrouwen? Dus dat een vrouw wordt neergezet puur omdat het een vrouw is?

De heer FRITZ: Dat heb ik volgens mij niet gezegd. Ik heb niet gezegd ongeacht welke kwaliteit. Ik heb gezegd dat beide kandidaten mij persoonlijk niet erg inspireren. Dat is waar, maar ik hoop van harte dat Hillary Clinton morgen wordt gekozen. Veel meer dan dat ze alleen vrouw is, maar het feit dat ze vrouw is, vind ik een mooi signaal.

Mevrouw STERENBERG: U legt wel behoorlijk de nadruk op het vrouw zijn.

De heer FRITZ: Dan heeft u mij echt verkeerd begrepen. Excuses daarvoor. Mevrouw Leitner is het geloof ik met me eens. Ik ga toch verder.

Deze woorden van Bobby Kennedy zijn ook waar voor deze begroting. Hoe goed deze woorden ook zijn, het vertelt slechts een deel van het verhaal. We kunnen pas tevreden zijn als de werkelijkheid achter die cijfers ook goed is. Als het niet alleen goed gaat met onze financiën maar ook met de Haarlemmers. En de ambitie van de PvdA in deze periode reikt dan ook veel verder dan alleen het op orde brengen van de financiën. We willen een stad waar we het samen doen, waar we voor elkaar opkomen, waar iedereen een eerlijke kans heeft om het beste uit zichzelf te halen en waar we samen investeren in een goede toekomst voor iedereen. Een stad met meer banen, met goede zorg in de buurt en met veilige en leefbare wijken. Een stad waar we samen vooruitkomen. En in het vervolg van mijn verhaal zal ik aandacht besteden aan vier thema's: de toekomstvisie van deze gemeente, armoede, het sociaal domein en Samen doen!

Ik begin met de toekomstvisie.

Het college werkt aan een toekomstvisie voor Haarlem. Samen met heel veel Haarlemmers wordt nagedacht over hoe onze stad er in 2040 uit moet zien. Een mooi voorbeeld van Samen doen! De raad kreeg een paar weken geleden een tussenstand gepresenteerd. Er zijn al veel goede ideeën verzameld. Wel viel ons op dat veel ideeën gaan over duurzaamheid, groen of innovatie, maar er nog weinig aandacht is voor de sociale kant van onze stad. Juist ook op dat vlak staat Haarlem voor grote uitdagingen. De arbeidsmarkt verandert, hoe nemen we iedereen daarin mee? De huizenprijzen stijgen, kunnen Haarlemmers met een kleine beurs hier straks nog wel wonen? En er komen nieuwe groepen migranten naar de stad maar hoe blijven we één samenleving waar iedereen zich thuis voelt? De PvdA, laat ik daarin duidelijk zijn, kan alleen instemmen met een toekomstvisie die ook de ambitie heeft om Haarlem socialer te maken. Wij verwachten een toekomstvisie die niet alleen zorgt dat Haarlem in 2040 klimaatneutraal is, maar ook een plan bevat hoe we voorkomen dat kinderen in 2040 nog in armoede opgroeien. Een toekomstvisie die niet alleen bepaalt hoe we aantrekkelijker worden voor toeristen, maar ook hoe Haarlemmers van verschillende culturele achtergronden prettig samen kunnen leven.

De heer VAN DEN RAADT: Ik hoorde u zeggen dat er nieuwe groepen naar Haarlem komen, maar vindt u dat niet dat het tijd wordt daarop eens met een visie te komen? Daarom vraag ik al sinds augustus 2015. Daar zie je weinig van. Ik verwacht ook dat er meer groepen naar Haarlem komen, dus laten we daarvoor gewoon klaar zijn en die mensen een goede start geven.

De heer FRITZ: Dat is precies waarom ik vraag. Ook graag aandacht voor dat soort dingen in de toekomstvisie. Daar kunnen we elkaar de hand schudden. Maar waarvan de PvdA geen voorstander is, is de prijs van een mens uit te rekenen. Ik maak mijn verhaal nog even af. Een toekomstvisie die niet alleen uitspreekt dat we niet bouwen in het groen, maar ook voorkomt dat we woningzoekenden met een kleine beurs de stad uit jagen. Wij verwachten kortom een toekomstvisie over hoe we samen vooruitkomen met een eerlijke kans voor iedereen. Graag een reactie van het college hoe deze stap gemaakt zou kunnen worden.

En als we nadenken over de toekomst, is het goed om ook het verleden te koesteren. De historische binnenstad en alle monumenten maken Haarlem tot de stad die het is. Wij zijn blij dat wethouder Van Spijk een bijdrage heeft gevonden voor de Bavokathedraal. Maar we zien dat er nog vele andere monumenten schreeuwen om onderhoud. Vaak zijn die monumenten in eigendom van de gemeente. Denk bijvoorbeeld aan het Dolhuys, de Fietsznfabriek of de Drijfriemenfabriek. Wij roepen de wethouder op om, met dezelfde

creativiteit die hij voor de Bavo aan de dag heeft gelegd, ook voor monumenten in gemeente-eigendom op zoek te gaan naar geld. Graag een reactie, want daar hebben we toch een extra plicht als eigenaar van die monumenten.

Het tweede onderwerp dat ik wil behandelen, is armoede. de PvdA maakt zich niet alleen hard voor een sociaal Haarlem in 2040. Dit college werkt daar al hard aan en boekt resultaten. Waar veel gemeenten bezuinigen op minimabeleid, trekt wethouder Langenacker juist extra geld uit om armoede te bestrijden. De SP heeft daaraan ook gerefereerd. En met succes: het aantal klanten van de voedselbank daalt in Haarlem al twee jaar op rij en het minimageld komt steeds beter terecht bij de mensen die het nodig hebben. Maar we zijn er nog niet. Nog te veel kinderen groeien op in armoede, ook in Haarlem. De PvdA vindt dat alle kinderen recht hebben op een fijne en onbezorgde jeugd. Daar horen ook zwemles, een eigen fiets, schoolreisjes en nieuwe kleren bij, ongeacht de dikte van de portemonnee van de ouders. Wij zijn dan ook blij dat het kabinet op Prinsjesdag extra geld beschikbaar heeft gesteld voor het bestrijden van armoede onder kinderen. Het geld wordt via de gemeenten in natura uitgekeerd voor bijvoorbeeld sport- en schoolspullen. Samen met D66, GL, CDA, SP, Trots, OPH, Actiepartij en ChristenUnie dienen wij vandaag een motie in om richting te geven aan de besteding van dit geld. Zo willen wij het geld zo direct mogelijk terecht laten komen bij de kinderen die het nodig hebben, bijvoorbeeld door gebruik te maken van lokale initiatieven die kinderen in armoede al goed weten te vinden.

Motie Kansen voor ieder kind

De gemeenteraad van Haarlem in vergadering bijeen op 10 november 2016, constaterende dat:

- Tijdens Prinsjesdag bekend is gemaakt dat er vanaf 2017 structureel 100 miljoen euro beschikbaar komt voor kinderen in armoede voor voorzieningen in natura;
- Van deze 100 miljoen euro komt 85 miljoen direct beschikbaar aan gemeenten via de decentralisatiebudgetten, naar rato van het aantal kinderen in de gemeente met kans op armoede. Dat is circa 200 euro per kind per jaar;
- Het vertrekpunt nu is met name via landelijke samenwerking van een aantal aangewezen intermediaire organisaties (o.a. st. Leergeld, het Jeugdcultuurfonds, Jeugdsportfonds) de kinderen te bereiken;
- Inmiddels de gemeente Haarlemmers met een krappe beurs beter bereikt als het gaat om de beschikbare voorzieningen;
- Circa 12,5% van de kinderen tussen 0 tot 18 jaar in Haarlem groeit op in een meerpersoonshuishouden, waarbinnen de ouder(s) een inkomen hebben tot 120% van het sociaal minimum (cijfers 2013 waar staat je gemeente). Nog steeds een groot deel van deze kinderen niet wordt bereikt. Het gaat om ongeveer 4000 kinderen in Haarlem;

overwegende dat:

- Kinderen nu niet systematisch worden ‘gehoord’ over wat zij nodig hebben en ervaren;
- Bij kinderen die opgroeien in armoede er vaak spanningen zijn in het gezin en er sprake is van financiële problematiek dan wel oplopende schulden;
- Soms schaamte en moedeloosheid een rol spelen bij het niet benutten van de bestaande mogelijkheden. De indruk is dat schaamte met name een rol speelt bij de ouders van kinderen en jongeren vanaf 14 jaar;
- Uit inventarisaties blijkt dat meedoen en erbij horen voor kinderen heel belangrijk is. Diverse voorzieningen daarbij kunnen helpen. Het gaat om o.a. gaat om gezond eten (op school), kleding, vervoer (fietsen), sport, cultuur en het ontwikkelen van talenten;

verzoekt het college te investeren in:

- A - Directer bereiken van de kinderen die opgroeien in armoede door:
 1. De kennis van kinderen over onderwerpen die hen zelf aangaan optimaal te benutten middels een structurele kinderraad. (Op de dag van de kinderrechten, 20 november, zal een eerste pilot plaatsvinden door de PvdA);
 2. De korte lijnen die scholen hebben met hun leerlingen beter te benutten om de kinderen te bereiken evenals het netwerk van de coaches van het Centrum Jeugd Gezin en het Sociaal Wijkteam;
 3. Bij de herziening van de website voor de Haarlem Pas ook een variant te hebben op facebook of andere sociale media kanalen waar jongeren actief zijn;
 4. Inzet van ervaringsdeskundigen in armoede, die onlangs zijn gestart in Haarlem, voor het bereiken van ouders en kinderen;
- B. Directer verstrekken van (bestaande) voorzieningen in natura door:
 1. Lokale, Haarlemse initiatieven die kinderen in armoede reeds goed bereiken, zo te faciliteren dat zij voorzieningen in natura kunnen (blijven) verstrekken;
 2. Te voorkomen dat de in natura voorzieningen alleen via intermediaire organisaties zoals bijvoorbeeld Jeugdcultuurfonds, Jeugdsportfonds aangevraagd kunnen worden;
 3. Te verkennen of de samenwerking met partners zoals CJP, bedrijven en zelforganisaties het mogelijk maakt om voorzieningen direct aan jongeren aan te bieden via een combinatie pas of waardebonnen voor o.a. kleding en fietsen;
 4. Benutten van de middelen voor activiteiten in de wijken waar veel kinderen opgroeien in armoede en hierbij met name gebruik te maken van de (zelf) organisaties in de wijk.

En gaat over tot de orde van de dag.

De heer VAN DEN RAADT: Ik kan helemaal instemmen met de woorden van de heer Fritz. Ik verbaas me er altijd over aan het einde van het jaar hoeveel kosten je moet maken aan gemeentelijke belastingen. Je zou ook kunnen zeggen dat het fijn is dat de overheid 100 miljoen euro uitdeelt en dat we die als gemeente Haarlem fijn gaan verdelen zodat iedereen niet opgroeit in armoede. Maar je zou ook kunnen zeggen dat wij als gemeente Haarlem ervoor zorgen dat volgend jaar niet alleen de kosten ongeveer gelijk blijven, maar dat we ervoor zorgen er 200 euro per jaar onder te gaan zitten. Ziet u dat ook gebeuren of moet er hulp van bovenaf komen?

De heer FRITZ: Ik geloof dat ik de vraag niet helemaal begrijp. Wat wilt u precies weten?

De heer VAN DEN RAADT: U zegt dat het belangrijk is dat kinderen niet opgroeien in armoede. Dat klopt. Dat ondersteunen wij ook. Wij houden met kerst ook een actie voor mensen die dan naar het circus kunnen. Nu komt de overheid met 100 miljoen euro die we dan gaan uitdelen. Je kunt er ook voor zorgen dat de kosten in Haarlem zo erg dalen, dan mensen met een normaal inkomen ook zwemles en dat soort zaken kunnen betalen.

De heer FRITZ: Dat doen we volgens mij met de Haarlempas en dat soort zaken. Wij denken dat het heel goed is om sommige dingen gewoon aan te bieden aan mensen die het het hardst nodig hebben. Daarvoor is het minimabeleid en daarvoor is dit een goede oplossing. U bent zelf mede-indiener van de motie, dus ik zou zeggen: doet u mee.

Mevrouw STERENBERG: Ter afweging van de motie: Het geld komt uit Den Haag. Dat bericht krijgt de wethouder natuurlijk ook. Is er overleg geweest in de commissie met de wethouder over dit nieuws en hoe er vanuit de wethouder en het college wordt gedacht over het uitgeven van dit geld? Of heeft u er niet veel vertrouwen in dat de wethouder weet dit geld goed te besteden?

De heer FRITZ: Dat is uiteraard niet het geval. Wij stellen hier vandaag de kaders. Dit is een belangrijk bedrag dat naar de gemeente toe komt en daaraan willen wij als raad zelf kaders meegeven. Mijn collega Ramsodit heeft met een aantal maatschappelijke organisaties en met veel fracties uit de stad, uit de coalitie en de oppositie en met ambtenaren samen nagedacht hoe dat zou kunnen. Wij stellen daarvoor vandaag de kaders en daarom komen we met deze motie.

De heer SPIJKERMAN: Dit was nog naar aanleiding van de opmerking van de heer Van den Raadt. Die vraagt of het niet handiger is de kosten te verlagen in plaats van achteraf te compenseren. Nu hebben we twee weken geleden precies dit aspect in de commissie Samenleving behandeld. Bij bijvoorbeeld de huiswerkbegeleiding en de kinderopvang was het in het verleden zo dat de instanties die dat verzorgden een factuur indienden bij de ouders en de ouders moesten dat betalen en konden vervolgens van de gemeente Haarlem een compensatie daarvan krijgen. We hebben juist positieve woorden gesproken richting college aangezien die vestzak-broekzakmethodiek is afgeschaft. De gemeente Haarlem betaalt gewoon de rekening voor de mensen die huiswerkbegeleiding krijgen en kinderopvang. Dus ik vraag me af wat u nu aanvullend op wat we al hebben geregeld, zou willen voorstellen.

De heer VAN DEN RAADT: Ik zou graag willen dat de gemeente überhaupt, dus niet alleen voor mensen die toevallig een Haarlempas hebben, nog meer in haar eigen kosten gaat snijden zodat het voor iedereen een beetje beter betaalbaar wordt om in Haarlem te wonen.

De heer FRITZ: Ik was toe aan het derde thema, het sociaal domein. Ik begon mijn verhaal met de oproep om te kijken naar de werkelijkheid achter de gunstige financiële plaatjes. Nergens is dat harder nodig dan in het sociaal domein. Als je kijkt naar de financiën gaat het best goed. Er is een forse reserve sociaal domein en op sommige terreinen houden we zelfs geld over. Bij ons geen taferelen zoals in Almere, waar aan het eind van het jaar het geld op is en jongeren dus geen jeugdzorg meer krijgen. Doordat we extra geld hebben uitgetrokken voor een reserve sociaal domein, hebben we dat in Haarlem kunnen voorkomen. Misschien wel het belangrijkste besluit van deze raadsperiode. Maar wat is de werkelijkheid achter de cijfers? Bereiken we de mensen waar het om gaat ook echt? Krijgt echt iedereen de zorg en ondersteuning die nodig is? Of hebben we de toegang soms zo ingewikkeld gemaakt dat mensen er geen beroep meer op doen? We zagen dat bij de kadernota bijvoorbeeld fout gaan bij de huishoudelijke ondersteuning. Daarvoor hebben we bij de kadernota een aantal verbeteringen afgesproken. Maar ook op andere vlakken zie je het soms gebeuren. Drempels worden in de uitvoering onnodig hoog gemaakt. Financieel pakt dat voor de gemeente misschien gunstig uit, maar mensen krijgen niet altijd de ondersteuning die nodig is. Een paar weken geleden waren wij als fractie op bezoek bij één van de centra voor Jeugd en Gezin. Daar bleek dat de samenwerking van het CJG met de sociale wijkteams nog sterk te wensen overlaet. Er zijn nog te veel schotten waardoor kinderen niet altijd meteen de hulp krijgen die nodig is. En vorige week ontvingen wij een brandbrief van een aantal jeugdzorginstellingen die waarschuwen dat de wachtlijsten in de jeugdzorg oplopen. Zorgelijke signalen. Groeiende wachtlijsten zijn voor de PvdA onacceptabel. De reserve sociaal domein is juist ingesteld om te zorgen dat iedereen de zorg krijgt die nodig is. Tot slot zien we dat zelforganisaties het moeilijk hebben. Door de financieringsstructuur van de gemeente vallen zij vaak tussen wal en schip. Dat is zonde want juist zelforganisaties kunnen een belangrijke rol spelen bij het bereiken van bijvoorbeeld migranten of minima. Graag horen wij van het college op welke wijze dit soort kleinere initiatieven meer ruimte krijgen bij de nieuwe inkoop. Wij zullen hier in ieder geval op terugkomen bij de verwervingsstrategie.

De heer SMIT: Heeft u de motie gelezen van OPHaarlem met de gedachte een stelpost op te nemen in 2017 voor de financiering van initiatieven en activiteiten van de kleine zelforganisaties?

De heer FRITZ: Die heb ik nog niet gelezen. Dat gaan we uiteraard wel doen. We gaan naar alle moties kijken. Ik kan daarop in mijn tweede termijn terugkomen.

De heer SMIT: Ik wacht op uw antwoord.

De heer FRITZ: Oké.

De heer AZANNAY: Niet een vraag maar meer ter aanvulling. GroenLinks heeft eerder aan wethouder Botter de vraag gesteld. Als het goed is, loopt er een onderzoek naar met name de criteria bij zorgorganisaties. Wij houden ieder jaar geld over. We hebben hierover al eerder vragen gesteld. Als ik het goed heb, is in opdracht van de Participatieraad al een onderzoek gaande. Ik hoop dat de wethouder daarop kan reageren. Ergens in een brief stond dat het resultaat eind oktober naar de raad zou komen. Ik ben het met u eens, mijnheer Fritz. Wij moeten deze organisaties blijven faciliteren want ze doen goed werk voor onze stad.

De heer FRITZ: Ik denk dat we daarover hetzelfde denken. Daar zien we bij de nieuwe verwervingsstrategie ook wel mogelijkheden voor. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat daar kleine initiatieven de ruimte krijgen en dat we niet meer in een financieel juk komen te zitten waarbij vooral de grote organisaties veel kansen krijgen? Dat wordt breed gedeeld in de raad dus laten we daaraan samen werken.

Samen doen! Het vierde en laatste thema waarover ik het vandaag wil hebben. Uw college heeft als ambitie om het meer samen te doen, om initiatieven van de Haarlemmers zelf meer de ruimte te geven. Een ambitie die wij van harte delen. We zien daarvan overal in de stad al mooie voorbeelden ontstaan. Kijk naar de Dakkas in de Kamp, de Stadskweektuin in Noord of het Badhuis in de Leidsebuurt. Maar ook naar de inzet van vrijwilligers rond de opvang van vluchtelingen in De Koepel, de grootste band van Nederland of de skatebaan in de Waarderpolder. Vorige week nog in de commissie. Bij de kadernota waren wij kritisch over de wijze waarop de gemeente omgaat met dit soort initiatieven. Gelukkig zien wij verbeteringen. Er is één aanspreekpunt en elke week bespreekt een groepje ambtenaren alle initiatieven die zich melden en probeert hen snel op weg te helpen. En wij zijn enthousiast over de Seats2meet in het gemeentekantoor Zijlpoort, waarbij de gemeente ondernemers een werkplek biedt en hen uitnodigt om mee te denken over maatschappelijke problemen. Wij hopen dat dit een vaste plek krijgt als het een succes wordt. Graag een reactie van het college. De PvdA wil Haarlemmers ook meer invloed geven op de veiligheid in hun buurt. Elk jaar stelt de raad de prioriteiten voor politie en handhaving vast. Bewoners hebben hier geen invloed op, terwijl zij toch het beste weten wat er speelt in hun wijk. In Rotterdam hebben bewoners in het project 'de buurt bestuurt' de mogelijkheid een top 3 van prioriteiten voor hun wijk te bepalen. Wij dagen onze nieuwe burgemeester uit om ook in Haarlem buurtbewoners mee te laten beslissen over de prioriteiten voor politie en handhaving. Wij dienen daarvoor samen met D66, GroenLinks, CDA, Trots en OPH een motie in.

Motie Veiligheid: ook dat doen we samen

De gemeenteraad van Haarlem, in vergadering bijeen op 10 november 2016,

overwegende dat:

7 november 2016

- De gemeente Haarlem de ambitie heeft meer samen te doen en Haarlemmers meer invloed te geven op hun eigen leefomgeving;
- Bewoners het beste weten wat de grootste problemen zijn rond veiligheid in hun wijk;

constaterende dat:

- De gemeenteraad jaarlijks in het Actieprogramma Veiligheid en Handhaving prioriteiten bepaalt voor de inzet van politie en handhaving in Haarlem, maar bewoners hier niet rechtstreeks invloed op hebben;
- Naast de politie ook handhaving een steeds belangrijkere rol krijgt als het gaat om veiligheid in de buurt;
- Bewoners steeds vaker initiatief nemen om veiligheid te vergroten, zoals een Whatsappgroep voor de buurt, burgernet, buurtvaders, etc.;
- Buurtbewoners in Rotterdam in het project 'de buurt bestuurt' de mogelijkheid hebben een top-3 van prioriteiten voor het veiligheidsbeleid in hun buurt te bepalen en een deel van de politie-uren naar eigen inzicht in te zetten;

verzoekt het college van B en W:

- Voor de zomer van 2017 een voorstel aan de gemeenteraad voor te leggen over de wijze waarop Haarlemmers invloed kunnen uitoefenen op de prioriteiten voor de politie en handhaving in hun wijk, naar het voorbeeld van 'de buurt bestuurt' in Rotterdam.

En gaat over tot de orde van de dag.

Mevrouw VAN ZETTEN: Ik begrijp uw zorgen dat u niet precies weet wat er speelt in de wijken, maar ik constateer via uw twitterberichten dat u zo wat elk weekend in de wijken rond sjouwt met uw rozen. Heeft u nu nog niet door wat de mensen willen?

De heer FRITZ: Ik zou zeggen: kom gezellig een keer mee. Ontzettend leuk. Het is ook echt heel leerzaam. Daardoor hebben wij inderdaad een beter beeld van wat er leeft in een buurt. Anders dan uw partij is mijn partij toch van mening dat we dingen ook aan de mensen zelf kunnen overlaten. Ik weet dat u daar nooit zo'n voorstander van bent. Wij zijn dat wel. Mocht u zich toch laten overtuigen, stem mee.

Mevrouw VAN ZETTEN: Ik heb al een rood pak aangetrokken, dus u zit in de goede richting.

De heer FRITZ: U gaat een keer mee. Ik weet het zeker.

De heer GARRETSSEN: Die motie over buurtbewoners die meebeslissen over de inzet van handhaving en politie klinkt sympathiek, maar helaas, er is een nieuwe korpsbeheerder. Dat weet u. Dat is de heer Van der Steur. U kent hem van tv. Dus wat betreft de politie moet u wel instemming hebben van deze minister. Mijn vraag is: heeft u die gekregen?

De heer FRITZ: Ik ben niet bij de heer Van der Steur op visite geweest. Wij stellen als raad al jaren een programma voor veiligheid en handhaving vast waarbij ook de prioriteit voor de politie specifiek voor Haarlem. Uiteraard moet onze burgemeester vervolgens gaan onderhandelen. Wat wij vragen is: geef de mensen nu over dat programma invloed. Dat lukt ook in Rotterdam waar burgemeester Aboutaleb met precies dezelfde minister Van der Steur te maken heeft en het voor elkaar krijgt. Wij hebben er dus alle vertrouwen

in dat onze nieuwe burgemeester minstens net zo goed is als de heer Aboutaleb en dat het ook gaat lukken.

De heer GARRETSEN: Dan wens ik de burgemeester alle succes. Als Aboutaleb het kan, kunt u het zeker ook.

De heer FRITZ: Ja, we voeren de druk een klein beetje op.

De heer VAN DEN RAADT: Wij ondersteunen dat hele plan natuurlijk, maar als het gaat om die vergelijking met Rotterdam, heeft u dan enig idee hoeveel handhavers er in Rotterdam rondlopen? In Haarlem zijn het er maar 21. Als we straks aan de bevolking gaan vragen wat ze graag zouden willen met de handhaving en waar die handhavers naar toe moeten, dan hebben we geen oneindig blik dat we kunnen opentrekken. Die mensen hebben ook prioriteiten. Er wordt natuurlijk nooit gezegd dat ze die en die taken moeten laten liggen als ze daar en daar naar toe moeten. Het zou fijn zijn als de PvdA de motie van TrotsHaarlem steunt om het aantal mensen bij de Handhaving uit te breiden.

De heer FRITZ: Ook uw motie gaan wij natuurlijk met veel interesse lezen. Ik ben benieuwd.

En ja, bij Samen doen! hoort ook de mogelijkheid voor een lokaal referendum. Daarover heb ik net bij interruptie al het een en ander gezegd. Ik houd het dus kort. Anders dan de VVD heeft de PvdA in 2009 enthousiast ingestemd met de referendumverordening. Wij wilden Haarlemmers de mogelijkheid geven vooraf mee te beslissen over belangrijke onderwerpen. In de verordening spraken we daarvoor een aantal spelregels af. Wij willen dit instrument dan ook serieus nemen. We zien echter de VVD al maanden een soort schimmenspel opvoeren over een referendum over parkeren. We hebben het er net nog over gehad. We hebben nog altijd geen verzoek ontvangen. We hebben nog geen idee om welke vraag het gaat. We kunnen dus ook niet beoordelen of de vraag die de VVD wil stellen wel voldoet aan de verordening. Dus nogmaals de vraag aan de VVD: kom nu met die vraag. Wilt u echt een referendum, of is het alleen een politiek spelletje? Als u het echt wilt, geef dan ruim voor de behandeling van de parkeervoorstellen duidelijkheid. Dan kunnen we het zorgvuldig doen. En die zorgvuldigheid is voor mijn fractie in ieder geval een cruciale voorwaarde.

De heer BLOEM: De SP gaat nog een keer proberen de PvdA les te geven over haar eigen verordening. Die gaat namelijk over een raadsstuk. Die kan, nadat er is besloten over het raadsstuk, nog worden ingediend. De bal ligt bij het college. Het inleidend verzoek is al gedaan. De SP weet nog helemaal niet of ze dit een goed idee vindt, want we hebben nog geen stuk gezien van het college. U legt de bal neer bij de VVD terwijl het uw laffe college is dat nog geen voorstel heeft neergelegd.

De heer FRITZ: De verordening stelt heel duidelijk dat bij dat inleidende verzoek een vraag moet zitten of in ieder geval een indicatie van de vraagstelling. Dat heeft mijn fractie nog niet gezien.

De heer BLOEM: Dat stond volgens mij gewoon netjes op het formulier. U moet beter lezen, mijnheer Fritz.

De heer FRITZ: Mijn oproep is heel duidelijk: kom met de vraag, kom met het verzoek en doe dat voordat we het stuk gaan behandelen. Wij willen het namelijk zorgvuldig doen. Die zorgvuldigheid is voor mijn fractie heel belangrijk om uiteindelijk een afweging te kunnen maken. Dus kom met het verzoek.

Ik rond af. Deze begroting laat zien dat het financieel steeds beter gaat. Daar is hard aan gewerkt en dat is een compliment waard. Maar de ambitie van de PvdA reikt verder dan alleen het op orde brengen van de financiën. Wij willen een toekomstvisie waarmee we samen vooruit komen en niemand achterlaten. We willen voorkomen dat kinderen opgroeien in armoede. En we willen Haarlemmers meer invloed geven op de veiligheid in hun buurt. Zo werken we niet alleen aan de financiën, maar ook aan al die zaken die in de woorden van Bobby Kennedy het leven de moeite waard maken. Aan een stad waar we het Samen doen! Waar we opkomen voor elkaar, waar iedereen een eerlijke kans heeft om het beste uit zichzelf te halen en waar we samen investeren in een goede toekomst voor iedereen. Een stad met meer banen, goede zorg in de buurt en veilige en leefbare wijken. Een stad waar we samen vooruit komen.

De VOORZITTER: Dan is nu het woord aan de heer Smit van de Ouderen Partij Haarlem.

De heer SMIT: Graag neem ik u mee naar restaurant De Coalitiekeuken. In 2014 oorspronkelijk geopend als hotel-restaurant, maar toen gasten om een kamer vroegen en te horen kregen dat ze zes jaar van tevoren hadden moeten boeken, was de animo daarvoor snel weg. Sommige gasten hebben gevraagd of dan misschien een kleine kamer mogelijk was, maar toen schijnt er van uit de keuken geroepen te zijn: 'Ja, doewie, daar beginnen we niet aan; het is of zes jaar wachten op een grote kamer of het is helemaal niets.' Laten wij het restaurant binnen lopen. Aan een grote tafel in de restaurantzaal zit een groep mensen lekker uit te buiken en als we dichterbij komen, ... Ja, dan zien we daar de coalitie zitten, maar elders zien wij vele groepjes ontevreden kijkende gasten. Zie ik daar een groepje Jan Gijzenkade? Ja, dat zit nog wat na te bomen over wat het aanvankelijk op tafel had gekregen; het had er in geprikt, maar het had totaal niet geleden op wat er eerder op de menukaart stond. Laten we keuken in lopen, waar de keukenbrigade al weer driftig bezig is en langs de pruttelende pannen gaat, en kijken wat er zoal gebeurt. Beginnen we met het teamwerk. Ja, daar herkennen we kok Jeroen, die vaak wel twee keer D33-kruiden toevoegt, maar daarna niet altijd meer weet wat er nog meer in zou moeten. En ja, daar kok Joyce die steeds minder werkende en steeds meer werkeloze ingrediënten toevoegt. En naast haar kok Cora-Yfke, die het nog niet weet. Kok Merijn denkt dat met een beetje begeleiding zijn therapeutische inbreng al wel toereikend is en kok Jur, toch nog een tikkeltje nieuw in het team, staat met een handvol smiley's. Collega's, het kan er toch niet zomaar ongesorteerd bij? Gewoon doen, Jur, is de reactie van de ploeg. Ja, maar de ene smiley is toch veel belangrijker dan de andere? Nee, wij vegen alles op een hoop, anders haal je geen 80% positief resultaat. Ja, maar, die gele dan, die zijn toch eigenlijk diep oranje? Jur, mik die hand smiley's nou gewoon in de pan en doe niet zo recalcitrant; onze grote tafel hapt toch alles kritiekloos weg. Daar te midden van deze enthousiaste groep koks staat de nog wat onwennige chef, gekozen om zijn oplossende en coördinerende kwaliteiten, maar ja, alles heeft wel zijn grenzen. Kortom, hard werken, dat doen de koks wel, maar een effectief en efficiënt team lijkt het OPHaarlem nog niet. Dan de ingrediënten. Onze koks staan samen rond de pannen en roeren er best tevreden in, maar zijn ze wel gevuld genoeg? In 2009 stopten de koks nog 0,46 baan per klant in de soep en nu nog maar 0,41 en ook al heeft keukenhulp Ramsodit regelmatig een paar gezellige Haagse kruiden om een schrale pot een beetje op te leuken, het blijven schrale potten. Een portie aardappelpuree werd in 2011 nog verdeeld over 2,11 gasten en dat zijn er nu 2,15 en veel gasten moeten zo'n zes jaar wachten op hun portie. Veel basisingrediënten die uit Den Haag komen, zijn smakeloos en ook niet echt fris. Dat lijkt de keukenbrigade en de grote tafel overigens niet zoveel uit te maken. En soms kan een extra kruidje ook verkeerd vallen. Kok Merijn vergiste zich onlangs tussen citroengras en kunstgras; het is er nog net op tijd uit gevist. Er schijnen inmiddels een kleine 30 miljoen sociaaldomeintotjes niet uitgedeeld

te zijn, ook al zijn ze gelardeerd met een uitgespaard WWB-kersje. Voor je het weet, staan ze te verschrallen en roept Den Haag ze terug. Recapitulerend kan ten aanzien van de ingrediënten gesteld worden, dat het soms wel wat lijkt, maar dat het per saldo toch steeds schraler wordt.

Hoe zit het met de presentatie? Tja, als het team wat efficiency en effectiviteit mist en de inhoud best wel schraal en vaak niet zo vers is, dan zou je kunnen scoren met de presentatie. Sommigen zullen dat windowdressing noemen, maar hoe dan ook, het kan de gast toch een beetje opvrolijken.

De afgelopen tijd hebben vele gasten van de centrumparkeerwijken tot rondom de Rijksweg evenwel met opgetrokken neus in de gerechten zitten prikken, want op het bord zag het er erg raar uit. En als dan de inhoud schraal en niet zo vers is en de presentatie niet oogt, dan haal je inderdaad je neus op, prik je wat in het gerecht, maar laat je het vervolgens staan. Het aantal retourzendingen naar de keuken is dan ook fors toegenomen.

Mevrouw LEITNER: U komt met een prachtige metafoor. Die gaat al een tijdje door waarin u het hele college afserveert als geen team. Gaat u nog een beetje met inhoud komen?

De heer SMIT: Ik ben nu even serieus bezig, ik kom straks met wat luchtiger werk. Daarmee komen we bij een onmisbare schakel in het restaurant, de bediening. Als een klant zegt dat er een vlieg in de soep zit en de bediening zegt dat de klant blij mag zijn dat er nog wat vulling in de soep zit, tja, dan bereikt zo'n klacht de keuken niet. Maar ook omgekeerd, als de bediening tussen keuken en de eetzaal nog zit te grutten in de borden, ja dan snapt de keuken soms de reactie van de gasten niet. Als keuken en bediening dan samen ook niet goed weten hoe het schone servies en de vuile vaat te scheiden, dan kan de hygiëne echt gevaar lopen.

Niet helemaal onbelangrijk, maar grotendeels uiteraard wel, zijn de eters in het restaurant, los van de coalitiestamtafel, die braaf zijn bordje leeg eet. De zaak zit allang niet meer vol. Veel gasten vinden het eten smakeloos, maar zijn inmiddels wel tot de conclusie gekomen dat het klachtenboek niet echt frequent gelezen wordt en steeds meer gasten komen dan ook niet meer. Lopen de keukenbrigade, de bediening en de gasten gevaar? Toen onze nieuwe chef-kok die vraag stelde aan het keukenteam, stak Jeroen zijn vinger in de soep. Gatver, zei Cora-Yfke, dat doe je toch niet, Jeroen. Jawel, zei Jeroen, da's dan een natte vinger. Ja, maar, probeerde Joyce nog, risico's schat je toch niet in met een natte vinger. Nou best wel, maar je moet er een verhaaltje omheen breien en met wat miljoentjes, percentages en met de wet van de grote getallen strooien. Doe er dan ook nog wat smiley's bij, probeerde Jur. En dan, zei kok Jeroen, sturen we de hele handel naar Monte-Carlo en als het terugkomt, kan geen hond meer doorgronden wat onze echte risico's opgeteld zijn. Jij nog wel? vroeg chef Jos, met dichtgeknepen keel. Ben je gek, man, ik ben geen rekenwonder!

Opgeteld voorzitter, haalt de keukenbrigade nog echt geen vermelding in de Michelin-gids, zijn vele gasten fors teleurgesteld of zelfs al afgehaakt met een rammelende maag door de smakeloze en schrale gerechten en vraagt menigeen zich af welke risico's de keukenbrigade, de bediening en de gasten nu echt lopen en waar de keukenbrigade en de bediening het klachtenboek verstopt hebben.

Tot zover het serieuze deel van mijn algemene beschouwing. Nu even aandacht voor wat minder serieuze, eigenlijk luchtige zaken met een kleine smiley. Bij de behandeling van de kadernota dit jaar kreeg OPHaarlem de raad drie keer mee om met hernieuwde aandacht en inzet te gaan werken aan het naar Haarlem halen of in Haarlem creëren van werkgelegenheid en daarnaast het realiseren van een fors contingent kleine en fors contingent aangepaste wooneenheden. De moties liggen lekker op de plank stof te happen, dus probeer ik het maar met twee herinneringsmoties.

Motie In de Woonvisie kun je niet wonen – vervolg

De gemeenteraad van Haarlem in vergadering bijeen op donderdag 30 juni 2016 gehoord hebbende de beraadslaging over de kadernota 2016 heeft de moties: 'In de Woonvisie kun je niet wonen 1 en 2' warm omarmd.

De gemeenteraad van Haarlem in vergadering bijeen op donderdag 10 november 2016 gehoord hebbende de beraadslaging over de programmabegroting 2017-2021

constateert wederom dat:

- De gemeente Haarlem in de vele recent gevoerde discussieavonden over Haarlem 2040 veelvuldig te horen heeft gekregen, dat de creativiteit van de jeugd belangrijk is voor de toekomst van de stad;
- De jeugd na de studie vaak noodgedwongen de stad moet verlaten, omdat er geen betaalbare woonruimte beschikbaar is;
- De wachttijd voor een betaalbare huurwoning steeds meer toeneemt en in de ogen van de wachtenden onaanvaardbaar lang is geworden;
- Haarlem geen slaapstad mag worden van beter gesitueerde forensen;
- De tijd van praten, beleid en condities vormgeven nu moet leiden tot daden,

maar dat er, zoals opgedragen geen voornemen aan de raad is aangereikt hoe te komen tot de realisatie van een relevant contingent kleine wooneenheden en aangepaste wooneenheden;

draagt het College nogmaals op om:

- Nu voor de behandeling van de kadernota 2017 te komen met een concreet plan, waarin wordt aangegeven hoe de gemeente Haarlem optimaal de realisatie van een relevant contingent kleine wooneenheden met een huurprijs onder en/of op de sociale huurgrens gaat bevorderen en aangeeft welk aantal wooneenheden als target wordt genomen in 2017 en volgende jaren teneinde jeugd voor de stad te behouden en teneinde de wachtlijsten te bekorten;
- Te komen met een concreet plan, waarin wordt aangegeven hoe de gemeente Haarlem optimaal de realisatie van een relevant contingent aangepaste wooneenheden voor ouderen en mensen met een beperking met een huurprijs onder de sociale huurgrens gaat bevorderen en aangeeft welk aantal wooneenheden voor ouderen en mensen met een beperking als target wordt genomen in 2017 en volgende jaren teneinde onder meer de doorstroming te bevorderen en de wachtlijsten te bekorten;
- Indien nodig niet te schromen (extra) middelen hiervoor vrij te maken, dan wel inkomsten niet te maximeren om dit doel te bereiken c.q. te versnellen.

En gaat over tot de orde van de dag.

En dan nog een motie

Motie Vol aan de bak voor meer werkgelegenheid in Haarlem (2)

De gemeenteraad van Haarlem in vergadering bijeen op donderdag 30 juni 2016 gehoord hebbende de beraadslaging over de kadernota 2016 heeft de motie: 'Vol aan de bak voor meer werkgelegenheid in Haarlem' warm omarmd.

De gemeenteraad van Haarlem in vergadering bijeen op donderdag 10 november 2016 gehoord hebbende de beraadslaging over de Programmabegroting 2017-2021

Constaterende dat na de behandeling van de Kadernota waarbij het belang van een grotere werkgelegenheid door de gemeenteraad is onderstreept, het ten aanzien van de inzet om werkgelegenheid naar Haarlem te halen, dan wel in Haarlem te creëren, nagenoeg stil is gebleven.

Toelichting:

In 2009 was er op elke Haarlemmer 0,46 baan; dat is nu 0,41. Als dit getal gecorrigeerd/geactualiseerd wordt voor de vergrijzing (afname beroepsbevolking), dan gaat het nog altijd om een terugloop in het aantal banen in Haarlem van circa 6.000. Als we rekening houden met een groeiende groep Haarlemmers die buiten de stad werkt, dan nog komen we minstens 3.000 banen te kort.

Vele problemen, zoals met jongeren, in Haarlem verergeren doordat veel Haarlemmers geen of te weinig zicht op een toekomst geboden kan worden, waarbij een baan kan leiden tot (behoud van) zelfstandigheid en maatschappelijke status. Nog te vaak lijkt de focus primair te liggen op een netwerk van sociale omarming (al levert dat wel wat werkgelegenheid op) en/of op dagbesteding.

In juni van dit is geconstateerd dat:

- de werkgelegenheid in Haarlem zorgen baart en zo dit betwijfeld wordt, de groei van de werkgelegenheid dat zeker doet,
- in de Kadernota 2016 de aanzetten om de werkgelegenheidsgroei te ondersteunen slechts zeer beperkt worden vormgegeven.
- voor het realiseren van de ambities benoemd in het Koersdocument Werk en Inkomen groei van de werkgelegenheid wellicht de beste condities is,
- onze burgemeester een belangrijke, zo niet de belangrijkste, ambassadeur van onze stad is.

OPHaarlem en mede-indieners zijn er van overtuigd dat het belang van toenemende werkgelegenheid door eenieder wordt herkend. Het is evenwel een weerbarstig thema dat met de huidige inzet en creativiteit de afgelopen jaren niet tot wezenlijke resultaat heeft geleid. Er is meer nodig aan inzet en inventiviteit. De indieners van de motie beseffen dat resultaten onzeker zijn maar dat het college wel beoordeeld kan worden op inzet en inventiviteit. Onderkend wordt dat er initiatieven, mede vanuit het college, zijn, zoals Haarlem 3D-stad en positieve ontwikkelingen van de groei van de werkgelegenheid in de toeristenindustrie maar het zet geen zoden aan de dijk.

Op 30 juni 2016 werd het college uitgedaagd om alles uit de kast te halen om de groei van de werkgelegenheid te bevorderen.

Thans wordt het college opgedragen om:

- de sleutel van de kast te vinden;
- met een actieplan te komen waarin het gehele college, en de burgemeester in het bijzonder, is opgenomen om op elke inventieve manier werkgelegenheid in Haarlem te creëren;
- het actieplan uiterlijk in januari 2017 aan de gemeenteraad te presenteren;
- voor de behandeling van respectievelijk de Kadernota 2017 en de Programmabegroting 2018-2022 de raad te informeren over de ingezette acties en de mogelijke resultaten.

En gaat over tot de orde van de dag.

Daarnaast raden OP Haarlem en Actiepartij u aan om in de Slachthuisbuurt het sociale contactpunt Jongeren centrum Troll niet weg te laten zakken; een kleinigheid regelen, kan grote problemen in de toekomst voorkomen.

Motie Voortbestaan jongeren centrum J.C. Troll belangrijk voor sociale cohesie in de Slachthuisbuurt

De gemeenteraad van Haarlem in vergadering bijeen op donderdag 10 november 2016 gehoord hebbende de beraadslaging over de Programmabegroting 2017-2021,

constaterende dat:

- De geplande sluiting van jongeren centrum J.C. Troll door het beëindigen van de gebruikersovereenkomst door Elan Wonen leidt tot het verdwijnen van een belangrijke voorziening voor met name de jeugd in de Slachthuisbuurt;
- De gemeente vanaf de start van het Jongeren centrum in 2010 voor nog niet eens een dubbeltje op de eerste rang heeft gezeten;
- De gemeente nu aan zet is om het initiatief te nemen om voor het jongeren centrum een vervangende huisvesting om niet, dan wel budgettair neutraal voor de beheerende organisatie te regelen;

draagt het College op:

- Tijdig, derhalve voor de datum dat het jongeren centrum de huidige huisvesting moet ontruimen een vervolghuisvesting beschikbaar te hebben, opdat de activiteiten in de Slachthuisbuurt gecontinueerd kunnen worden.

En gaat over tot de orde van de dag.

Ook wijzen wij u op een gedachte, die in de commissie al warm ontvangen werd, om bij Invaliden Parkeer Plaatsen een bordje te plaatsen om foutparkeerders te ontmoedigen.

Motie Als u mijn invalidenparkeerplaats inneemt, neemt u dan ook mijn handicap?

De gemeenteraad van Haarlem in vergadering bijeen op donderdag 10 november 2016 gehoord hebbende de beraadslaging over de Programmabegroting 2017-2021,

constaterende dat:

- De programmabegroting in woord er van uitgaat dat alle Haarlemmers gebruik moeten kunnen maken van voorzieningen in de stad;
- Er vaak auto's zonder IPK (Invaliden Parkeer Kaart) op invalidenparkeerplaatsen geparkeerd staan;
- Daardoor mensen met een handicap niet in de buurt kunnen komen van hun plek van bestemming;

draagt het College op:

- Een daad bij het woord te voegen door foutparkeerders op Invalidenparkeerplaatsen te wijzen op de ernst van de overtreding door plaatsing van een bord bij elke plek IP-plek met de tekst (of een tekst nader te bepalen i.o.m. de commissie): 'Als u mijn plaats inneemt, neemt u dan ook mijn handicap?'
- Uiterlijk per 1 april 2017 met de uitvoering gestart te zijn

En gaat over tot de orde van de dag.

Verder doen wij de raad en u de suggestie om onze fijnmazige winkelstructuur met zijn waarde voor langer zelfstandig wonen, net als in Amsterdam te ondersteunen door tijdens de winkeluren parkeren voor één dubbeltje voor maximaal een uur in te voeren.

Motie Parkeren tijdens de winkeluren voor een dubbeltje voor één uur in de winkelgebieden buiten het centrum

De gemeenteraad van Haarlem in vergadering bijeen op donderdag 10 november 2016 gehoord hebbende de beraadslaging over de Programmabegroting 2017-2021,

Toelichting:

In onze hoofdstad is er oog voor kwetsbare, en tevens voor de infrastructuur van de stad noodzakelijke, winkelstraten buiten het centrum.

In Amsterdam geldt de: **één-uurs-regeling winkelstraten**.

Voor de winkelstraten **buiten het centrumgebied geldt het stop-shop-tarief van 0,10 cent** voor maximaal één uur winkelen' (uit: <http://www.parkeren-amsterdam.com/parkeertarieven>)

N.B. dit tarief geldt alleen gedurende de winkelopeningstijden

Onze gemeenteraad stelt, naar verwachting, binnenkort de Detailhandelsvisie vast en in deze visie is onder meer het volgende speerpunt opgenomen:

Behoud van een fijnmazige winkelstructuur: dagelijkse boodschappen op een aanvaardbare afstand ook in het kader van langer zelfstandig wonen.

Ook in Haarlem is er zicht op de kwetsbaarheid van winkelstraten buiten het centrum en evenzeer is er oog voor de noodzaak om winkelstraten buiten het centrum te behouden, mede om mensen met beperkte mobiliteit de kans te geven in hun eigen woonwijk de dagelijkse boodschappen te doen, waardoor de mogelijkheid van langer zelfstandig wonen ondersteund wordt.

constaterende dat:

- De gemeente Haarlem ambities toont om een fijnmazige winkelstructuur in stand te houden en herkent dat de fijnmazige winkelstructuur een van de pijlers is voor langer zelfstandig wonen;

draagt het college op:

- Vóór de behandeling van de Kadernota 2017:
 - te onderzoeken welke winkelstraten buiten het centrum in aanmerking kunnen komen voor een tarief van 0,10 cent voor maximaal één uur winkelen;
 - de budgettaire consequenties en het invoeringstraject in kaart te brengen.

En gaat over tot de orde van de dag.

Ook beschuldigen wij onszelf en andere fracties van vierjaarlijkse milieuviespeukerij door tijdens de verkiezingscampagne onverantwoord veel papier, lijm, karton en hardboard te gebruiken. Vele steden zijn ons voorbeeld hoe het ook kan. De ChristenUnie is mede-indiener.

Motie Een milieuvriendelijke gemeenteraadsverkiezing begint bij onszelf!

De gemeenteraad van Haarlem in vergadering bijeen op donderdag 10 november 2016 gehoord hebbende de beraadslaging over de Programmabegroting 2017-2021

Toelichting

Op pagina 126 in Programma 5 van de Programmabegroting 2017-2021 staat:
De ruimtelijke kwaliteit van de openbare ruimte is een samenspel tussen de inrichting, de functie, het gebruik en het beheer en onderhoud. Er moet worden ingespeeld op de toekomstige invloeden van klimaatverandering door te letten op de waterberging en de kwaliteit van het Haarlemse oppervlaktewater. Hogere duurzaamheid betekent zwaardere eisen op het gebied van afval, grondstoffen en afvalscheiding ...

Het zijn mooie en betekenisvolle woorden, maar ze worden tijdens de verkiezingscampagnes bij het afval geplaatst. Dan krijgt folklore de vrije hand en worden laag na laag partijposters over elkaar heen geplakt op de posterborden en wordt er uitbundig gebruikgemaakt van verkiezingsborden op de vele bruggen in Haarlem, waarvan er vele na de verkiezingen de afvalberg belasten.

In veel steden in ons land wordt inmiddels centraal het beplakken van borden door de gemeente verzorgd. De voorbeplakte borden besparen enorm op het papier- en lijmvverbruik. Meestentijds is ook geregeld, om dezelfde reden, dat bij/op bruggen etc. geen borden met verkiezingsposters meer geplaatst worden.

Blijft Haarlem hierop achterlopen, of zijn wij bereid om plakfolklore te beëindigen ten faveure van het milieu en onze voorbeeldfunctie echt waar te maken?

De motie stelt voor **het college te verzoeken**:

- Met een plan van aanpak te komen voor het plaatsen van verkiezingsborden/-posters door Spaarnelanden;
- Zodanig op tijd in 2017 dat de gemeenteraad ruim voor de volgende verkiezingen hierover een besluit kan nemen en de uitvoering tijdig ter hand genomen kan worden.

En gaat over tot de orde van de dag.

En als laatste, de gemeenten krijgen de hoon van een slimme Tweede Kamer, omdat bakken geld in het sociaal domein in 2015 niet uitgegeven zijn en daar komt 2016 bij. Als je dan in 2017 ook niet al het geld uitgeeft, lijkt het ijdele hoop te denken dat dat geld niet op een of andere manier weggesaneerd of belast wordt door Den Haag. De techniek om het geld in 2017 in Haarlem uit te geven is voorhanden; lees onze motie.

Motie De middelen 2017 van het sociaal domein moeten nu echt worden besteed aan zorg

De gemeenteraad van Haarlem in vergadering bijeen op donderdag 10 november 2016 gehoord de beraadslaging over de programmabegroting 2017-2021,

constaterende dat:

- De reserve sociaal domein per 1 januari 2017 incl. een bescheiden negatieve verwerking van de 2^e bestuursrapportage meer dan 20 miljoen euro bedraagt en dat er nog een miljoenenresultaat over 2016 bij komt;
- Het kabinet en de Tweede Kamer in eerste bewoordingen al aangegeven hebben, dat een landelijke onderschrijding van de budgetten met 1,2 miljard euro uiterst zorgelijk, zelfs zeer ongewenst is;
- De VNG hier tegenover slechts de stuntelige verdediging heeft ingebracht dat de gemeenten ook enige reserve moeten hebben in het sociaal domein;

- Er in Haarlem meer vraag dan budget is.

Te verwachten is dat de rijksoverheid bij structureel ogende overschrijding van de budgetten sociaal domein op een of andere wijze gaat morrelen aan de omvang van de budgetten.

Een stukje geschiedenis

Vóór 2015 was het in delen van de gezondheidszorg gewoon om een hogere productie in te zetten dan het begrote budget, omdat op basis van ervaringscijfers bekend was dat een deel van de toegekende productie niet gerealiseerd wordt. Als men wist dat 5%, om meerdere redenen, niet gerealiseerd zou worden, dan werd vanaf het begin van het jaar bijvoorbeeld 103% ingezet om enerzijds geen grote overschrijding te krijgen en anderzijds de voorzichtigheid in acht te nemen t.b.v. de opvang van calamiteiten. Daarmee bleven onder- en overschrijdingen binnen een bandbreedte.

Het sociaal domein in Haarlem in 2017

Als in Haarlem in 2017 de beschikbare budgetten voor het sociaal domein weer (ruim) onderschreden worden dan kan de bal wel eens hard in ons gezicht terugkomen.

Als op korte termijn het instrumentarium nog onvoldoende beschikbaar is om er zeker van te zijn dat het budget wordt besteed aan zorg, dan wordt middels deze motie ten eerste aangeraden om per zorgsoort begrotingstechnisch een percentage boven 100% van het budget in te zetten.

De raad **geeft het college de opdracht** om uiterlijk in januari een instrumentarium aan de raad voor te leggen waarmee (nagenoeg) verzekerd kan worden dat de budgetruimte sociaal domein in 2017 niet (ruim) onderschreden wordt.

Als het college van mening is dat dit instrumentarium nog onvoldoende beschikbaar is, dan dient het college uiterlijk eind januari opslagen boven de 100% budgetruimte aan te geven, waarmee in 2017 de budgetruimte vergroot wordt, teneinde te voorkomen, dat in 2017 de uitgaven sociaal domein wederom ruimschoots de beschikbare budgetten onderschrijden

Tevens wordt het college verzocht in de VNG/G32 te pleiten voor een duidelijke en inhoudelijke communicatie naar Den Haag en stakeholders over de redenen van het ontstaan van het overschot in 2015. Het was zeer noodzakelijk om in 2015 uiterst voorzichtig te zijn met de inzet van budgetten, want het is zeer aannemelijk dat de rijksoverheid een tekort op de budgetten over 2015 van 1,2 miljard euro nimmer zou hebben gecompenseerd.

En gaat over tot de orde van de dag.

En de motie Zelforganisaties zijn het cement tussen de stenen

De gemeenteraad van Haarlem in vergadering bijeen op donderdag 10 november 2016 gehoord hebbende de beraadslaging over de Programmabegroting 2017-2021,

Heeft zich gerealiseerd dat op vele momenten het afgelopen jaar door raadsleden is aangegeven dat het beëindigen van subsidies aan zelforganisaties tot een niet gewenste situatie heeft geleid.

Overweging:

7 november 2016

Veel raadsleden zijn van mening dat zelforganisaties vaak zeer dicht bij zorgvragers kunnen staan omdat dezelfde taal wordt gesproken en ze daarmee ook vaak in staat kunnen zijn om zorgvragen op te nemen.

Meerdere malen is ook het gemis van een flexibel budget geconstateerd om initiatieven/activiteiten te kunnen honoreren.

Strekking van de motie:

Deze motie gaat thans voorbij aan het benoemen van initiatieven van zelforganisaties en heeft slechts de strekking om een budget voor 2017 te realiseren voor het kunnen honoreren van initiatieven van zelforganisaties en het opdoen van ervaring met een flexibel budget.

Met een bedrag van 75.000 euro voor 2017 ten behoeve van het subsidiëren van initiatieven en activiteiten van zelforganisaties zal een aantal waardevolle initiatieven ondersteund kunnen worden en kan ervaring worden opgedaan. Voor 2018 zal de ervaring van 2017 de basis zijn voor de mogelijke continuering.

De dekking van de motie kan worden overgelaten aan het college onder verwijzing naar mogelijke dekking uit de reserve sociaal domein.

De gemeenteraad draagt het college op:

- Een bedrag van 75.000 euro vrij te maken in de begroting 2017 teneinde initiatieven en/of activiteiten van zelforganisatie te kunnen subsidiëren;
- Uiterlijk 1 februari 2017 een pakket van spelregels voor aanvraag en toekenning in overleg met de gemeenteraad ter beschikking te stellen aan het veld van zelforganisaties.

En gaat over tot de orde van de dag.

Ach, er komt wel eens een knapperig bitterballetje of vlammetje uit de keuken, maar eerlijk gezegd blijft het daarbij en blijft het fors behelpen en lijkt het wel of de keukenbrigade en de bediening niet beseffen dat vrienden maken moeilijk is en vrienden houden nog moeilijker is. Heeft OPHaarlem ten slotte vragen aan het college? Nou nee. Ze liggen voor het oprapen in heel Haarlem voor een college dat zijn oor te luisteren legt in de stad en de vragen wil zien en als het college echt doof is, ga ik het hier niet toeschreeuwen in de raadzaal. Of toch voor het spel dat we hier spelen, hebben we er drie. Is het college van mening dat het gerechtvaardigd is om enorm veel inzet te plegen om de werkgelegenheid te laten toenemen in Haarlem? De tweede. Is het college van mening dat het aantal kleine wooneenheden en aangepaste wooneenheden dat de afgelopen jaren in Haarlem is opgeleverd, slechts een druppel op de gloeiende plaat is? En de derde. Is het college van mening dat de middelen sociaal domein uitgegeven moeten worden aan zorg? OPHaarlem heeft moties die u er aan herinneren, dat er opdrachten gegeven zijn bij de behandeling van de kadernota, die nog steeds in de wacht staan. OPHaarlem heeft moties die of op kleine knelpunten betrekking hebben, of op de grote thema's, waar haast alle Haarlemmers direct of indirect bij betrokken zijn. Graag ontvangen wij van uw college een aandachtig antwoord op onze moties.

De VOORZITTER: Dan is het woord aan mevrouw Huysse van GroenLinks.

Mevrouw HUYSSSE: Wij zijn om te beginnen blij met de financiële ontwikkelingen van de gemeente. Mede dankzij pijnlijke bezuinigingen van afgelopen jaren is er nu bijvoorbeeld meer lucht in de begroting, een ruime reserve voor het sociaal domein, die we hard nodig hebben, voorzichtig stijgende lijn rond de woningbouw waar de vorige spreker aan refereerde. De financiële situatie ziet er beter uit en biedt een goede basis om verder te

bouwen, letterlijk en figuurlijk, aan onze stad die nog steeds wordt gezien als een van de meest aantrekkelijke steden om te wonen en te leven. GroenLinks is daar blij mee. Voor GroenLinks blijft er nog genoeg te wensen over. We kunnen ook in Haarlem onze ogen niet sluiten voor de toenemende polarisatie, landelijk en mondiaal. De verschillen tussen arm en rijk, hoog opgeleid en laag opgeleid, maar ook de tegenstellingen tussen de diverse religieuze groepen is een reden voor zorg. Het beleid in Haarlem moet gericht zijn op verbinding, niet op verdeling. Verder is het volgens GroenLinks voor steeds meer mensen logisch dat we nu snel moeten handelen om de klimaatverandering tegen te gaan. Landelijk doen we het niet goed. Nederland blijft achter waar het gaat om het behalen van de duurzame doelen. Maar ook in Haarlem moeten en kunnen we nog heel wat bijdragen. We willen graag spreken over allereerst bouwen aan de toekomst van Haarlem. Vorige week is in Parijs het Klimaatakkoord in werking getreden, drie dagen voor het begin van de klimaatconferentie die vandaag in Marrakesh door de VN is georganiseerd. Het akkoord stelt onder andere dat we samen met de ondertekenaars zo snel mogelijk ons best zullen doen om de uitstoot van broeikasgassen en schadelijke stoffen te verminderen in combinatie met de beschikbare techniek van dit moment. Er is extra inzet nodig om negatieve gevolgen van klimaatverandering aan te pakken en de hoeveelheid broeikasgassen terug te brengen. Ook de documentaire 'Before the flood' van Leonardo di Caprio, die vorige week te zien was, geeft een indruk van de urgentie om nu echt aan de slag te gaan. En GroenLinks is van mening, dat deze inspanning goed samengaat met de economische ontwikkelingen en zorgt voor vooruitgang. Kortom GroenLinks wil aan de Haarlemse toekomst blijven werken. Een intensivering van de activiteiten en initiatieven om tot een klimaatneutraal Haarlem te komen in 2030 is nodig. We moeten daarvoor de financiële ruimte maken in het Investeringsplan. Het is ons ernst. We moeten juist nu doorpakken. Voor de noodzakelijke verandering van fossiele naar duurzame energie is ook in Haarlem veel meer mogelijk dan nu gebeurt. Met bijvoorbeeld revolverende fondsen voor energieneutraal en circulair bouwen, een op hernieuwbare energie gebaseerde infrastructuur ontwikkelen, een grootschalige aanpak van plaatsen van zonnepanelen, investeren in warmte-koudeopslag en andere vormen van hernieuwbare energie ontwikkelen. Verder natuurlijk: circulair inkopen. Dat betekent hergebruik van materialen. Bewust inkopen en bedenken hoe je zoveel mogelijk kunt hergebruiken. Waar we eerder vroegen om circulair bij Haarlemse bouwvoorwaarden op te nemen, willen we verder gaan met circulair inkopen. Daarom dienen we hierbij de motie Circulair inkopen in, waarin we vragen zo snel mogelijk aan te sluiten bij de Green Deal Circulair. En vervolgens in 2017 drie pilots uit te voeren gericht op aanbesteding van werkzaamheden, HIOR en aanbesteding van diensten. Dit zou goed kunnen worden betaald met de gelden die terugvloeien van het budget archeologisch onderzoek en dit nu te investeren in de toekomst. We vragen het college om ons te laten weten hoe we dit mogelijk kunnen maken.

Motie Circulair inkopen

De gemeenteraad van Haarlem, in vergadering bijeen op 7, 9 en 10 november 2016,

constaterende dat:

- De circulaire economie een economisch en industrieel systeem is dat gebaseerd is op de zo hoogwaardig mogelijke herbruikbaarheid van producten en grondstoffen (technische kringloop) en het Herstellend vermogen van natuurlijke hulpbronnen (biologische kringloop). Hiermee waardevernietiging in het totale systeem – zowel economisch als ecologisch – zoveel mogelijk wordt voorkomen;
- Een sleutelrol voor het aanjagen van de circulaire economie bij inkopers, zoals de gemeente Haarlem, ligt;
- Het college dit jaar het startprogramma Haarlem Circulair 2030 Naar een Circulair Haarlem heeft vastgesteld;

- Hier nog geen concrete acties uit naar voren zijn gekomen met betrekking tot het gemeentelijk inkoopbeleid;
- Gemeenten en Provincies jaarlijks 50 miljard euro uitgeven via hun inkoopbeleid;
- Het hierbij binnen de MRA om enkele miljarden euro's gaat;

overwegende dat:

- De gemeente ervaring dient op te doen alvorens over te stappen naar een volledig circulair inkoopbeleid;

draagt het college op:

- Zich zo spoedig mogelijk aan te sluiten bij de Green Deal Circulair Inkopen;
- In 2017 te experimenteren met circulair inkopen middels 3 pilots; gericht op aanbesteding van werkzaamheden, HIOR en aanbesteding van diensten;
- Hiervoor budget te benutten uit de op te heffen reserve Archeologisch Onderzoek (ter waarde van 53.000 euro).

En gaat over tot de orde van de dag.

GroenLinks hecht ook veel waarde aan herbruikbare grondstoffen of wat ook wel afval wordt genoemd. Wij zijn blij met een hoge afvalscheidingsambitie. Inmiddels krijgt het afval scheiden steeds meer aandacht en worden mogelijkheden vergroot. En in het kader van slimmer hergebruik ook voor bestaande energie vraagt GroenLinks om te onderzoeken hoe we in Haarlem gebruik kunnen maken van de restwarmte van het datacentrum EVOswitch in de Waarderpolder. Hiertoe hebben we motie Polderhitte opgesteld om deze energie te hergebruiken.

Motie Polderhitte

De gemeenteraad van Haarlem, in vergadering bijeen op 7, 9 en 10 november 2016,

constaterende dat:

- Het Duurzaamheidsprogramma Haarlem 2015-2019 als speerpunt het bevorderen van energiebesparing bij bedrijven en industrie heeft;
- 25% van het Haarlemse energieverbruik voor rekening komt van het datacentrum (EvoSwitch) in de Waarderpolder;
- Dit neerkomt op 40 megawatt aan jaarlijks stroomverbruik;
- De helft van dit energieverbruik, in de vorm van restwarmte, toegepast kan worden.

overwegende dat:

- We 12,5% van het energieverbruik van Haarlem kunnen besparen als we efficiënt om gaan met deze restwarmte;
- Er voldoende kansen liggen om deze restwarmte te benutten. Bijvoorbeeld in de vorm van kantoorverwarming;
- Restwarmte van datacenters inmiddels breed wordt toegepast; bijvoorbeeld ook voor de verwarming van een faculteitsgebouw van de UvA in het Science Park in Amsterdam;

draagt het college op:

- Een onderzoek uit te voeren naar het hergebruik van deze restwarmte;
- In gesprek te gaan met EvoSwitch;

- Een marktconsultatie te houden om partijen met expertise te benaderen die deze opdracht mogelijkwerwijs kunnen uitvoeren;
- Hiervoor gebruik te maken van de op te heffen reserve ISV Milieu (E24.000).

En gaat over tot de orde van de dag.

De heer VISSER (ChristenUnie): Mooi dat u wilt werken aan duurzaamheid van de Waarderpolder. Wat vindt u ervan dat de windmolens nog steeds stilstaan? Vindt u niet dat daar wat moet gebeuren?

Mevrouw HUYSSSE: Zeker vinden we dat daar iets moet gebeuren. Ik begrijp dat de regelgeving van de Provincie ons daar dwars zit. We zouden de Provincie ook willen oproepen om Haarlem te helpen. Er zijn ideeën om daarmee iets te doen.

De heer VISSER (ChristenUnie): Bent u bereid verder te gaan dan alleen een oproep? Amsterdam is al zes jaar in gesprek met de Provincie en heeft nu gezegd dat het genoeg is. Ze gaat nu een rechtszaak starten.

Mevrouw HUYSSSE: Ik zou het met alle plezier samen met u doen. Wij roepen het college op hierin stappen te ondernemen. Het is natuurlijk heel treurig dat we in deze tijd tegen dit soort regelgeving aan lopen terwijl daar vier windmolens staan te niksen terwijl ze heel productief kunnen zijn.

Mevrouw VAN ZETTEN: Even een vraag. Heeft u contact gehad met het bedrijf EvoSwitch?

Mevrouw HUYSSSE: Wij hebben daarmee geen direct contact gehad, nee.

Mevrouw VAN ZETTEN: U wilt dat van boven af allemaal regelen?

Mevrouw HUYSSSE: Nee, we gaan niets van bovenaf regelen. We nemen aan dat het college capabel genoeg is met het bedrijf in contact te treden en die 12,5% van de Haarlemse energie te gaan hergebruiken voor de Haarlemmers in Haarlem.

Mevrouw VAN ZETTEN: In het verleden bleek nogal dat EvoSwitch problemen had om met de gemeente tot een akkoord te komen of bepaalde zaken te regelen. Daar heeft het hele slechte ervaringen mee. Gaat u daar nu als een gezant naar toe om dat allemaal voor te bereiden?

Mevrouw HUYSSSE: Als dat nodig is... Met alle plezier ga ik naar EvoSwitch vooruit, maar er is nu een ander college. Ik ga er eigenlijk van uit dat dat misschien gaat helpen. We gaan het zien.

Dan willen wij het graag hebben over integraal werken van de gemeente. Haarlem heeft de organisatie verticaal ingedeeld en dat betekent dat de diverse gemeentelijke programma's elkaar niet lijken te raken en de verschillende afdelingen met hun specifieke kennis en denkkracht elkaar niet voldoende versterken. GroenLinks is van mening dat hierdoor veel slagkracht verloren gaat en potentie onbenut blijft. Hoe wij omgaan met zaken op fysiek domein heeft vaak een onmiddellijk effect op zaken op het sociaal domein en omgekeerd. GroenLinks wil het college graag uitdagen om deze verbinding tussen de verticale kokers te leggen. Dit vergt anders denken. Wees hierbij inventief en creatief. GroenLinks daagt het college uit om samen met de raad een plan van aanpak te ontwikkelen, dat voor de Haarlemmers en het bedrijfsleven kansen creëert waarbij vooropstaat, dat nog meer over de programmagrenzen heen gekeken wordt. We vragen

het college dan ook hiermee te komen voor de kadernota van komend jaar. Graag een reactie van het college.

Daarbij gelden ook een paar GroenLinks uitgangspunten: bij de ontwikkellocaties nemen we het bestaande groen als uitgangspunt in plaats van afbreken en opnieuw aanleggen. Parkeer ondergronds, want we bouwen niet voor morgen of volgend jaar, maar voor de toekomst van minstens veertig jaar en Haarlemmers hebben behoefte aan leefruimte en groen. Wij zullen hier voor blijven opkomen en in de toekomst scherp langs de GroenLinksmeetlat leggen.

Beheer en onderhoud. In een stad als Haarlem is er altijd werk aan de winkel. Het onderhoudsniveau blijft voortdurend een onderwerp van discussie, en begrijpelijk. Ook hier geldt dat we moeten kijken hoe we dit slimmer, integraler kunnen doen. Het gebiedsgericht werken met het nieuwe datasysteem dat voor de wijkbegroting wordt ontwikkeld, zal daar zeker bij helpen. De planning wordt een stuk eenvoudiger en daarmee kunnen middelen vermoedelijk ook efficiënter worden ingezet. GroenLinks pleit ook nadrukkelijk voor een koppeling met demografische kenmerken van wijken. Dus in een wijk waar mensen in een bepaalde levensfase met bijvoorbeeld veel kinderen leven, brede stoepen om te spelen, veilige oversteekplekken, leuk speelgroen en in een andere wijk met naar verhouding meer oudere mensen goed rekening houden met de inrichting van straten en wijken, bijvoorbeeld de mogelijkheid om met scootmobiel of rollator naar winkels of voorzieningen te komen.

De heer SMIT: U zegt dat de planning eenvoudiger wordt. Dat moet u even toelichten.

Mevrouw HUYSSSE: We hebben een nieuw systeem waarbij werk in de begroting wordt opgebouwd en daarin staan alle te plannen projecten. Dan zou je er logischer wijze kunnen zien als dat over de hele stad inzichtelijk wordt gemaakt op een plattegrond wie waar bezig is als je het hebt over de afdeling bouwen en de afdeling herinrichting. Die kunnen zaken met elkaar afstemmen om dat gezamenlijk uit te werken.

De heer SMIT: Suggereert u dat op dit moment die technische voorziening niet in huis is en dat we nu maar een beetje gokken waar projecten staan, bezig zijn of nog gaan beginnen?

Mevrouw HUYSSSE: Er vindt ongetwijfeld afstemming met elkaar plaats. Maar dit vergemakkelijkt het en dit zou het moeten kunnen stimuleren dat afdelingen in plaats van hun eigen programma in een eigen commissie te behandelen, gezamenlijk kijken naar wat er kan worden gewonnen als je in een bepaalde straat bezig bent met herinrichting en plannen om daar een bouwproject op te starten, ook te kijken naar hoe dat gezamenlijk kan worden opgepakt met – ik zeg maar wat – meer groen of een ander soort stoepindeling. En als er dan straks een bepaald type mensen woont, dan heb je daarmee rekening gehouden.

De heer SMIT: Het is voor mij niet meer dan een andere ordening. Ik wens u daarmee succes, maar ik zie de vereenvoudiging niet. Maar ik wens u succes met uw toekomst.

Mevrouw HUYSSSE: Het is niet mijn toekomst, het is de gemeentelijke toekomst.

De heer SMIT: Nee, de droom over het feit dat het simpeler gaat.

Mevrouw HUYSSSE: Mijnheer Smit, u heeft er zelf toegang toe. U kunt zelf kijken hoe het eruitziet. Misschien moet u er eens naar kijken; dan ziet u hoe simpel het is.

Mevrouw STERENBERG: U heeft het erover hoe simpel het is en over het type mensen. Gaat u dan bepalen welk type mensen waar mag gaan wonen? Gaan we wijken dan zo inrichten en gaat u dan bepalen dat er een brede stoep komt omdat er mensen met kinderen wonen? En als die mensen dan gaan verhuizen, gaan we dan de stoep versmallen? Wat als er ouderen naast gezinnen met kinderen wonen? Krijgen we dan mooie inspringers? Dan kunnen we die meteen gebruiken als parkeerplaatsen. Wat is uw idee? Gaat u zelf de stad indelen?

Mevrouw HUYSSSE: Nee, ik ga de stad niet indelen. Het is gereedschap om de organisatie te helpen mee te denken en misschien ook de wijk te laten meedenken over wat belangrijk is voor een bepaalde wijk. Er zijn wijken waar heel veel kinderen wonen. Het staat in zoverre vast – en dat kunt u in de statistieken bekijken – dat we weten waar veel kinderen wonen, waar minder kinderen wonen, waar veel ouderen wonen. Ik woon in een wijk waar ook een verzorgingsflat staat. Daarvoor heb je een bepaalde inrichting nodig, mevrouw Sterenberg.

Ik ga weer verder. Hierbij zouden budgetten ontschot kunnen worden om dit mogelijk te maken, dus daarmee kun je stadsontwikkeling combineren met straatontwikkeling. Komend jaar zal daaraan hard gewerkt worden en wat betreft GroenLinks uiteraard circulair. Wellicht kan het college hierop reageren.

Haarlem is een open stad. In het verlengde van anders denken wil GroenLinks graag aandacht voor Haarlem als open stad. We hebben afgelopen jaar tijdelijke huisvesting geboden aan oorlogsvluchtelingen. Een aantal van deze mensen is Haarlemmer geworden. Er wordt nu hard gewerkt om deze mensen een plek te geven zodat zij kunnen meedoen in Haarlem. Op dit moment is de stroom oorlogsvluchtelingen sterk verminderd. Maar er is een reële kans dat wij binnenkort, naast oorlogsvluchtelingen, ook de eerste stromen klimaatvluchtelingen deze kant op zien komen.

De heer DE JONG: Daar schrik ik wel van. Ik had het over massa-immigratie, maar klimaatvluchtelingen, noem eens bedragen van orde van grootte, waar gaan we heen? Ik zie vandaag op het journaal dat we de dijken voor vijftig jaar klimaatbestendig hebben gemaakt. Dan denk ik, de klimaatproblemen vallen in Nederland wel mee. Maar hoeveel mensen gaan we verwachten?

Mevrouw HUYSSSE: Ik weet niet of u verder kijkt dan de Nederlandse grenzen, maar er zijn heel andere dingen aan de gang. We kunnen helaas niet zeggen dat het bij de Nederlandse grens ophoudt.

De heer DE JONG: Waar ligt uw grens?

Mevrouw HUYSSSE: Wat mij betreft woon ik in de wereld.

De heer DE JONG: Dus in uw optiek mag iedereen hierheen komen?

Mevrouw HUYSSSE: Als het erbij past, dan past het erbij.

De heer DE JONG: Dus het is onbegrensd? Waar is uw grens, mevrouw Huysse?

Mevrouw HUYSSSE: Ik heb daar geen gegevens van.

De heer DE JONG: Ik begin mevrouw Klazes nu ook te snappen. U bent een grenzeloze partij.

Mevrouw HUYSSSE: In zekere zin wel ja. Dat klopt.

Goed, ik ga weer verder. Die klimaatvluchtelingen zien we komen. Dat is door de Club van Rome in de jaren zeventig al voorspeld. Dat is iedereen vergeten. We willen het college er graag op wijzen om alert te blijven op mogelijke locaties in Haarlem, waar, mocht het nodig zijn, mensen een veilige vluchthaven kunnen vinden. Uiteraard is het vooral de bedoeling dat alle Haarlemmers een woonplek kunnen krijgen, tijdelijk en permanent, dus hierin moet de komende tijd veel energie worden gestoken. GroenLinks is verheugd, dat er wordt gewerkt aan de invulling van de motie Haarlem Shelter City om vrijheidsstrijders die op de vlucht zijn, te ondersteunen. We zijn benieuwd of het college kan aangeven wanneer de raad wordt geïnformeerd over de aanpak van de toekomstige huisvestingssituatie voor vluchtelingen.

De heer VAN DEN RAADT: Ik vind dat u een heel goed punt heeft, zelfs met die klimaatvluchtelingen. Het zou best wel kunnen gebeuren. Maar waar was dan GroenLinks in augustus 2015 toen Trots Haarlem vroeg een opvangvisie te beginnen. U gaf toen nooit antwoord aan Trots als eenzaam roepende in de woestijn. En in de woestijn wil je ook niet wezen. U gaf nooit antwoord en nu komt u plotseling met het idee dat er beleid moet komen. Had dat niet wat eerder gekund?

Mevrouw HUYSSSE: De heer Van den Raadt heeft een selectief geheugen. Volgens mij heb ik toen ook gezegd, toen we bezig waren met de ad-hocactie om de mensen op te vangen: laten we nu vooral ook vooruitkijken hoe we verder gaan als dit afloopt. Daartoe heb ik opgeroepen. Dat weet u ook.

De heer VAN DEN RAADT: Vindt u dan niet dat de oplossing die we nu hebben, Haarlemmers die in een verzorgingshuis worden gezet, dat is toch ook een ad-hocoplossing. We kunnen net als Heemstede waar de gemeente gewoon huizen aankoopt en de quota al in september een goede plek kon geven, gewoon huizen opkopen. Wat vindt u daarvan?

Mevrouw HUYSSSE: Ik denk niet dat dat een optie is voor de Haarlemmers. We hebben een heleboel vastgoed dat we zelfs nog willen verkopen. Maar het is een gedachte. Ik heb daarover nog niet nagedacht. Het is eigenlijk de bedoeling dat de corporaties daarop worden aangesproken om voor de minder draagkrachtige mensen woningen beschikbaar te hebben. Ik ga ervan uit dat de wethouder daarvoor zorgt. Ik denk niet dat het de bedoeling is dat de gemeente als een soort corporatie moet werken.

De heer VAN DEN RAADT: U was volgens mij ook bij die bijeenkomst waar de corporaties aangaven dat het allemaal zo ingewikkeld was met de value for money. Als we er hier een procentje bij deden, dan konden we maar vijftig huizen bouwen want verder konden we niet. Ik krijg wel de indruk dat dat echt de werkelijke oplossing gaat zijn: wachten op de corporaties of zelf wat ondernemen.

Mevrouw HUYSSSE: Daar lag nog weer een ander dilemma, maar volgens mij moeten we het daarover nu niet hebben. Het ging toen ook over welke van de drie keuzes de prioriteit had van de gemeente, van de raad. Dat had ermee te maken dat corporaties beperkte middelen hebben. Dat is natuurlijk het probleem van het landelijk beleid dat er moet worden afgedragen dus dat er minder middelen zijn om te investeren in nieuwe huizen. Ik ga verder.

In het verlengde hiervan ziet GroenLinks duidelijk een positieve rol voor Haarlem om aan te sluiten bij de nieuwe Millenniumdoelen van de Verenigde Naties, Global Goals for Sustainable Development. Kort samengevat: Armoede, ongelijkheid en klimaatverandering aanpakken binnen vijftien jaar. Dat is het doel van de Global Goals. Als we als Haarlem hieraan kunnen meewerken, is dat een bijdrage om gewelddadige en

onrechtvaardige situaties in de wereld te helpen verminderen. De portefeuillehouder zal komende tijd terugkomen op de vraag die GroenLinks bij de Kadernotabehandeling stelde. Alle kleine beetjes helpen.

Dan is Haarlem natuurlijk ook een sociale stad. GroenLinks blijft zich inzetten voor een sociale stad waar iedereen zo optimaal mogelijk kan meedoen en een zo volwaardig mogelijk leven kan leiden. De vier decentralisaties in het sociaal domein krijgen nu steeds meer vorm en het blijkt dat we nog moeten zorgen voor verbeteringen. Allereerst krijgen mensen die gebruik moeten maken van huishoudelijke ondersteuning een herindicatiegesprek. Ook was er een verontrustende oproep vanuit jeugdzorg, dat het huidige systeem nog niet helpt bij de vermindering van de specialistische zorg. Het zijn de meest kwetsbare Haarlemmers voor wie de veranderingen in het sociaal domein het meest effect hebben. Voor GroenLinks is het dus van belang dat we een empathische samenleving blijven. De minima, de mensen met schulden, de ouderen, de mensen met psychische problemen, jongeren die in de knel komen, allemaal Haarlemmers die niet vanzelfsprekend zelfredzaam zijn. Deze fase vraagt om compassie en empathie, inlevingsvermogen. GroenLinks wil dat Haarlemmers het leven kunnen leiden dat ze voor ogen hebben. Daar moeten we dus alles voor doen.

Daarbij speelt nog een ander probleem in Haarlem en dat is de eenzaamheid in Haarlem. Dat is eigenlijk een landelijk probleem, maar ook een Haarlems probleem. Het viel GroenLinks op dat het woord eenzaamheid niet een keer voorkomt in deze begroting. Terwijl eenzaamheid wordt gezien als een van de grootste maatschappelijke problemen van nu en de toekomst - maar liefst ruim 1 miljoen Nederlanders zegt zich sterk eenzaam te voelen. Een deel hiervan, zo'n 9500 mensen, woont in Haarlem. Niet alleen ouderen maar Haarlemmers van alle leeftijden hebben het idee dat het leven zich afspeelt buiten hen om. De uitgangsgedachte voor ouderen om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen, speelt hierbij een rol; het werpt voor steeds meer mensen een schaduw over deze zelfstandigheid. De motie van de Actiepartij over eenzaamheidsbestrijding cirkelt nu al een paar jaar door de commissie Samenleving maar wordt na elke bespreking als niet afgedaan teruggestuurd. Als er een pasklare oplossing zou zijn voor het probleem, was hij al gevonden. GroenLinks is wel van mening dat het een onderwerp is dat meer en vooral structurele aandacht verdient. Daarom overweegt GroenLinks een motie of een initiatiefvoorstel om komend jaar het Jaar van de ontmoeting te benoemen. Er wordt nog aan gewerkt.

Dan zijn er de minimaregelingen. Het gebruik van de voorzieningen kent een stijging en dat is een goede en positieve ontwikkeling. We lijken voor het eerst in jaren af te koersen op een volledige besteding van de minimagelden en we zijn blij dat het geld terecht komt bij de mensen voor wie het bedoeld is. Hierbij wel speciale aandacht voor kinderen in armoede. Het blijft een ingewikkelde uitdaging om deze kinderen te helpen bij hun voorbereiding op deelname aan de samenleving. De minister heeft er voor gezorgd dat er geld wordt vrijgemaakt om ook in Haarlem hier werk van te maken. GroenLinks dient de motie die de PvdA al aankondigde, samen in met PvdA, D66 en SP.

En dan Werk en inkomen. Op het gebied van werkgelegenheid blijkt dat, door de verder gaande automatisering, robotisering, het gebrek aan bij- en herscholing van de lager opgeleiden en de concurrentie op de arbeidsmarkt tussen de opleidingsniveaus, dat de aansluiting voor deze mensen op de arbeidsmarkt heel moeilijk is. Dit zijn lastige gegevens, waarvoor we als samenleving een oplossing moeten vinden. De gemeente doet haar best om de werkgevers te stimuleren om aansluiting te geven voor deze mensen. Maar de werkgevers zijn hier zeer van belang.

De heer SMIT: Fijn dat u een oproep doet aan werkgevers, maar als er steeds minder werkgevers in Haarlem komen, dan komen er ook steeds minder banen. Hoe ziet u nu een initiatief van de gemeente waarbij ze gaat vechten voor meer banen? Werkgevers moeten hun best doen, maar hoe komen er nu meer banen in Haarlem?

Mevrouw HUYSSSE: Volgens mij gaat het heel nauw samen, werkgevers en banen. De vraag is even in hoeverre werkgevers op dit moment in Haarlem bereid zijn die banen te creëren. Wij zien niet dat dat per se alleen binnen de grenzen van Haarlem moet zijn. Wij zijn volgens ons op z'n minst Kennemerland en we zijn in ieder geval MRA. Er zijn dus meerdere werkgevers die we hiervoor kunnen aanspreken.

De heer SMIT: U bedoelt dat wij wel een beetje achterover kunnen leunen, want we hopen dat men er in de rest van Kennemerland, in de provincie en in de Metropoolregio een beetje harder aan trekt?

Mevrouw HUYSSSE: Ik ga ervan uit dat de wethouder alles doet wat ze eraan kan doen. U vindt mij aan uw zijde als we er meer aan kunnen doen.

De heer SMIT: Ik nodig u uit de herhaalmotie van het begin van dit jaar bij de kadernota van OPHaarlem te lezen. Die heeft op de plank gelegen, maar ik denk dat er meer moet om echt een banengroei in Haarlem te creëren en werkgevers die al in Haarlem zitten, te enthousiasmeren.

Mevrouw HUYSSSE: Ik weet niet van wie u dan banen verwacht?

De heer SMIT: Het is in de wereld wel vaker gebeurd dat er een bedrijf naar een stad kwam.

Mevrouw HUYSSSE: Dat blijven toch werkgevers. Dat blijven bedrijven. Het is niet gezegd dat bedrijven weggaan omdat Haarlem zo onaantrekkelijk is. Dat is omdat ze blijkbaar om een andere reden ergens naartoe gaan. We kunnen ze niet tegenhouden.

De heer SMIT: Dat ze weggaan is heel treurig, maar dat er geen andere of meer voor in de plaats komen en dat we nog steeds ten opzichte van 2009 en 2010 een forse banenachterstand hebben, dat is iets waarover je je heel veel zorgen moet maken en waarop je keihard een beleid moet zetten.

Mevrouw HUYSSSE: Ja, mijnheer Smit, ik heb ook in het begin van mijn betoog opgeroepen aan vernieuwing te gaan werken. Daar zit heel veel werkgelegenheid bij. Daar gaan wij van uit.

De heer SMIT: Neemt u dat ook mee straks in de dialoog met het college over een totaalpakket aan inzet?

Mevrouw HUYSSSE: Dat doen wij gezamenlijk, mijnheer Smit. Ik ga verder. Wat betreft jeugdwerkloosheid telt onze gemeente tot maart 2016 791 werklozen waarvan de helft geen startkwalificatie heeft. Jongeren met een lage opleiding of mbo-niveau 1 en 2 zien we het meest terug in deze cijfers. Vooral deze jongeren komen moeilijk aan de bak ondanks de inzet van het college. Dat geldt ook voor 18+-jongeren met een licht verstandelijke beperking en jongeren met multiproblematiek die tussen wal en schip vallen. Uit de praktijk horen we dat er goede ideeën zijn om dit aan te pakken. Graag horen we van de wethouder en het college of ze bereid zijn om met de organisaties een plan van aanpak op te stellen dat beter aansluit bij deze doelgroep. Afhankelijk van de reactie van het college overwegen we een motie. Dus we zullen anders aan moeten kijken tegen die baan en dat inkomen. Die transformatie naar een samenleving die uitgaat van eigen kracht en zelfredzaamheid is volop aan de gang. En als we uitgaan van de huidige economische en technologische ontwikkelingen krijgt een baan

en werken een andere context. GroenLinks had het college bij de kadernotabehandeling opgeroepen te onderzoeken welke mogelijkheden er bestaan om het basisinkomen in te voeren. Er ligt een koersdocument. Dit document biedt mogelijkheden om soepeler met de regels van bijstand om te gaan. GroenLinks ziet hoopvolle ontwikkelingen die ons weer een stapje dichterbij het basisinkomen brengen.

Wat betreft beschermd wonen maakt GroenLinks zich nog steeds zorgen over de situatie van verwarde mensen in Haarlem. We hebben hierover eerder vragen gesteld. We zien dat woonruimte in Haarlem nog zeer onder druk staat. Het college heeft met de commissie gesproken over het beleidskader Opvang, wonen en herstel. Het is een gedegen plan van aanpak. Alleen de signalen blijven verontrustend rond zorgmijders en mensen die thuis niet of onvoldoende begeleid worden. We vragen het college hoe de situatie op dit moment in Haarlem is. We begrijpen dat het uitvoeringsprogramma van Beschermd wonen in december komt en het uitvoeringsprogramma voor maatschappelijke opvang moet ook nog worden behandeld. We zijn erg benieuwd naar de huidige situatie omdat we van de week een verontrustende documentaire zagen over de situatie in Rotterdam. We zijn benieuwd hoe dat in Haarlem is.

Dan zien we in Haarlem veel initiatieven van Haarlemmers. GroenLinks is groot voorstander van de kracht van de Haarlemmers en met name van de bewonersinitiatieven. Het succes van Samen doen! valt of staat natuurlijk bij het faciliteren van de ideeën van bewoners. Maak het hen zo makkelijk mogelijk, als zij goede plannen hebben in hun buurt of wijk. Dat blijft het GroenLinksdevies. Er is veel energie en creativiteit in Haarlem – initiatieven van de Haarlemmers voor de Haarlemmers. GroenLinks is met name blij met de Kweektuin, dat is hier een goed voorbeeld van. Mede dankzij de inzet van bewoners en samenwerking met de gemeente is deze inmiddels officieel geopend als duurzaamheidsgebied en heeft een loket om bij vragen rond duurzaamheid te adviseren. Er zijn meerdere mooie initiatieven in Haarlem. Mensen die zonne-energie voor Haarlemmers met behulp van crowdfunding ontwikkelen, tijdelijke samenleefstraten vormgeven, het groen in de buurt onderhouden, Seats2meet, activiteiten in de Leidse buurt en de jongens, die een overdekte skate hal willen realiseren, en nog veel meer. Er is veel aan de hand in Haarlem. Een van de groene initiatieven is stadslandbouw van de Groene Akker; een goed voorbeeld dat dit ook kan in Haarlem. We dienen de motie Stadslandbouw 2.0 in omdat we de potentie zien van stadslandbouw in Haarlem. De tuinderij de Waardering heeft van een braakliggend terrein in de Waarderpolder een klein paradijsje gemaakt. De nieuwe akker is het grootste stadslandbouwproject van Nederland.

De heer AZANNAY: Mijnheer de voorzitter, als u even meeluistert uit beleefdheid misschien? Als u geen interesse heeft in onze bijdrage, dan kunt u misschien even in de refter gaan zitten. Alstublieft even uw aandacht. Ik hoor hier alle discussies.

De VOORZITTER: Deze oproep hebben we gehoord. Mevrouw Huysse, vervolgt u uw betoog.

Mevrouw HUYSSSE: De Nieuwe Akker is het grootste landbouwproject in Nederland, dus wij roepen op om ons aan te sluiten bij het landelijke netwerk en kennis te gaan delen. Ook willen we uitbreiding van stadslandbouw. Dat kan bijvoorbeeld ideaal toegepast worden bij de te plaatsen tiny houses op de Zwemmerslaan. We hebben de motie Stadslandbouw 2.0 om die aansluiting te zoeken.

Motie Stadslandbouw 2.0

De gemeenteraad van Haarlem, in vergadering bijeen op 7, 9 en 10 november 2016, constaterende dat:

- Haarlem met De Nieuwe Akker het grootste stadslandbouwproject van Nederland binnen haar gemeentegrenzen heeft;
- Hierover nauwelijks bekendheid bestaat;
- Ook de stadslandbouw-kaart niet meer geactualiseerd is sinds 2014;
- Haarlem als doel heeft een klimaatneutrale stad te zijn in 2030;
- Lokale voedselvoorziening hierin een rol kan spelen, ook qua bewustwording;

overwegende dat:

- Stadslandbouw in steeds meer gemeenten wordt toegepast;
- Hier zelfs een stedenwerk-stadslandbouw voor bestaat waarin kennisdeling een grote rol speelt;
- Haarlem tot op heden nog niet is aangesloten is bij dit landelijk stedennetwerk-stadslandbouw;
- De gemeente een faciliterende rol wil spelen als het gaat om duurzame initiatieven;
- Dit kan door middel van actualisatie van aanbod, proactief uitdragen van de mogelijkheid tot stadslandbouw en het aanbieden van standaardcontracten;
- Een standaardcontract uit dient te gaan van het uitgangspunt tijdelijk gebruik;

draagt het college op:

- Haarlem aan te laten sluiten bij het Stedennetwerk- Stadslandbouw;
- De jaarlijkse kosten hiervoor, 900 euro, te dekken uit de extra middelen Duurzaamheid, Fiets en Groen, specifiek de Ondersteuning Wijkinitiatieven;
- Meer zichtbaarheid te geven aan de mogelijkheden tot stadslandbouw in de gemeente. Door middel van actualisatie en uitbreiding van het aanbod, proactief uitdragen van de mogelijkheden en het vanaf nu aanbieden van standaardcontracten.

En gaat over tot de orde van de dag.

Maar als het moet, meent GroenLinks dat we in Haarlem ook de helpende hand uit moeten steken. Het college heeft dit ook laten zien voor het vogelhospitaal. GroenLinks is erg blij met het voorstel om het vogelhospitaal te ondersteunen. GroenLinks vindt dat deze organisatie, die al zestig jaar de zieke en gewonde vogels heeft verzorgd en weer heeft teruggebracht in de natuur, een ondersteuning verdient.

Kortom: Haarlem heeft alle eigenschappen in zich om blijvend in de top-5 van meest aantrekkelijke steden te blijven maar dit gaat niet vanzelf. Er is inzet voor nodig van het bestuur, het ambtelijk apparaat en van de bewoners. GroenLinks hoopt dat de bundeling van deze krachten leidt tot een blijvende koppositie. Wij horen graag de reactie van het college.

De VOORZITTER: Ik vind het een gepast moment om even te pauzeren voor koffie. Ik schors de vergadering.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. In afwijking van de aangekondigde volgorde van sprekers geef ik eerst het woord aan de heer Van den Raadt van Trots Haarlem.

De heer VAN DEN RAADT: Voorzitter, dank u wel. Dit moet even omdat ik werk heb waar ik naartoe moet en waar ik niet meer onderuit kom. Daarom dus. Ik had een mooie speech klaar, nog mooier dan die toenmalige van nee, nee, nee, kent u de nee-neesticker. Nog mooier dan Jos-de-boss Wienen, wie kent hem niet. Dat gaan jullie allemaal missen. Ik zal even de moties oplezen en dan kunt u mij straks in gedachten steunen door massaal voor te stemmen. De eerste motie die ik dan officieel ga aankondigen, is de motie over

handhaving. Er wordt altijd zo gemakkelijk gezegd dat we Handhaving even bellen en dat doet Handhaving wel. We hebben er maar 21 in heel Haarlem. Dat vind ik erg weinig voor een steeds groter groeiende stad die steeds meer op Amsterdam gaat lijken. Dus dat verzoek om iets te doen aan het quotum van de handhavers.

Motie Handhaving net als de wijkagent, een belangrijke schakel voor een schoon, heel en veiligheid Haarlem

De raad bijeen op 7, 9 en 10 november 2016, de Begroting 2017-2021 besprekende,

overwegende dat:

- De rol van de wijkagent in Haarlem door velen geroemd wordt, omdat zij de wijk zo voorkomen en/of vroegtijdig signaleren;
- Agenten in het algemeen al steeds meer taken krijgen, bijvoorbeeld door de terroristische dreigingen en een verharding van de maatschappij;

Mede-overwegende dat:

- Haarlem 21 integrale handhavers heeft die ook een hele belangrijke schakel vervullen in ieders wens om Haarlem schoon heel en veilig te houden;
- Er dus maar 1 handhaver is op 7600 Haarlemmers, een aantal dat meer dan 50% hoger ligt dan het aantal van een wijkagent op het aantal Haarlemmers;
- Een handhaver in Haarlem ook niet een vaste wijk heeft, maar meerdere wijken tegelijk moet bedienen;
- Steeds vaker er in de raad het antwoord komt dat Handhaving daar naar zal kijken. Wat betekend dat de prioriteitenlijst bij Handhaving steeds groter wordt en telkens bij een nieuwe prioriteit er de bewustwording moet zijn dat andere taken dan blijven liggen, ook al wordt dit nooit expliciet gemeld;

voorts overwegende dat:

- Klein leed vaak heel hoog scoort in de grootste ergernis top-10 van Haarlemmers en dit veelal onder het takenpakket van handhaving valt;
- Als we echt het Samen doen! met de Haarlemse bevolking nastreven, we ook hun roep om aandacht voor een schoon, heel en veilig Haarlem serieus moeten nemen. En niet moeten doen alsof er een onbeperkte hoeveelheid Handhavers zijn die ook onbeperkt prioriteiten erbij kunnen krijgen zonder dat dit invloed heeft op andere bestaande taken;

verzoekt het college:

- Met een voorstel te komen, zodat er ook afdeling Handhaving wordt gebaseerd op wijkbezetting en aantal inwoners van Haarlem, waardoor de zeer gewaardeerde resultaten van wijkagent ook voor handhaving kunnen gelden.

En gaat over tot de orde van de dag

Dan hebben we de motie HBO bij het HOV, dat is hulp bij oversteken bij het HOV door middel van een dynamische voetgangersoversteekplaats. In Hoofddorp is dat inmiddels een ware attractie geworden. Elke regiogemeente is al komen kijken bij de dynamische voetgangersoversteekplaats. Zou het niet een fantastisch idee zijn om een einde te maken aan de discussie over het wel of niet oversteken bij het HOV. Zou daaraan niet een einde kunnen komen als we daar een dynamische variant inbrengen? Iedereen blij.

Motie H.B.O bij het H.O.V.: Hulp bij oversteken door dynamische voetgangersoversteekplaatsen langs de HOV route in Haarlem-Noord

De raad bijeen op 7, 9 en 10 november 2016, de Begroting 2017-2021 besprekende,

overwegende dat:

- Veiligheid altijd prioriteit nummer een moet zijn;
- Dit ook staat in het Provinciaals Verkeers- en Vervoersplan;
- Bij de HOV-route over de Rijksweg ook snelheid met zo min mogelijk vertraging van belang is;

mede overwegende dat:

- Op het Van Stampplein in Hoofddorp een dynamische oversteekplaats is, die zeer in de belangstelling staat, omdat deze oversteekplaats alleen in werking treedt bij aanbod van overstekers waardoor de doorstroming zo min mogelijk wordt onderbroken voor het busverkeer terwijl de veiligheid voor de overstekers gegarandeerd blijft;
- Er een brief onderweg is naar de gemeente Haarlem van de stichting samenwerkende ouderenbonden Haarlem (SOB) die pleiten voor behoud van de drie traditionele oversteekplaatsen met nog de traditionele verkeerslichten;
- Er een brief onderweg is VVN Haarlem (Veilig Verkeer Nederland) met hetzelfde verzoek;

verzoekt het college:

- Bij gesprekken over de HOV met de Provincie te vragen en te laten onderzoeken of juist dynamische oversteekplaatsen de doorbraak kunnen zijn in de oversteek discussie HOV-route Rijksweg. De bevindingen hiervan terug te koppelen aan de raad.

En gaat over tot de orde van de dag

Dan de hondenbelasting. Laatst kregen we bij RTL-Nieuws een overzicht over de tien grootste ergernissen in Haarlem. Hondenpoep staat net op het randje op de tiende plaats met nog maar 200 meldingen per jaar. Als je dan Handhaving vraagt hoe vaak daarvoor nu een boete is uitgedeeld, dan zijn dat er 6. Dus die hondenpoep is bijna verdwenen. Laten we dan ook eens een keer de hondenbelasting afschaffen. In steeds meer gemeenten is dat al het geval.

Motie hondenbelasting afschaffen in een poepje en een zuchtje

De raad bijeen op 7, 9 en 10 november 2016, de Begroting 2017-2021 besprekende,

constaterende dat:

- Steeds meer mensen zich afvragen waarom er nog hondenbelasting betaald moet worden;
- Wethouder Kokke van Bloemendaal zei: Waarom zou je moeten betalen voor een hond? Mensen betalen toch ook niet voor een kat of vogel? Bovendien is een hond houden gezond: mensen komen lekker buiten, zijn in beweging, en een hond bij je hebben geeft ook een gevoel van veiligheid. Dat is allemaal positief en gaan we dus niet belasten;
- Zelfs minister Ronald Plasterk van Binnenlandse Zaken het moeilijk te verklaren vindt dat we nog steeds de hondenbelasting hebben;
- Als de gemeentelijke belastingen worden herzien, dat volgens hem een goed moment is om te kijken of hondenbezitters nog belast moeten worden voor hun huisdier;

- Het hondenpoepprobleem al op zijn retour is, zo stelt Plasterk. Steeds meer mensen nemen hondendrollen keurig mee in een zakje;

mede overwegende dat:

- Buurgemeente Bloemendaal nu in 2016 de hondenbelasting heeft afschaft;
- In maar liefst 128 van de 394 gemeentes in 2015 geen hondenbelasting meer betaald hoefde te worden, o.a. in Leiden, Hillegom en Teylingen en het aantal steden verder en verder groeit;
- Hondenpoep als ergernis nog maar net in de top-10 staat in Haarlem;
- Het aantal boetes wat wordt geschreven voor het niet opruimen van hondenpoep uiterst gering is: vanaf 1 januari tot heden welgeteld 6 boetes en 4 waarschuwingen.

verzoekt het college:

- Ook de trend te volgen en te streven naar het afschaffen van de hondenbelasting;
- Hier een plan voor te maken en terug te koppelen aan de raad.

En gaat over tot de orde van de dag.

Dan hebben we nog als laatste de beste motie. Als u die leest, weet u precies waarover die gaat. Wij als raadsleden worden steeds beter geholpen door de burgers en daarmee zijn we natuurlijk allemaal hartstikke blij. Laatst hadden we een mooi onderwerp, parkeren, en dan hoor ik soms mezelf ook hele teksten oplezen die niet van mij zijn, maar van burgers die het beter weten dan een raadslid. Laten we die mensen er gewoon echt bij betrekken door ze bijvoorbeeld drie keer per jaar bij een heel specifiek onderwerp erbij te halen. Dus dan gaat het om die burger die ergens heel specifiek verstand van heeft. Dan zeggen we: kom jij nu eens in de commissie zitten en vertel eens hoe het gaat in plaats van dat wij allemaal ingestudeerde stukjes voorlezen en doen alsof we er als raadslid zo veel verstand van hebben. Dat is natuurlijk onmogelijk. Dus meer burgers betrekken door burgerraadsleden. Directe democratie.

Motie Burgerraadsleden, samenwerken aan de directe democratie

De raad bijeen op 7, 9 en 10 november 2016, de Begroting 2017-2021 besprekende,

overwegende dat:

- Raadsleden in Haarlem regelmatig erg goed worden geïnformeerd door burgers;
- Deze burgers soms maanden werk hebben zitten in het uitzoeken, navragen en soms zelfs hebben moeten wobbelen naar informatie van het betreffende onderwerp;
- Raadsleden soms alleen maar de doorgevers zijn van al de aangereikte informatie, de burgers dus de deskundige van heel hoogstaand niveau;

mede overwegende dat:

- We in Haarlem streven naar Samen doen!;
- Directe democratie steeds belangrijker wordt om bij burgers te laten zien dat ze vertrouwen in de politiek kunnen houden, ze serieus genomen worden en het wellicht inspiratie geeft om ook politiek actief te worden aangezien partijen steeds meer moeite hebben goede mensen te vinden in het algemeen;
- Iets uit de eerste mond horen soms beter is dan vanuit de tweede;
- Je niet in de politiek zit voor jezelf;

verzoekt het college:

- Te onderzoeken hoe we BURGERraadsleden in Haarlem kunnen invoeren

Hetzij via een proef of pilot, waarbij BIJVOORBEELD elke partij maximaal drie keer per jaar een zeer betrokken burger met veel specifieke kennis over het te bespreken onderwerp, KAN vragen in de commissie plaats te nemen om zo een directe lijn te hebben tussen kennis en uiteindelijk beleid.

En gaat over tot de orde van de dag.

En dan nog een motie over wonen.

Motie Maak werk van won(ing)en

De raad bijeen op 7, 9 en 10 november 2016, de Begroting 2017-2021 besprekende,

constaterende dat:

- In de begroting wordt gesteld dat de zoekduur meerjarig afneemt;
- Het aantal sociale woningen tevens meerjarig afneemt;

overwegende dat:

- Er een claim van 1.400 woningen ten behoeve van doorstroming dak- en thuislozen en Beschermd wonen ligt
- Haarlem een belangrijke opgave wil vervullen in het huisvesten van statushouders;
- Er al jaren geen sociale woningen worden bijgebouwd tot de tweede aftoppingsgrens;
- Er ook nu geen concrete plannen bestaan voor het toevoegen van woningen in dit segment;

draagt het college op:

- Voor de Kadernota 2017 met een deltaplan sociale woningbouw te komen en dit voor te leggen aan de gemeenteraad.

En gaat over tot de orde van de dag.

Hartelijk dank. Een beetje zonde van de beste speech ooit, want die had ik in petto. Misschien een keer donderdag bij de borrel. Tot kijk.

De VOORZITTER: We wensen u sterkte bij het werk en ondertussen gaan we met ons werk hier door. Het woord is aan de heer Baaijens van de Actiepartij.

De heer BAAIJENS: Vandaag bespreken we de programma begroting 2017-2021. Wij hebben deze tekst goed doorgelezen en gekeken in hoeverre dit voorstel aansluit bij onze wens om ons geld kostenefficiënt in te zetten. Wij hebben altijd begrepen dat een begroting efficiënter is als je structurele kosten vermijdt ook al betekent het dat je incidentele kosten moet maken. En als je inkomsten hebt, dan heb je liever structurele inkomsten in plaats van incidentele inkomsten. Dat eenvoudige principe zien wij niet altijd terug in de programmabegroting. De begroting pakt positief uit omdat we onderhoud uitstellen. Dat onderhoud als je het laat liggen vervolgens duurder wordt vergeten we. We zeggen dat we in 2030 klimaatneutraal willen zijn. Maar als je kijkt hoe langzaam we naar die doelstelling toe kruipen dan vraag je je af of we dat ooit gaan halen. Daarmee zadelen we de Haarlammers van morgen met een enorme schuld op. Je kunt onmogelijk zeggen dat we het financieel goed doen als we niet tegelijk heel hard werken om de CO₂-uitstoot terug te dringen. Dat gebeurt niet terwijl we nu nog met het laaghangend fruit bezig zijn. Je zou verwachten dat het nu nog relatief snel gaat en dat het tegen 2030 steeds moeilijker wordt om nog minder CO₂ uit te stoten. En alles wat je vandaag uitstoot, hangt nog decennia lang

in de lucht. Daarom stellen we voor om separaat budget voor de fiets uit te trekken. Dit budget zit versleuteld in wegonderhoud in Haarlem. Maar daardoor werken we niet aan fietsinfrastructuur waar de fietser op zit te wachten. We werken niet vanuit een plan maar vanuit toevallige kansen. En die kansen ontstaan steeds als er problemen voor de auto of bus moeten worden opgelost. Dat zijn over het algemeen niet de wegen waar je wilt fietsen. Fietsers willen liever door rustige straten en door het groen rijden en niet tussen de herrie, uitlaatgassen en het gevaar van de auto. Zolang er geen separaat budget voor de fiets komt, gaan we geen structurele verbeteringen in het fietsersnetwerk krijgen. En dat is niet alleen heel slecht voor het milieu maar ook voor de gezondheid van de Haarlemmers en voor de leefbaarheid van de stad. Daarom onze motie Budget voor de fiets. In die motie dragen we het college op een budget van 4,5 miljoen euro per jaar voor de fiets vrij te maken en de kosten hiervoor te halen uit de budgetten voor onderhoud aan het Haarlemse wegennetwerk.

Motie Maak budget voor de fiets

De Gemeenteraad van Haarlem in vergadering bijeen, donderdag 10 november, in beraadslaging over de programmabegroting 2017-2021,

constaterende dat:

- Er geen geormerkt budget is voor de bouw van fietspaden en fietsstallingen;
- Uit onderzoek van het fietsberaad blijkt dat gemeentes van boven de 100.000 inwoners gemiddeld 4,5 miljoen euro per jaar aan fietsvoorzieningen uitgeven;
- Dit budget in Haarlem versleuteld zit in herinrichtingprojecten in het kader van werk met werk maken;
- Haarlemse fietsinfrastructuur daardoor vooral langs drukke hoofdwegen wordt gebouwd;
- Uit de resultaten van de fietstelweek blijkt dat fietsers liever niet langs drukke hoofdwegen fietsen, maar door achterafstraten of door het groen;
- de huidige manier van budgetteren dus niet leidt tot fietsvoorzieningen die aansluiten bij de behoefte van de fietser;

overwegende dat:

- Fietsgebruik enorme positieve gezondheids- en verkeerseffecten heeft voor de Haarlemmers;

draagt het college op:

- Budget van 4,5 miljoen euro per jaar voor de fiets vrij te maken;
- De kosten hiervan te halen uit de budgetten voor onderhoud van het Haarlemse wegennetwerk.

En gaat over tot de orde van de dag.

Iets anders dat we snel kunnen doen om de uitstoot van CO₂ te verminderen is de installatie van zonnepanelen. Zonnepanelen leveren tijdens hun bestaan in Nederland ongeveer zeven tot negen keer hun energie op die voor de vervaardiging nodig was. In Haarlem schijnt ongeveer 10% meer de zon dan in de rest van Nederland. Dus zou je denken: bij ieder nieuwbouwproject staat er in de stukken dat we verwachten dat er zonnepanelen worden geïnstalleerd, zeker omdat nieuwe bewoners een toename van de uitstoot van CO₂ betekent. Daarom onze motie Maak grijs groener. In die motie dragen we het college op te bevorderen dat bij alle nieuwbouw- en renovatieprojecten

zonnepanelen worden geïnstalleerd voor zover dat niet in strijd is met de beperkingen zoals opgelegd door beschermd stadsgezicht of omdat ze in de schaduw liggen.

Motie Maak grijs groener

De Gemeenteraad van Haarlem in vergadering bijeen, donderdag 10 november, in beraadslaging over de programmabegroting 2017-2021,

constaterende dat:

- Het college zich ten doel heeft gesteld om klimaatneutraal te zijn tegen 2030;
- Er in de programmabegroting geen streefwaarden zijn opgenomen tot reductie van de CO₂-uitstoot of percentage groene energie;

overwegende dat:

- Het gebruik van zonne-energie hier een belangrijke bijdrage aan kan leveren;
- Er in het bouwbesluit niet standaard opgenomen is dat er zonnepanelen geplaatst dienen te worden;

verzoekt het college:

- Te bevorderen dat bij alle nieuwbouw- en renovatieprojecten zonnepanelen worden geïnstalleerd, voor zover dat niet in strijd is met de beperkingen zoals opgelegd door het beschermd stadsgezicht.

En gaat over tot de orde van de dag.

Dan het vastgoedbeleid. Het is werkelijk niet te verkopen aan de Haarlemmers dat de gemeente het vastgoed dat ze in beheer heeft, laat verkrotten. Dat er panden moeten worden verkocht om dat onderhoud uit te kunnen voeren. Dat er in de begroting staat dat er ondanks de verkoop nog meer geld nodig is om de achterstand in te lopen. Uitwonen, sloop en nieuwbouw is al minimaal 25 jaar het devies in Haarlem. Gemeentelijke of rijksmonumenten als de Oerkap, de Fietsenfabriek, het Dolhuys, de Egelantier en tal van kleinere objecten overal in de stad op bijvoorbeeld de Scheepmakersdijk, bij de Amsterdamse Poort, in de Korte Begijnestraat en nog veel meer. En nu willen we een particuliere organisatie geld geven voor het onderhoud van hun kerk. Wij zeggen prima, maar niet voordat ons eigen vastgoed op orde is. Daarom de motie Onderhoud eerst je eigen vastgoed. In die motie dragen we het college op alleen bij te dragen aan restauratie van vastgoed in eigendom van derden als de onderhoudsachterstand van het gemeentelijk vastgoed is weggewerkt. Dat lijkt ons echt logisch.

Motie Onderhoud eerst je eigen vastgoed voordat je dat van een ander doet

De gemeenteraad van Haarlem in vergadering bijeen, donderdag 10 november, in beraadslaging over de programmabegroting 2017-2021,

constaterende dat:

- Het college zich heeft voorgenomen de restauratie van de Kathedrale Basiliek Sint Bavo te ondersteunen met een bedrag van 750.000 euro;
- De gemeente een forse achterstand heeft op het gebied van onderhoud van het eigen vastgoed;
- De gemeente haar vastgoedpositie verzwakt - door verkoop van niet strategisch vastgoed - om de achterstand in te lopen;

- Er ondanks deze verkoop nog extra geld nodig is, aldus de programmabegroting, om de achterstand in te lopen;

draagt het college op:

- Alleen aan restauratie van vastgoed in eigendom van derden bij te dragen als de onderhoudsachterstand van het gemeentelijk vastgoed is weggewerkt;

En gaat over tot de orde van de dag.

Nog meer structureel leed. We zijn heel blij met onze mantelzorgers in Haarlem. Maar in de begroting lezen we dat deze mantelzorgers overbelast zijn terwijl er geen budget wordt vrijgemaakt om het belangrijke werk dat ze doen te ondersteunen. Wij roepen op om van een realistische belasting van de mantelzorgers uit te gaan. Vandaar onze motie: Overbelast onze mantelzorgers minder. Daarbij vragen we het college van een meer realistische belasting van mantelzorgers uit te gaan bij de verstrekking van de Wmo-voorzieningen dan nu het geval is en meer te investeren in het tegengaan van overbelasting van mantelzorgers onder genoemde beleidsdoelen dan wel de uitgaven hiervoor op het peil 2017 te houden en de meerkosten hiervan te dekken uit de Wmo-reserve.

Motie (Over)belast mantelzorgers minder

De gemeenteraad van Haarlem in vergadering bijeen, donderdag 10 november, in beraadslaging over de programmabegroting 2017-2021,

constaterende dat:

- In de programmabegroting te lezen staat dat de overbelasting mantelzorgers fors is toegenomen in 2015 (+5%);
- Er geen extra middelen worden begroot om de beleidsdoelstellingen, zoals ondersteuning bieden aan jonge mantelzorgers, te halen;

overwegende dat:

- Er grenzen zijn aan de mogelijkheden voor zelfredzaamheid van de zorgvragen door de inzet mantelzorg;
- Uitvallen van mantelzorgers grote sociale en financiële consequenties kan hebben;
- Het huidige beleid deze druk kennelijk onvoldoende heeft verminderd;
- Er zonder aanvullende maatregelen geen verbetering te verwachten valt,

draagt het college op:

- Van een meer realistische belasting van mantelzorgers uit te gaan bij de verstrekking van Wmo-voorzieningen nu het geval is;
- Meer te investeren in het tegengaan van overbelasting van mantelzorgers om de genoemde beleidsdoelen te halen;
- De (meer)kosten hiervan te dekken uit de reserve sociaal domein.

En gaat over tot de orde van de dag.

Het tekort aan betaalbare woningen in Haarlem is schrijnend. Door de extreem hoge prijzen in Amsterdam is de trek naar onze stad enorm en dus is de druk op de woningmarkt echt problematisch geworden. Dan willen we ook nog graag dat de dak- en thuislozen worden verlost van het eindeloos in instellingen rondhangen. En hetzelfde gunnen we de mensen die huis en haard hebben moeten ontvluchten omdat ze vermorzeld

dreigden te worden in eigen land. Maar dat betekent niet dat de wachtlijst korter wordt, zeker omdat er nog steeds geen concrete plannen zijn voor nieuwbouw. Daarom roepen we op om met een deltaplan sociale woningbouw te komen. Dat hebben we in de motie Maak werk van woningen. Voor de Kadernota 2017 vragen we dan het college met een deltaplan sociale woningbouw te komen en dit de gemeenteraad voor te leggen.

Motie Maak werk van Won(ing)en

De Gemeenteraad van Haarlem in vergadering bijeen, donderdag 10 november, in beraadslaging over de programmabegroting 2017-2021,

constaterende dat:

- In de begroting wordt gesteld dat de zoekduur meerjarig afneemt;
- Het aantal sociale woningen tevens meerjarig afneemt;

overwegende dat:

- Er een claim van 1.400 woningen ten behoeve van doorstroming dak en thuislozen en beschermd wonen ligt;
- Haarlem een belangrijke opgave wil vervullen in het huisvesten van statushouders;
- Er al jaren geen sociale woningen worden bijgebouwd tot de 2^e aftoppingsgrens;
- Er ook nu geen concrete plannen bestaan voor het toevoegen van woningen in dit segment;

draagt het college op:

- Voor de Kadernota 2017 met een deltaplan sociale woningbouw te komen en dit voor te leggen aan de gemeenteraad.

En gaat over tot de orde van de dag.

Dan de Motie Ruim baan voor EVC. Om meer mensen aan een baan te helpen willen we het ervaringscertificaat Verworven competenties. Dat wordt al een paar jaar alleen nog voor jongeren toegepast zonder startkwalificatie. Dit omdat de mbo's geen recht meer hebben om die toe te kennen. Nu blijkt dat het EVC-centrum dat wel kan en mag. Dus roepen we op om andere bijstandsgerechtigden een EVC-traject aan te bieden. Dat maakt het voor werkgevers makkelijker om te beoordelen wat iemand in huis heeft. Dat betekent dus dat mensen makkelijk bemiddelbaar worden naar een geschikte baan.

Motie Ruim baan voor EVC

De Gemeenteraad van Haarlem in vergadering bijeen, donderdag 10 november, in beraadslaging over de programmabegroting 2017-2021,

constaterende dat:

- De prognose is dat het aantal bijstandsgerechtigden toeneemt;
- Het met name aan de onderkant van de arbeidsmarkt lastig is aan het werk te komen, ook vanwege verouderde of afwezige opleiding;
- Het EVC (Ervaringscertificaat Verworven Competenties) momenteel alleen voor jongeren zonder startkwalificatie wordt ingezet;

mede constaterende dat:

- ROC's sinds enige tijd niet meer geaccrediteerd zijn om ECV-trajecten aan te bieden,

- Een EVC-traject door EVC-centrum Nederland wordt aangeboden, www.evc-centrum-nederland.nl;

overwegende dat:

- Een afgerond EVC-traject voor werkgevers een belangrijke indicatie kan zijn van de actuele competenties van een sollicitant;

verzoekt het college om:

- Het aanbieden van een EVC-traject voor jongeren zonder startkwalificatie op MBO-niveau twee te continueren vanaf maart 2017;
- Het aanbieden van een EVC-traject uit te breiden voor de doelgroepen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt, zoals oudere werkzoekenden en arbeidsgehandicapten,
- De kosten hiervan te dekken uit de reserve WWB,
- De raad te informeren over de uitstroom-resultaten met en zonder EVC-traject.

En gaat over tot de orde van de dag.

We hebben ook een motie waarin we oproepen de gemeentelijke middelen efficiënter te gebruiken. Nu wordt er vaak naar het hier en nu gekeken zoals wanneer mensen uit hun huis worden gezet omdat ze een huurachterstand hebben. Als die mensen dan op straat belanden, is dat een ramp voor die mensen maar het is ook nog eens duurder voor de gemeente. Daarom de motie De kost gaat voor de baat waarbij we oproepen om breder naar problemen te kijken dan naar het hier en nu.

Motie De kost gaat voor de baat uit

De gemeenteraad van Haarlem, in vergadering bijeen op donderdag 10 november, in beraadslaging over de programmabegroting 2017-2021,

constaterende dat:

- Bij begroting en verantwoording van gemeentelijke uitgaven wordt getoetst op rechtmatigheid en doelmatigheid;

overwegende dat:

- Bij begroting en verantwoording van gemeentelijke uitgaven niet altijd wordt getoetst op kostenefficiëntie, oftewel zouden kosten vermeden kunnen worden door gelden anders in te zetten;

verzoekt het college:

- Bij begroting en verantwoording van gemeentelijke uitgaven de kostenefficiëntie beter te toetsen;
- Te onderzoeken of kosten en menselijk leed in bijvoorbeeld het sociaal domein, vermeden kunnen worden door andere inzet van middelen, zoals het overnemen van schulden zoals nu in Amsterdam wordt gedaan.

En gaat over tot de orde van de dag.

En dat geldt dan ook weer voor het sociaal maatschappelijk vastgoed. Daarvoor hebben we twee moties. Motie Geld voor (het welzijn van) de mensen en niet in stenen. Hierin roepen we op om reële huurprijzen te vragen of experimenteel locaties vrij te maken waar bewoners en sociaal ondernemers hun initiatieven mogen uitvoeren, uitproberen en verder ontwikkelen en te ondersteunen met het ontwikkelen van een verdienmodel.

Motie Geld voor (het welzijn van) de mensen en niet in stenen

De Gemeenteraad van Haarlem in vergadering bijeen, donderdag 10 november, in beraadslaging over de programmabegroting 2017-2021,

constaterende dat:

- Er actuele programma's en ontwikkelingen zijn gericht op bewonersinitiatief en sociaal ondernemerschap te weten:
 - Programma overheidsparticipatie (i.s.m. Nijenrode University)
 - Social Impact Factory
 - Subsidie Sociale Initiatieven
 - Bestuur op Maat (BOM)

overwegende dat:

- Waardevolle sociale maatschappelijke bewonersinitiatieven en sociaal ondernemerschap sneuvelen vanwege te hoge en wellicht irreële huurprijzen, gevraagd door gemeentelijk Vastgoed;

draagt het college op om aan en voor deze bewonersinitiatieven en sociaal ondernemerschap:

- Reële huurprijzen te vragen;
- Of experimenteerlocaties om-niet vrij te maken waar bewoners en sociale ondernemers hun initiatieven mogen uitvoeren, uitproberen en verder ontwikkelen;
- Te ondersteunen met het ontwikkelen van een verdien model.

En gaat over tot de orde van de dag.

En we hebben de motie Zicht op maatschappelijke vastgoed. In deze motie roepen we op om met een overzicht te komen van wat er nodig is aan maatschappelijk vastgoed in Haarlem. Nu lijkt het alsof er maar wat met instanties wordt geschoven alsof de behoefte aan ruimte van rubber is. Je zet het hier eens in, je zet het daar eens in. Dat moet gewoon structureel van ons.

Motie Zicht op Maatschappelijke Vastgoed

De Gemeenteraad van Haarlem in vergadering bijeen, donderdag 10 november, in beraadslaging over de programmabegroting 2017-2021,

constaterende dat:

- Er een groot aantal maatschappelijke en welzijnsorganisaties niet meer functioneren of kunnen functioneren door een gebrek aan betaalbaar vastgoed;

overwegende dat:

- Het gebrek aan betaalbaar vastgoed voor maatschappelijke organisaties en maatschappelijke initiatieven het welzijn van de burgers hindert;
- Voorgaande afbreuk doet aan de sociale samenhang in de stad;
- Dit in schril contrast staat met het Haarlemse coalitie programma Samen Doen!;

draagt het college op:

- Voor de kadernota 2017 de raad een overzicht van het maatschappelijk vastgoed in Haarlem te sturen;

- Daarbij een prognose op te stellen van de behoefte aan maatschappelijk vastgoed voor de periode 2018–2022;
- De genoemde prognose op te stellen op basis van overleg met maatschappelijke organisaties en initiatieven in de stad.

En gaat over tot de orde van de dag.

Tot zover.

De VOORZITTER: Dan is het woord aan de fractie van het CDA, de heer Van Driel.

De heer VAN DRIEL: Misschien weet u het nog niet, voorzitter, maar ik heb altijd bijzondere aandacht voor de foto op de voorkant van dit boekje. Heeft u dat trouwens gezien? Zo staat de begroting op onze agenda: ‘boekje begroting’. Maar goed, vorig jaar heeft de wethouder het CDA wel erg verwend door de voorkant van het CDA-verkiezingsprogramma op het ‘boekje begroting’ te zetten. Dit jaar heeft hij gekozen voor het kantoor van de Havendienst en dan vraag ik me dus af wat het verhaal daarachter is. Welke boodschap wil het college met deze foto overbrengen? Het is een beetje onduidelijk. Wat zien we verder? De zon schijnt! En op de voorgrond een bootje dat flink de vaart erin heeft. Dat sluit wel mooi aan op het laatste onderzoek van de Rekenkamercommissie naar de jaarstukken getiteld De vaart erin. En eigenlijk is dat ook wel de kern van deze begroting. De zon schijnt en de vaart zit er behoorlijk in. De vaste schuld gaat weer verder omhoog, net als de gemeentelijke belastingen. Het verbaasde ons daarom eigenlijk wel dat het college ons geen sluitende meerjarenraming presenteert want de jaren 2019 en 2021 laten ons nog een tekort zien van respectievelijk 2,5 en 1 miljoen euro. Gelukkig is er dan alweer de septembercircular die deze tekorten ruimschoots tenietdoen met respectievelijk 6 en 7 miljoen euro in de betreffende jaren.

Dank aan het college voor de heldere tabel op pagina 38 met daarin de werking van het kasstroomplafond. Het ziet ernaar uit dat het college het nu ook begrijpt en dat is een geruststelling. We blijven meerjarig onder het kasstroomplafond van 30 miljoen euro en lenen geen geld van de toekomst. In de tweede bestuursrapportage van 2016 lezen we dat volgens de huidige prognose 72% van de investeringen in 2016 zal worden gerealiseerd en dat is toch wel een positieve ontwikkeling ten opzichte van de voorgaande jaren. Ook hier kunnen we constateren dat de vaart erin zit. Hopelijk lukt het om volgend jaar de geplande 45 miljoen euro in Haarlem te investeren. Dat zijn scholen, sport- en cultuuraccommodaties en infrastructuur. Misschien denkt u: waar eindigt deze hallelujastemming? Gaat alles hier in Haarlem voor de wind?

Nou voorzitter, het CDA heeft ook zorgen en die liggen op de eerste plaats in het sociaal domein. Het college geeft aan dat er nog steeds een structureel financieel tekort bestaat op de uitvoering van de gedecentraliseerde taken op het gebied van de jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning, beschermd wonen en arbeidsparticipatie. Hoewel het college verwacht dat dit structurele tekort in de komende jaren zal afnemen, bedraagt dat tekort in 2017 nog wel 2,8 miljoen euro en is er zelfs in 2021 nog geen balans te verwachten in de structurele uitgaven en inkomsten. Hoewel de reserve sociaal domein met 24 miljoen euro op dit moment ruim toereikend is om tekorten en risico's te dekken, weten we tegelijkertijd dat er nog veel onzekerheden zijn. Zo moeten er nieuwe prijsafspraken worden gemaakt met de jeugdzorgaanbieders en moet er mogelijk meer geld vrijgemaakt worden voor de huishoudelijke ondersteuning. Wij horen graag van het college wanneer het sociaal domein financieel in balans zal zijn.

Achterstallig onderhoud is schuld. En volgens het college is dat achterstallig onderhoud verdwenen door simpelweg de definitie van achterstallig onderhoud aan te passen. Daar gaat het CDA niet in mee. Neem alleen al het achterstallig onderhoud aan ons eigen vastgoed, terecht benoemd door de Actiepartij. Daar moeten we vanaf. Ook hier horen wij

graag van het college wanneer wij het deltaplan wegwerken achterstallig onderhoud kunnen verwachten.

Niet alleen de gemeente Haarlem heeft schulden. Landelijk stijgt het aantal jongeren met schulden en inmiddels heeft 37% van de mbo'ers van 18 jaar en ouder een schuld. Een groot deel van de jongeren betaalt maandelijks meer aan de schuld dan dat er geld binnenkomt. De schuld wordt dus groter en groter. Gelet op die stand van zaken, verzoeken wij het college middels de motie 'jongeren en schulden' inzichtelijk te maken om hoeveel jongeren het in Haarlem gaat. En op basis van dat onderzoek, in samenspraak met betrokkenen, de raad te informeren voor de Kadernota van 2017.

Motie Jongeren en schulden

De gemeenteraad van Haarlem, in vergadering bijeen op maandag 7 november 2016, in beraadslaging over de begroting 2017,

overwegende dat:

- Uit landelijke cijfers blijkt dat bijna 50% van de jongeren tussen 18 en 25 jaar schulden heeft;
- Een deel van deze jongeren door hun problematische schulden niet in staat is hun leven op te bouwen door opleiding en/of werk;
- Veel schulden groter worden door de boetes ten gevolge van het hebben van schulden (incassokosten, verhogingen bij aanmaningen, boetes voor te laat betalen enz.);
- Het hebben van een inkomen de voorwaarde is om schulden te kunnen afbetalen, en dat een deel van deze jongeren niet aan deze voorwaarde kan voldoen en er dus geen schuldsanering kan plaatsvinden;
- Jongeren te allen tijde zelf verantwoordelijk blijven voor (het afbetalen van) hun schulden en zij moeten leren omgaan met hun geld;
- De schuldenproblematiek niet kan worden teruggedrongen zonder onorthodoxe middelen in te zetten;
- Een effectieve aanpak van de schuldenproblematiek alleen kan slagen als de gemeente, jongeren en schuldeisers samenwerken;

roept het college op:

- Om inzichtelijk te maken, middels een onderzoek, hoeveel jongeren het in Haarlem betreft;
- Om tevens onderzoek te doen naar de onderliggende factoren van de geschetste problematiek;
- En op basis van die informatie de raad te rapporteren voor de behandeling van de kadernota van 2017, dan wel in samenspraak met betrokkenen (schuldhulpmaatjes, jongerenwerk en CJG15+) te komen met een plan van aanpak.

En gaat over tot de orde van de dag

Niet alles gaat ons hier in Haarlem voor de wind maar deze problemen zijn zeer relatief ten opzichte van problemen elders op de wereld. De spanning tussen bevolkingsgroepen loopt op veel plaatsen op en leidt zo tot oorlog en terreur. Minderheden op bijvoorbeeld religieus gebied worden onderdrukt. En hoewel ons land al eeuwenlang een plek is waar mensen met verschillende religieuze en culturele achtergronden en botsende politieke overtuigingen, vreedzaam met elkaar samenleven, waar democratie en recht altijd het laatste woord hebben, ervaren wij ook hier dat deze spanningen mensen bezorgd en onzeker maken. Ook in Nederland worden mensen vanwege hun geaardheid of levensovertuiging onheus behandeld. De intolerantie ruikt op. Daar waar bij de vrijheid van meningsuiting respect en

saamhorigheid passen, misbruiken sommigen deze vrijheid om te beledigen en te kwetsen. We kennen tegenwoordig treitervloggers. Artikel 1 van onze Grondwet bevat het gelijkheidsbeginsel en het verbod van discriminatie en is naast een belangrijk beginsel ook van grote waarde als symbool en bindt ons als openbaar bestuur en samenleving. Het CDA stelt voor om de tekst van artikel 1 van onze Grondwet goed zichtbaar in de raadzaal en in de hal van de Publieksdienst aan te brengen. Wij dienen daartoe een motie in.

Motie Artikel 1 Grondwet

De gemeenteraad van Haarlem, in vergadering bijeen op maandag 7 november 2016, in beraadslaging over de begroting 2017;

overwegende dat:

- Op veel plaatsen in de wereld de spanning tussen bevolkingsgroepen oploopt;
- Minderheden op bijvoorbeeld religieus gebied onder druk komen te staan;
- In Nederland steeds vaker berichten van onheus behandelen van mensen met een bepaalde geaardheid gesignaleerd worden;
- Intolerantie oprukt;
- Artikel 1 van onze Grondwet het gelijkheidsbeginsel en het verbod op discriminatie verwoordt;
- Artikel 1 alle leden van de gemeenteraad van Haarlem, het college en de ambtelijke organisatie bindt;
- Dat het zinvol is deze binding uit te dragen door de tekst van artikel 1 goed zichtbaar in de raadzaal en in de hal van de Publieksdienst aan te brengen (in de stijl van de ruimtes);

verzoekt het college de tekst van artikel 1 Grondwet:

‘Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook, is niet toegestaan.’ aan te laten brengen in de genoemde ruimtes.

En gaat over tot de orde van de dag.

Tot zover de bijdrage van het CDA in eerste termijn, voorzitter. Dank u.

De VOORZITTER: De beurt is aan de ChristenUnie. Mijnheer Visser, u was wat later, en misschien zal het u verheugen dat u in genade door de VVD-fractie bent aangenomen. Dat werd net door de VVD-fractie meegedeeld. U was er niet. Maar ga uw gang.

De heer VISSER (ChristenUnie): Ik was wat later. Haarlem scoort onverminderd hoog in de lijstjes van meest aantrekkelijke woonsteden. Haarlem ligt in een economisch sterke regio, heeft een mooie monumentale binnenstad met een divers winkelaanbod en ligt aan de rand van de duinen. Ook de voorzieningen zijn goed. We hebben goed onderhouden sportvelden, daar is echt een inhaalslag gedaan. Nog deze collegeperiode opent een nieuwe sporthal en een skatehal. We hebben ook mooie culturele voorzieningen. Eigenlijk allemaal best wel luxe. Het is goed leven in Haarlem. Het kan altijd beter voor iedereen maar mijn fractie wil zich bij deze begrotingsbehandeling vooral richten op de mensen voor wie het leven in Haarlem helemaal nog niet zo goed is, voor wie normale zaken die voor u en mij heel normaal zijn de grootste moeite kosten. De ChristenUnie wil voor deze mensen investeren in plekken van hoop. Maar voordat ik dit verder uitwerk sta ik eerst stil bij enkele andere punten. En dan kan mijn week nu al niet meer stuk nu de ChristenUnie dankzij onze feitelijke vragen over de

Haarlemse schuld in de woorden van de VVD weer in genade is aangenomen en de VVD stopt met het boycotten van onze moties. Mijnheer De Jong, hartelijk bedankt en ik zie uit naar een constructieve samenwerking en hopelijk zijn er vanavond wat moties van de ChristenUnie die ook op uw steun kunnen rekenen. Ik zal in ieder geval uw motie over Spaarndam-Oost steunen, want Spaarndam hoort gewoon bij Haarlem.

Dan de financiën. De schuld van Haarlem is nog steeds hoog. Ik heb de wethouder uitgedaagd om methoden te vinden op de schuld sneller te verlagen. Ik had niet gedacht dat de wethouder met dit resultaat terug zou komen. De schuld is op haast miraculeuze wijze met tientallen miljoenen euro verlaagd. Als ik inzoom hoe dat komt, dan is het toch wat minder rooskleurig. Het komt bijvoorbeeld door uitgestelde investeringen en door de lage rentestand waardoor het college goedkoop kan lenen op de korte termijn. Als we de kortlopende vlottende schuld meetellen dan stijgt de Haarlemse schuld zelfs in 2017. Daarom leg ik opnieuw de uitdaging bij het college neer om te zoeken naar verdere verlaging van de schuld: vaste en vlottende schuld bij elkaar opgeteld. Wel complimenten voor de college dat de begroting zo sterk is verbeterd met nieuwe indicatoren die meer SMART zijn geformuleerd.

Ook mooi zijn de dalende woonlasten, maar voorzitter, ondertussen hebben we onze afvalinzameling nog niet op orde. De woonlasten zouden structureel omlaag kunnen als het afvalbeheer duurzaam wordt. Dat vraagt een eenmalige investering maar verdient zichzelf voor de Haarlemse burgers terug. Waarom is wethouder Sikkema niet wat sneller met het uitvoeren van het Strategisch Afvalbeheerplan? Dat moet toch in 2017 kunnen in plaats van pas ergens in 2018? Ik overweeg nog een motie op dit punt.

Dan het sociaal domein: daar houden we geld over. Ondertussen hebben we in korte tijd twee regelingen voor gehandicapten gezien die in vergelijking met andere gemeenten uitermate karig bleken te zijn: de studietoelage en de kinderopvangregeling voor ouders met een handicap. Het college is hard bezig de gemaakte fouten op deze dossiers te herstellen. Is het college bereid alle sociale regelingen door te lichten op opvallende uitschieters ten opzichte van andere gemeenten en de raad hierover te informeren? Graag hoor ik ook reactie op de dreigende stijging van de wachtlijsten in de jeugdzorg. Na jarenlange groei is het aantal uitkeringen het afgelopen jaar gestabiliseerd. De instroom is spectaculair gedaald. Maar dit geldt helaas ook voor de uitstroom blijkt uit antwoorden op mijn technische vragen, wat gaat het college hieraan doen? De ChristenUnie wil investeren in plekken van hoop. Ik zoom daarom nu in op een aantal groepen in onze samenleving die extra ondersteuning kunnen gebruiken.

Ik begin dan bij de grote groep daklozen in de stad. Onze opvanglocatie aan de Wilhelminastraat blijkt nog geen jaar na de opening veel te klein. Met spoed wil het college nu ook dagopvang in de Velserspoort gaan organiseren en regelingen versoberen. Zo wordt zelfs weer het recht op bed, bad en brood ter discussie gesteld voor mensen die niet uit de regio komen. Waarom vraagt het college niet aan de minister om in te grijpen bij die regio's die zich niet aan de afspraken houden? Het college wil graag het sociaal domein transformeren. Bereiken we deze transformatie met het huidige uitvoeringsprogramma maatschappelijke opvang? Ik betwijfel het. We proberen daklozen aan alle kanten te helpen, dat is goed, maar vertellen we niet te vaak wat wij denken dat ze moeten doen en is dat wel het beste? Is het niet beter als een dakloze zelf zijn leven weer op de rails krijgt? In Groot-Brittannië is een interessant onderzoek hiernaar gedaan. Dertien daklozen kregen 3000 pond dat ze naar eigen inzicht mochten besteden om hun leven te verbeteren. Dat leverde opmerkelijk goede resultaten op: na een paar maanden had meer dan de helft een dak boven het hoofd en een baan. Dat zette Beau van Erven Dorens aan het denken. Hij is vorig jaar in samenwerking met het Leger des Heils in Amsterdam The Amsterdam Project begonnen. Vijf Amsterdamse daklozen worden een jaar met een RTL camera gevolgd en krijgen 10.000 euro vrij te besteden.

Mevrouw STERENBERG: Ik word getriggerd door het feit dat u dat programma erbij haalt, want ik heb daarover een interview gelezen en ik las dat voor dat programma mensen waren uitgezocht die bijna geen problemen hadden maar toch dakloos waren geworden. Is dat ook uw visie daarop? Dus dat we daar laaghangend fruit gaan helpen?

De heer VISSER (ChristenUnie): Ik vind het jammer dat u over mensen praat als laaghangend fruit. Het zijn mensen met een heel verleden. Als u het programma heeft gezien, dan heeft u ook gezien wat die mensen allemaal met zich meedragen. En dan heeft u ook gezien wat voor hoop ze weer kregen en hoe ze aan de slag gingen met hun leven. Het helpt wel degelijk. Sterker nog, het kan voor de gemeenschap goedkoper zijn.

Mevrouw STERENBERG: Als u vraagt of ik het programma heb gezien, dan kan ik u zeggen dat ik het interview met Beau van Erven Dorens heb gelezen waarin hij zei dat hij heel goed begreep dat mensen niet met een psychiatrische dakloze willen praten. Dat zou ik ook niet doen, maar u kunt wel de gewone dakloze gedag zeggen.

De heer VISSER (ChristenUnie): Elke dakloze die we van de straat kunnen krijgen op een betere manier dan nu, daar ben ik voor. Dan stel ik toch voor in Haarlem ook zo'n experiment te doen. Ik heb eens een rekensommetje gemaakt. Wat blijkt? Alleen al onze opvang in Haarlem kost per jaar meer dan 10.000 euro per persoon en dan heb ik het alleen maar over het dak. Dan heb ik het nog niet over de begeleiding, de verslavingszorg en alles wat er omheen is georganiseerd. Als je dat erbij optelt, kom ik op het dubbele bedrag en dan heb ik het nog niet over uitkeringen en dat soort dingen. Dus als wij het kunnen redden door tegen een dakloze te zeggen, hier is 10.000 euro en hij is daarmee sneller geholpen, dan vind ik het de moeite waard daarmee een experiment te doen. Daarom dienen wij de motie in Project Haarlem – Eigen regie op toekomst voor daklozen waarbij we een oproep doen voor een proef en wie anders dan Sander van den Raadt kan deze motie mede-ondertekenen.

Motie Project Haarlem – Geef daklozen eigen regie over hun toekomst

De gemeenteraad van Haarlem in vergadering bijeen op 7, 9 en 10 november 2016, in beraadslaging over de Programmabegroting 2017,

overwegende dat:

- De vraag naar maatschappelijke opvang de afgelopen periode in Haarlem is toegenomen en ondanks uitbreiding van het aanbod de druk op de opvang voorzieningen nog steeds hoog is;
- In onze regio de exploitatie van de maatschappelijke opvang jaarlijks zo'n 5 miljoen euro kost (exclusief begeleiding, dagbesteding, verslavingszorg, etc. en exclusief opvang economisch daklozen);
- Voor die 5 miljoen in 2015 gedurende het jaar 472 cliënten werden opgevangen en dus de kosten per cliënt per jaar voor alleen al de exploitatie van de opvang al ruim 10.000 euro zijn;
- In Londen en Amsterdam projecten zijn uitgevoerd waarbij langdurig daklozen zelf regie kregen over hun toekomst middels een persoonlijk budget (3000 pond, respectievelijk 10.000 euro) dat naar eigen inzicht mocht worden besteed waardoor ze bijvoorbeeld een opleiding konden betalen;
- Snelle re-integratie van daklozen in de samenleving en vinden van werk niet alleen kosten kan besparen voor de maatschappelijke opvang maar ook voor andere sociale voorzieningen zoals uitkeringen;

verzoekt het college:

- Gezien het succes van de projecten in Londen en Amsterdam in 2017 een proef te doen met tenminste 5 langdurig daklozen waarbij ze een persoonlijk budget krijgen en zo zelf meer de regie krijgen over hun re-integratie (vinden van huis en opleiding of werk) en hiervoor budget beschikbaar te stellen uit het Regionaal Kompas of de Reserve sociaal domein.

En gaat over tot de orde van de dag.

De tweede groep waarvoor de ChristenUnie aandacht vraagt, zijn de verwarde personen. Nu er bezuinigd is op de GGZ nemen de problemen toe. Ik richt mij vanavond op een klein onderdeel. Momenteel wordt het vervoer van verwarde personen voor zover ik weet grotendeels verzorgd door de politie. De politie heeft landelijk aangegeven van deze taak af te willen. Er is vanuit de rijksbegroting 6 miljoen euro hiervoor beschikbaar gesteld als subsidie voor gemeenten. Per project mag maximaal 200.000 euro worden aangevraagd. Bijvoorbeeld voor een pilot met psycholances, speciaal voor dit doel ingerichte ambulances met psychiatrisch personeel. Is het college bereid een subsidieaanvraag te doen voor onze regio? Dit kan tot 6 december met een herkansing in maart. Ik overweeg nog een motie op dit punt.

Een andere groep die aandacht verdient zijn de mantelzorgers. Het aantal overbelaste mantelzorgers is in 2015 in één jaar tijd 50% gegroeid, van 11% naar 16%. Ik zou zeggen: alle hens aan dek, dit laten we niet gebeuren. Maar nee, in de programmabegroting wordt de streefwaarde gewoon verhoogd van 9% in 2016 naar 15% in 2017. Zo kan ik ook mijn doelen halen. Helemaal erg vind ik het dat het vervolgens nog tot 2021 duurt voordat het college weer 11% als streefwaarde durft te noemen. Dat kan niet waar zijn: dan zijn een aantal dierbare familieleden van de huidige overbelaste mantelzorgers al overleden. Er is nu actie nodig. Vandaar mijn amendement Minder overbelaste mantelzorgers dat de streefwaarden voor alle komende jaren aanscherpt en het college vraagt bij de Kadernota met voorstellen te komen om deze streefwaarden te halen. Ik dien dit amendement samen met de SP in.

Amendement Minder overbelaste mantelzorgers

De gemeenteraad van Haarlem in vergadering bijeen op 7, 9 en 10 november 2016, in beraadslaging over de Programmabegroting 2017,

overwegende dat:

- In de programmabegroting 2017 de streefwaarde voor het maximum percentage mantelzorgers dat aangeeft vaak overbelast te zijn wordt verhoogd van 9% in 2016 naar 15% in 2017 en dit vervolgens stapsgewijs wordt verlaagd naar 11% in 2021 (blz. 68);
- De realisatie van deze effectindicator jarenlang rond de 10% heeft gezeten maar in 2015 is gestegen naar 16% (in 2014 was dit 11%);
- In antwoord op vraag 108 van de technische vragen wordt gesteld 'Met de veranderingen in het sociaal domein is de druk op mantelzorgers toegenomen. Mensen blijven langer thuis wonen en meer mantelzorgers combineren zorg en werk, wat voor een hoger risico op overbelasting zorgt. Door mantelzorgondersteuning te bieden is de verwachting dat het aantal overbelaste mantelzorgers de komende jaren afneemt. Vanaf 2015 is er extra geïnvesteerd in maatregelen in het ondersteunen van mantelzorgers, met als speerpunten respijtzorg, ondersteuning aan jonge mantelzorgers en ondersteuning aan mantelzorgers met dementie';
- Een dergelijk hoog percentage overbelaste mantelzorgers vraagt om directe actie door bijvoorbeeld intensivering van de mantelzorgondersteuning;

verzoekt het college:

- Uiterlijk bij de Kadernota aanvullende maatregelen te presenteren ten einde het percentage overbelaste mantelzorgers sneller te verlagen;

besluit:

- Beslispunt 4 aan te vullen met de volgende zinssnede:
‘Met dien verstande dat de streefwaarde op blz. 68 van effectindicator percentage mantelzorgers dat aangeeft vaak overbelast te zijn voor 2017 en 2018 wordt bijgesteld naar ten hoogste 11% en voor 2019 t/m 2021 naar 9%.’

En gaat over tot de orde van de dag.

Veel mantelzorgers zorgen voor iemand met dementie. Het aantal dementerenden in Haarlem zal tot 2040 met 50% groeien tot 3800 Haarlemmers. Hoe gaan wij zorgen dat deze mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen en kunnen participeren in het maatschappelijk leven? Veel gemeenten nemen al maatregelen en hebben zich uitgeroepen tot dementievriendelijke gemeente. Ze sturen bijvoorbeeld ambtenaren en zelfs collegeleden op cursus hoe mensen met dementie te herkennen en hoe met ze om te gaan. In mijn motie Haarlem dementievriendelijk vraag ik samen met GroenLinks en Trots Haarlem om een dergelijke aanpak ook in Haarlem.

Motie Haarlem dementievriendelijk

De gemeenteraad van Haarlem in vergadering bijeen op 7, 9 en 10 november 2016, in beraadslaging over de Programmabegroting 2017,

constaterende dat:

- De kans 1 op 5 is dat iemand in zijn leven dementie krijgt (bij vrouwen is dit 1 op 3, doordat de levensverwachting van vrouwen hoger is);
- Het aantal mensen met dementie als gevolg van de vergrijzing in de toekomst explosief zal stijgen naar meer dan een half miljoen in 2040 en 690.000 euro in 2055;
- In 2013 er in de Haarlem zo'n 2400 mensen met dementie waren en de prognose is dat dit aantal in 2040 op 3800 mensen zal liggen;
- Mensen met een diagnose dementie gemiddeld nog acht jaren leven;
- De grootste wens van mensen met de diagnose dementie is dat zij zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen en kunnen participeren in het maatschappelijk leven;

overwegende dat:

- Naast de impact op individueel niveau de ziekte ook op maatschappelijk niveau een groot probleem wordt, wat naarmate de dementie vordert alleen maar toeneemt;
- Veel gemeenten inmiddels actief beleid voeren op het onderwerp dementie en zich hebben uitgeroepen tot dementievriendelijke gemeente;
- Het wenselijk is dat ook de Haarlemse samenleving dementievriendelijk wordt en de gemeente hierin een actieve rol kan spelen door het thema te agenderen en initiatieven te faciliteren;

verzoekt het college:

- In nauwe samenspraak met Alzheimer Nederland afdeling Zuid-Kennemerland, zorgverzekeraars en andere stakeholders zoals huisartsen, wijkverpleegkundigen en casemanagers dementie de regierol te nemen bij een op te zetten lokaal netwerk Dementie Vriendelijke Gemeente in 2017;

- Medewerkers met klantcontacten, collegeleden en wijkagenten te laten scholen in het omgaan met mensen met dementie;
- Het thema dementie te agenderen bij maatschappelijke organisaties en verenigingen bijvoorbeeld via het subsidiebeleid en bij ondernemers;

En gaat over tot de orde van de dag.

Ik heb samen met deze partijen ook een motie Odensehuis voor zorgpauze Haarlemse mantelzorgers. Odensehuizen zijn opgericht om mantelzorgers te ontlasten door het bieden van activiteiten en onderlinge respijtzorg. Een mooi initiatief uit de samenleving dat niet zonder de steun van de gemeente kan maar wel zorgt voor betere en goedkopere zorg. Echte plekken van hoop kunnen dit worden. Wethouder Botter gaf vorige week al aan het geweldig te vinden als er een Odensehuis in Haarlem zou komen. Ik daag de wethouder met mijn motie uit dit het komende half jaar serieus te onderzoeken.

Motie Odensehuis voor zorgpauze Haarlemse mantelzorgers

De gemeenteraad van Haarlem in vergadering bijeen op 7, 9 en 10 november 2016, in beraadslaging over de Programmabegroting 2017,

constaterende dat:

- De kans 1 op 5 is dat iemand in zijn leven dementie krijgt (bij vrouwen is dit 1 op 3, doordat de levensverwachting van vrouwen hoger is);
- Het aantal mensen met dementie als gevolg van de vergrijzing in de toekomst explosief zal stijgen naar meer dan een half miljoen in 2040 en 690.000 euro in 2055;
- In 2013 er in de Haarlem zo'n 2400 mensen met dementie waren en de prognose is dat dit aantal in 2040 op 3800 mensen zal liggen;
- Mensen met een diagnose dementie gemiddeld nog acht jaren leven;
- De grootste wens van mensen met de diagnose dementie is dat zij zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen en kunnen participeren in het maatschappelijk leven;

overwegende dat:

- 70% van de mensen met dementie thuis woont en wordt verzorgd door mantelzorgers die gemiddeld 20 uur per week zorg geven;
- Ruim de helft van de mantelzorgers van mensen met dementie zwaar belast is;
- In andere gemeenten succesvolle projecten lopen met Odensehuizen, inloophuizen voor mensen met dementie waar ook respijtzorg wordt gegeven verzorgd door mantelzorgers waardoor andere mantelzorgers een zorgpauze kunnen nemen (www.odensehuis.nl);

verzoekt het college:

- De haalbaarheid van een Odensehuis in Haarlem te onderzoeken en uiterlijk bij de Kadernota de raad hierover te informeren.

En gaat over tot de orde van de dag.

Wat ik mis in de begroting is een budget voor een inclusieve samenleving. Waar andere gemeenten bezig zijn met een inclusieagenda naar aanleiding van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap ligt er in Haarlem nog niets. De ChristenUnie heeft een initiatiefnota ingediend voor een toegankelijke stad. Waar blijft de reactie van het college. Is het college bereid deze week alsnog hiervoor alvast geld te reserveren in 2017? Ik overweeg nog een amendement op dit punt. Een andere randvoorwaarde dat

mensen langer zelfstandig thuis kunnen wonen is dat hun woning hiervoor geschikt is. Hiervoor zijn vaak aanpassingen nodig die niet allemaal bekostigd kunnen worden uit de Wmo. Niet iedereen heeft echter het geld voorhanden om aanpassingen zelf te financieren. Tegelijk kunnen ouderen ook moeilijk een hypotheek krijgen. De oplossing hiervoor is de blijverslening een variant van de starterslening en de duurzaamheidslening die de gemeente Haarlem al aanbiedt. De blijverslening vraagt een eenmalige bijdrage van de gemeente. Daarna kan het zichzelf bedruipen omdat de leningen ook weer worden terugbetaald. In mijn motie Blijverslening voor langer thuis wonen in Haarlem vraag ik het college daarom voor de Kadernota met een voorstel te komen voor de introductie van de blijverslening.

Motie Blijverslening voor langer thuis wonen in Haarlem

De gemeenteraad van Haarlem in vergadering bijeen op 7, 9 en 10 november 2016, in beraadslaging over de Programmabegroting 2017,

overwegende dat:

- Er onder andere door de toenemende vergrijzing een steeds groter beroep gedaan wordt op zowel de (Wmo-)zorg als op de transformatieopgave van de bestaande woningvoorraad;
- Ouderen door de veranderde zorgstructuren gedwongen worden om langer zelfstandig thuis te wonen;
- Veel ouderen (daarbij) graag in hun eigen woning willen blijven maar geen geld hebben of geen lening/hypotheek meer krijgen voor noodzakelijke aanpassingen aan de woning om deze levensloopbestendig te maken;
- Het aanjaagteam Langer Zelfstandig Wonen met gemeenten en het Stimuleringsfonds (SVn) de Blijverslening ontwikkeld heeft waarmee inwoners hun eigen woning levensloopbestendig kunnen maken;
- De gemeente hiermee tegen zeer beperkte kosten ervoor kan zorgen dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen;
- De Blijverslening een revolverend fonds is, waarbij geïnvesteerde middelen grotendeels terugvloeien naar de gemeente;
- Wethouder Langenacker in de commissie samenleving van 28 januari 2016 heeft gemeld dat er wordt nagedacht om ook in Haarlem de Blijverslening te introduceren maar dat dit tot op heden niet gebeurd is;

verzoekt het college:

- Voor de Kadernota een voorstel te doen om de Blijverslening in Haarlem te introduceren inclusief een voorstel voor de hiervoor benodigde middelen.

En gaat over tot de orde van de dag.

Ondertussen komen starters in Haarlem nog steeds moeilijk aan een woning. Wanneer gaan er in Haarlem jongerencontracten aangeboden worden waarvoor de wet inmiddels is aangepast? De bouw komt weer op gang maar de vraag is nog groter. Er ligt een motie van de Actiepartij voor een deltaplan sociale woningbouw die ik van harte steun maar wat gaat het college doen om ook het aanbod van koopwoningen sneller te laten groeien? Is het college bereid nu er zoveel vraag is gronden versneld op de markt te zetten zoals langs de Amsterdamse Vaart?

Een andere groep waar de ChristenUnie wil investeren in plekken van hoop zijn prostituees. Hoe gaat het met het uitstapprogramma? Het college zou ook de APV aanscherpen zoals veel andere gemeenten al lang hebben gedaan. We hebben vorig jaar al

gesproken over de verhoging van de leeftijdsgrens. We zijn nu een jaar verder en er is niets gebeurd. Het college zou toen snel met een voorstel komen, nog dit voorjaar. Inmiddels is het al weer bijna winter. Waar blijft het collegevoorstel, of moet ik toch met een initiatiefnota komen?

We moeten werken aan de integratie van de vluchtelingen in Haarlem, ook dat hoort bij een inclusieve samenleving waar iedereen er bij hoort. Ik ben het niet eens met die partijen die vanavond spreken over massa-immigratie maar niet kijken naar de verhalen van de mensen die alles hebben achtergelaten en hier naar toe zijn gekomen. We moeten de vluchtelingen een perspectief bieden. Door snel te werken aan scholing, werk en het leren van de Nederlandse taal helpen we deze mensen en de samenleving het beste. En daarnaast moeten we werken aan de voorbereiding op terugkeer want aan het eind van de asielprocedure zal niet iedereen in Nederland kunnen blijven. Dat is nu eenmaal zo. Ik zie daarom uit naar de behandeling van het sociaal programma statushouders.

Zorgelijk vind ik dat we op de begroting maar 55.000 euro beschikbaar hebben voor de nazorg voor ex-gedetineerden. Is dat wel genoeg om de ruim 200 Haarlemmers die jaarlijks de gevangenis verlaten, te helpen? Ik betwijfel het, en dat terwijl de kosten voor de samenleving veel hoger zijn als ex-gedetineerden hun leven niet op de rails krijgen. Is het college bereid de resultaten van het beleid voor ex-gedetineerden voor de kadernota te evalueren? Graag een toezegging.

Voorzitter, dan iets heel anders. Je zal in Haarlem maar een hartstilstand krijgen. Als er binnen 6 minuten iemand aanwezig is met een AED dan wordt je overlevingskans met 25% verhoogd. Probleem is echter dat we in Haarlem nog niet genoeg AED's hebben en dat er ook nog meer burgerhulpverleners nodig zijn die de AED's kunnen bedienen. De Hartstichting streeft er naar dit in 2017 voor heel Nederland te realiseren. De gemeente kan dit stimuleren door mensen aan te moedigen een training te volgen en door samen met maatschappelijke organisaties te werken aan het plaatsen van extra AED's in wijken waar er nog onvoldoende staan. Daarom mijn motie AED daar redt je levens mee die ik samen met GroenLinks en Trots Haarlem indien.

Motie AED daar redt je levens mee

De gemeenteraad van Haarlem in vergadering bijeen op 7, 9 en 10 november 2016, in beraadslaging over de Programmabegroting 2017,

overwegende dat:

- In Nederland jaarlijks 15.000 tot 16.000 mensen een hartstilstand krijgen;
- Wanneer binnen zes minuten een AED beschikbaar is de overlevingskans met 25% kan worden verhoogd indien het bekend is waar de dichtstbijzijnde AED hangt, voldoende mensen weten hoe te handelen en er voldoende vrijwillige hulpverleners oproepbaar zijn om snel ter plekke te kunnen zijn om te reanimeren;
- De Hartstichting tot doel heeft in 2017 te komen tot een landelijk dekkend netwerk van AED's, bezig is met de werving van 170.000 burgerhulpverleners voor het bedienen van deze AED's en er nog zo'n 40.000 burgerhulpverleners worden gezocht, met name in de Randstad;
- Inmiddels alle 112-meldkamers een oproepsysteem voor burgerhulpverleners en AED's hebben;
- In Haarlem al veel AED's aanwezig zijn maar dit netwerk nog niet de hele stad dekt, mede omdat sommige AED's niet goed toegankelijk zijn wanneer de gebouwen waar ze staan gesloten zijn;
- Veel gemeenten in Nederland zich al hebben aangesloten bij het initiatief van de Hartstichting om de gemeente uit te roepen tot zesminutenzone, maar Haarlem dit nog niet heeft gedaan;

- Om Haarlem tot een zesminutenzone te maken meer AED-locaties nodig zijn;
- De total cost of ownership van een AED voor een periode van tien jaar circa 2.000 euro is;
- De kosten voor het volgen van een reanimatiecursus (inclusief het leren omgaan met een AED) circa 35 euro zijn;

verzoekt het college:

- Samen met de Hartstichting, Rode Kruis, scholen, sportverenigingen, kerken en andere maatschappelijke organisaties te onderzoeken hoeveel extra AED's er nog in Haarlem nodig zijn om Haarlem tot één zesminutenzone te maken;
- Bij de Kadernota een voorstel te presenteren voor een gemeentelijke bijdrage aan het dekkend maken van het netwerk in 2017 en een gemeentelijke vergoeding voor het volgen van een reanimatiecursus onder voorwaarde van aansluiting bij het netwerk van burgerhulpverleners.

En gaat over tot de orde van de dag.

De heer VAN DRIEL: U heeft die motie over de AED's, maar wat is nu het verschil met uw vorige motie over AED's die we eerder niet hebben aangenomen:

De heer VISSER (ChristenUnie): Dat verschil zit op twee punten. Ten eerste heb ik de rol van de overheid erin nader onderbouwd. Er zijn al heel veel AED's op particulier initiatief en dat is heel mooi, maar er zijn nog witte vlekken en de overheid kan daarin een aanjager zijn door bijvoorbeeld een kleine subsidie. En het tweede is – en daarop wees GroenLinks mij heel terecht – dat het voor veel mensen toch een drempel is om een cursus te volgen om een AED te kunnen bedienen. Daar zouden we als gemeente net dat duwtje kunnen geven. Haarlem is gewoon een van de witte vlekken. Er zijn andere gemeenten die hiermee enthousiast aan de gang zijn gegaan en die hebben hun hele gemeente binnen zes minuten gedekt. Haarlem helemaal niet. Het gaat om een klein bedrag waarmee we letterlijk levens kunnen redden.

De heer VAN DRIEL: Ik hoop toch niet dat de heer Visser bij elke motie die het niet haalt, het volgend jaar nog een keer probeert door een paar woorden te veranderen. Maar goed, het is er nu maar eentje.

De heer VISSER (ChristenUnie): Uw kritiek was vorige keer dat ik vrij laat met het voorstel kwam. Ik was volgens mij dit keer de eerste partij die haar moties rondstuurde. U heeft zich nu wat beter kunnen voorbereiden en ik had gehoopt dat u de website van de Hartstichting had bekeken.

De heer BLOEM: De SP wil het CDA eraan herinneren dat ook de SP heel graag moties keer op keer indient al dan niet met veranderingen. Of ze worden heel vaak uitgevoerd zonder dat ze zijn aangenomen, of ze worden alsnog aangenomen zoals bij het Stationsplein doordat de raad toch wijs wordt. Ik wil de ChristenUnie vooral aanmoedigen dit te blijven doen.

De heer VAN DRIEL: Hulde voor de inzet van de SP.

De heer VISSER (ChristenUnie): Ik ga verder met mijn betoog. Er is meer ambitie nodig op het gebied van duurzaamheid. Wat gaat het college doen om Haarlem echt klimaatneutraal te maken? Met de huidige plannen redden we het namelijk niet. Mooi dat er vanavond een aantal groene moties ligt die de ChristenUnie ook van harte heeft meegetekend maar welke extra acties gaat het college zelf ondernemen?

Wat dit betreft zijn de stilstaande windmolens in de Waarderpolder echt een vlag op een modderschuit. De ChristenUnie heeft de wethouder gevraagd opnieuw in gesprek te gaan maar in antwoord op mijn vragen wordt nu verwezen naar het standpunt van de Provincie dat nieuwe molens alleen mogen als ze net zo hoog zijn als de huidige. We weten allemaal dat dit waarschijnlijk niet rendabel zal zijn – als je al tweedehands molens vindt - en dat de Provincie ten aanzien van windmolens onwerkbaar eisen stelt. Is het college bereid zich aan te sluiten bij de rechtszaak die de gemeente Amsterdam is begonnen tegen de Provincie of moet de raad hiervoor ook een uitspraak voorleggen?

De heer VAN LEEUWEN: U weet dat wij het in de Haarlemse raad eens zijn over deze windmolens. Dat weet u. Moeten wij het over alle dingen waarover we het als Haarlemse raad eens zijn en moeten er in uw ogen dan altijd rechtszaken worden aangespannen in uw ogen als we het op een andere politieke laag – bijvoorbeeld nachtnet – niet eens zijn?

De heer VISSER (ChristenUnie): Nee, daarmee moet je heel selectief omgaan. Maar deze Provincie is in verhouding met andere provincies in Nederland wel heel erg onwillig. U als D66 bent coalitiepartij in de Provincie. Als u een dergelijke motie zou steunen, zou dat een heel mooi signaal zijn naar uw eigen fractie.

De heer VAN LEEUWEN: Wij laten geen mogelijkheid onbenut om onze Provinciale Statenfractie en het bestuur daarvan – voor u ook een bekende, de heer Van der Hoek – te laten weten wat wij van het standpunt van de Provincie vinden. Ik vind het principiële punt dat u maakt, laten we een rechtszaak steunen, dat gaat over het politieke mandaat van een bestuurslaag. Ik zou het ook heel erg bijzonder vinden als de Provincie ons daagt voor een standpunt van ons dat de Provincie niet zint. Dus het blijft een principieel punt dat wij tegen een politiek besluit van een andere bestuurslaag zouden gaan procederen. Ik ben geen jurist, wellicht is dat voor juristen heel logisch.

De heer VISSER (ChristenUnie): Ik vind het ook prima als we als raad uitspreken dat we hier de gedeputeerde uitnodigen om hier ter plekke het standpunt te verdedigen. Dat mag wat mij betreft ook als u dat liever heeft.

De heer VAN LEEUWEN: Dat hebben we nu precies bij de kadernota besproken. College, zet nu druk op de Provincie. Daarom maak ik mijn punt. Dit hebben we al met elkaar afgesproken.

De heer VISSER (ChristenUnie): Daarom maak ik dit punt. Dat hebben we gevraagd en u krijgt als antwoord op de vraag dat dit voor de zomer al is besproken. Daarom kom ik op dit punt terug. We hadden de wethouder gevraagd binnen een maand koffie te gaan drinken met de Provincie en dat heeft ze niet gedaan.

De heer BAAIJENS: Dit gaat nog even over die windmolens. U bent natuurlijk groot voorstander van die windmolens. Dat begrijp ik wel. Maar op die plaats zit er een aantal beperkingen aan. Die er nu staan, die zijn stuk en die moeten worden vervangen. Ze zijn echter niet rendabel. De Provincie zegt dat ze wel mogen worden vervangen, maar ze mogen niet groter. Eigenlijk moeten ze groter om het rendabel te maken. Dan ga je naar een hoogte van minimaal 90 m ashoogte. Dat betekent dat niet alleen een deel van Land in Zicht in de veiligheidszone komt te liggen. Dus die woningen zullen weg moeten. Aan de overkant moeten de woonarken weg. En nog wat woningen in de Waarderpolder. Ook de Noordkop waar de wethouder bezig is met bedrijven die er interesse in hebben daar te komen, die kunnen zich daar dan ook niet vestigen. Ze kunnen daar dan veel minder mensen laten werken. Heeft u dat ook afgewogen?

De heer VISSER (ChristenUnie): Sterker nog, ik heb uw raadvragen van twee jaar geleden gelezen. U heeft toen heel goede vragen gesteld. Toen was het antwoord van het college simpel. Daarmee is in de ruimtelijke plannen van de Waarderpolder al rekening gehouden. Het past. Dus die vraag van u is al door het college beantwoord. De enige beperking die u noemt, is dat de Provincie zegt dat die molens geen meter hoger mogen zijn, en dan ook geen meter. Dat vind ik onrealistisch als we wel klimaatneutraal willen zijn.

De heer BAAIJENS: U heeft het dus over kleinere molens en dat kan dus niet. Dat klopt.

De heer VISSER (ChristenUnie): Als de provincie die eis van tafel zou halen, dan zouden we zo een oplossing vinden. En dan moet het uiteraard zo danig worden ingepast dat het ook echt past. Dat ben ik helemaal met u eens. Misschien passen dan niet de hoogste molens, maar dat willen we ook helemaal niet. Maar als het net een tikje hoger kan dan de huidige molens, kunnen we het misschien wel rendabel maken.

Ik ga verder. De ambities mogen ook omhoog voor het fietsbeleid. Ik heb een motie meegetekend die vraagt om een apart fietsbudget. Ik weet dat de wethouder tegen extra schotjes is maar met een afzonderlijk budget kunnen we scherper prioriteren en kansen grijpen om echt een sprong vooruit te maken met het fietsbeleid. Wat gaat het college doen om Haarlem beste fietsstad van Nederland te maken.

Zorgelijk vind ik het verkeersveiligheidsbeleid. In vorige programmabegrotingen werd nog gesproken over de aanpak van blackspots. Dit is een aantal jaar niet gebeurd.

Inmiddels is het in deze begroting helemaal verdwenen terwijl het aantal verkeersslachtoffers juist is toegenomen. Recent was er het tragische ongeval op de Schipholweg. Wat gaat het college concreet doen om de oversteek van drukke verkeersaders als Schipholweg en Westelijke Randweg veiliger te maken voor voetgangers en fietsers?

De ChristenUnie is teleurgesteld dat Recreatieschap Spaarnwoude in 2017 nog steeds een kleine 1 miljoen euro verlies zal draaien. Wat hadden we voor mooie dingen voor de stad kunnen doen voor dit geld. Waar is de ambitie van de wethouder om het tekort van Spaarnwoude snel op te lossen? We praten hierover nu al een paar jaar. Gaat de wethouder bij de eerstvolgende bijeenkomst op 15 december met haar vuist op tafel slaan?

Ik rond af. Bij de installatie van de burgemeester sprak ik al over de oproep van de profeet Jeremia die het joodse volk opriep zich in te zetten voor de bloei, voor het goede voor de stad, een stad notabene waar het volk in ballingschap was. De kern van deze tekst gaat erom dat je eerst het goede zoekt voor de ander en dat dit uiteindelijk ook goed is voor jezelf, maar wel in die volgorde. Ik wens het college veel zegen het komend jaar bij het zoeken van het goede voor de stad.

De VOORZITTER: Ik hoop niet dat u suggereert dat wij in ballingschap zijn hier. En dan nu de beurt aan HartvoorHaarlem, mevrouw Van Zetten.

Mevrouw VAN ZETTEN: U gelooft het misschien niet na deze avond, maar bestuurders in het land maken zich zorgen maakt over de kwaliteit van de volksvertegenwoordiging. Het is gewoon code oranje voor ons, jongens. Wij volksvertegenwoordigers moeten worden geholpen door burgers die zijn ingeloot of worden ondersteund door een soort deskundigen. Kortom, het moet allemaal weer anders en onafhankelijke burgers moeten in de raad. Een opmerking daarover: het valt HartvoorHaarlem op dat het allemaal zorgen zijn van bovenaf. En vooral oplossingen van bovenaf. Zullen we het ook niet eens aan de burgers zelf vragen? Voor Hart voor Haarlem mag het vooral code oranje zijn voor dit college en de hele coalitie. Voor ons ligt een steeds dikker wordend boekwerk met vage informatie over een verre toekomst. Er wordt gegoocheld met cijfers en men doet alsof de

schuld van de stad afneemt door langlopende schulden om te zetten in kortlopende schulden. Het overschot van vorig jaar, te danken aan een enorme onderbesteding, wordt ingezet om komende jaren tekorten te dekken. De wethouder zegt tegen de Haarlemmers dat het goed gaat. Ik moet helaas zeggen: deze man heeft werkelijk geen idee van financiën. Het ideaal van deze coalitie mag dan wel zijn dat het bestuur zich open, meedenkend en meewerkend opstelt. In de praktijk is daarvan weinig te merken. De deuren zijn maar al te vaak hermetisch afgesloten. Op belangrijke dossiers ervaart Hart voor Haarlem juist een grote onwil om zich open te stellen voor andere ideeën en zaken aan te passen. Moties en voorstellen van de oppositie worden zelden gesteund.

Antwoorden worden niet gegeven en/of vragen niet begrepen. Dossiers zijn niet op orde, informatie is onvolledig en geheimhouding wordt nog wel eens misbruikt. En u heeft geen idee. Een voorbeeld is de gang van zaken rond ons peperdure en ongure Stationsplein. Alles ging er mis. U zou een onderzoek doen – tenminste, dat beloofde u – maar u weet dan zeker al dat de stukken ontbreken. En dan dat gehannes bij de verkoop van De Koepel waarbij een partij wordt uitverkoren op basis van geverifieerde en discutabele aannames. HartvoorHaarlem denkt dat we door het oog van de naald zijn gekropen met Panopticum, maar er is wel weer een jaar voorbij. U doet wel een onderzoek naar het doeltreffend gebruik van gebouwen voor jongerenwerk. Dan hebben we het toch over Flinty's en dat antwoord kent u natuurlijk al. Een paar jongeren in een gebouw van een paar miljoen euro en we gaan nu ook weer 250.000 euro stoppen in een overdekte skatebaan die we eerder hebben afgebroken. We hadden er gewoon eentje. Geen leiding te ontdekken in de coalitie en dat gecombineerd met een onevenwichtig samengesteld college, waaronder onze zwakke superwethouder uit Amsterdam met een gevaarlijk grote portefeuille - tegen beter weten in de lucht gehouden en zo is ons dualisme verworden tot apenspel.

Ik wil de goeie sfeer natuurlijk niet verpesten, maar ik was toch wel verbaasd onze nieuwe burgemeester op de voorpagina aan te treffen met een prijs van Vluchtelingenwerk Nederland. Dat is natuurlijk een hoger doel, maar lang niet iedere Haarlemmer is het eens met dat hoge doel. Vluchtelingenwerk is ook gewoon een lobbyclub met 80 miljoen euro subsidie. En burgemeester, u bent dan wel een man met lef, volgens Vluchtelingenwerk, maar u bent ook van alle Haarlemmers burgemeester en wat mij betreft moet u daarmee rekening houden.

De Haarlemmers willen graag zien dat hun stad mooi blijft, dat cultuur wordt gestimuleerd – en dan denk ik aan Haarlem museum – en dat hun stad goed onderhouden is. Ze willen zien dat het Stationsplein functioneert liefst met bankjes en bomen, geen verpretparking van de stad zoals in schrikbeeld Amsterdam. En ze willen niet in de file staan als ze naar hun werk gaan. Werk dat overigens niet meer in Haarlem te vinden is omdat er circa 1000 banen per jaar verdwijnen. Denk toch even aan het verhaal EvoSwitch. Een paar jaar geleden dreigde dat bedrijf naar Amsterdam te vertrekken, maar dankzij de lobby van D66 en van mijzelf is het hier gelukt dat bedrijf hier te houden. Ik hoop dat u dat niet gaat verpesten met uw motie. En Haarlemmers willen natuurlijk ook niet dat hun belastinggeld wordt verkwanseld.

Mevrouw HUYSSSE: Misschien wil mevrouw Van Zetten zelf nog een keer met EvoSwitch praten om te kijken of we dat duurzame energiehergebruik kunnen realiseren.

Mevrouw VAN ZETTEN: Kijk, het lijkt mij normaal als je een idee hebt, dat je eerst met dat bedrijf gaat praten. In 2011 had ik daar inderdaad een paar relaties, maar ik weet niet of die mensen daar nu nog aan het werk zijn. Ik ben altijd bereid u te steunen. Dat weet u.

Mevrouw HUYSSSE: Dat is een mooie toezegging. Fijn.

Mevrouw VAN ZETTEN: HartvoorHaarlem verbaast het niets dat traditionele bestuurderspartijen hun achterban verliezen ten gunste van nieuwe politieke bewegingen. Ze weet als geen ander hoe vanuit Den Haag zaken worden gemanipuleerd. Hier in Haarlem zijn de traditionele bestuurderspartijen nog aan de macht met een uitgekleed D66 aan de leiding zonder de idealen van Van Mierlo. Jammer. Wat HartvoorHaarlem betreft is het tijd voor een nieuw lokaal bestuur. Niet met een paar kleurpotloden als ze meedoen aan de loting van Van Reybrouck. Het zou al enorm helpen als de raad serieus werd genomen werd en fatsoenlijk geïnformeerd wordt als we als het echt belangrijk vinden zoals over vluchtelingen bijvoorbeeld. Niet achter schimmige regietafels. Als het echt serieus wordt, willen burgers best meepraten. Niet alleen over onschuldige onderwerpen als speeltuinen.

De heer FRITZ: Ik was even nieuwsgierig of mevrouw Van Zetten misschien ook nog iets positiefs had gevonden in dat hele dikke boekwerk. Het is wel ongelooflijk veel negativiteit.

Mevrouw VAN ZETTEN: Waarover moest ik positief zijn, zei u?

De heer FRITZ: Dat bedoel ik.

Mevrouw VAN ZETTEN: Ik heb misschien nog een tweede termijn en dan kan ik daar met een positief verhaal komen en misschien ook nog wel met een motie, mijnheer Fritz.

De VOORZITTER: Dan is er nog een spreker en dat is de heer Mohr van de OFM.

De heer MOHR: Laat ik dan positief beginnen met een compliment aan u over de prettige wijze waarop u uw eerste begrotingsbehandeling voorziet. Daartoe is ook alle reden, want dit is een feestbegroting. Een begroting met voor elk wat wils, voor jong en oud, voor oud en nieuw, een begroting om trots op te zijn. Het is ook niet voor niets dat de aanvoerder van deze coalitie lovende woorden sprak. Ik geloof dat de precieze woorden van de heer Fritz waren: 'Ik heb in de afgelopen tien jaar nog nooit zo'n positieve begroting gezien.' Daaruit spreekt trots. Ik snap dat. Ook ik voel die trots, want het gaat de goede kant op. De Haarlemse schuld, die bouwen we af. Er is ruimte voor nieuwe investering, de reserves nemen toe en de woonlasten nemen een beetje af. Het gevolg daarvan is dat meerpersoonshuishoudens in 2017 36 hele euro's overhouden in hun portemonnee. Een groot aantal partijen heeft zich daarover terecht positief uitgelaten. Maar laten we dat cijfer even in perspectief plaatsen. Die 36 euro voor een meerpersoonshuishouden levert volgens het Nibud twee maaltijden op voor een doorsneegezin per jaar. Natuurlijk is dat goed. Maar ik vind het persoonlijk wat mager. Dus laten we erop inzetten dat we vanaf 2018 niet twee, niet drie, maar wel vijf maaltijden voor dit gemiddelde gezin realiseren door middel van een verdere verlaging van de woonlasten.

Dit is een goednieuwsbegroting. Een begroting met een dalende schuld. Opmerkelijk aan die schuld vond ik overigens wel het grote verschil tussen de prognose in 2016 en de prognose aan het eind van 2016. Het verschil is 84 miljoen euro en ik hoop dat de wethouder de volgende keer wat meer precies kan zijn in die prognoses.

En tussen al dat goede nieuws was het zoeken naar het slechte. Maar het stond er wel in. Zo is de schuld ook na reductie nog altijd onverantwoord hoog, blijven investeringen achter en staat ons ook de komende periode een aantal tegenvallers te wachten.

Bijvoorbeeld op het Stationsplein. Ook nemen de financiële risico's toe. Bijvoorbeeld in het sociale domein of bij de maatschappelijke opvang van statushouders. Maar ook bij de voorfinanciering bij eventuele tijdelijke aankoop van De Koepel door de gemeente. Maar grote zorgen maak ik me daarover niet. We hebben gelukkig wethouder Van Spijk. En

wethouder Van Spijk heeft eerder dit jaar op Facebook een paar nuttige voorstellen gedaan om de schuldenlast verder te reduceren en de inkomsten te vergroten. Op 11 mei van dit jaar publiceerde de wethouder het voornemen om – en ik citeer hem – ‘nog wat extra interne procedures en extra inspraakrondes in te voeren zodat we de schuld de komende jaren nog wat verder kunnen laten dalen.’ U herkent het. Op 15 oktober ging de wethouder op Facebook nog een stapje verder. Zijn reactie op een artikel in het Haarlems Dagblad over de Haarlemse schuld sloot hij af met de volgende zin – weer een citaat. ‘In mijn optiek zou de schuld nog wel verder naar beneden kunnen de komende jaren. We hebben veel bouwgrond en we hebben veel vastgoed beschikbaar. Maar ja, een week telt maar 168 uur.’ Mijn conclusie naar aanleiding van deze blogs is dat we met meer tijd voor wethouder Van Spijk en meer ambtenaren de schuld verder reduceren. Dat is fantastisch nieuws. Mijn vraag aan de wethouder is dan ook wat hij precies bedoelt in deze blogs en hoe die aanpak in 2016 heeft uitgewerkt. Hoeveel meer tijd heeft de wethouder precies nodig om de schuld verder te laten dalen en wellicht zelfs tot nul te reduceren. Hoe moet ik in dit licht de tekst in de begroting lezen waarin het college zegt tegen de grenzen van de ambtelijke capaciteit in het fysieke domein aan te lopen wanneer het economisch herstel doorzet. Juist in dat fysieke domein zit verdien capaciteit en mijn vraag is of we op dit moment die capaciteit voldoende benutten.

Een ander punt. Haarlem verwelkomt de komende jaren veel nieuwe Haarlemmers. Haarlemmers die vaak een dramatische geschiedenis met zich meedragen. Het is onze wettelijke maar vooral morele opdracht om hen in Haarlem te laten meedoen en hen thuis te laten voelen. Het is mijn stellige overtuiging dat deze opdracht bij dit college in goede handen is. Maar er is ook zorg. Die zorgen hebben niet alleen te maken met wat het allemaal gaat kosten of met het draagvlak in de samenleving, maar ook meer specifiek met de rechten, kansen en ontwikkelingsmogelijkheden van nieuwe Haarlemmers versus de oude Haarlemmers. Laat ik voor het gemak de woorden van het gelijke speelveld gebruiken. Dit gelijke speelveld lijkt zo nu en dan in het geding. Bijvoorbeeld als het gaat om het bieden van passende huisvesting en de preferente positie van statushouders. Maar ook bij kansen op de arbeidsmarkt. Het college geeft aan dat er op het punt van de arbeidsmarkt geen sprake mag zijn van oneerlijke concurrentie. Graag krijg ik een toelichting over de wijze waarop dit college die specifieke zorg borgt.

Tot slot. Deze voortreffelijke begroting biedt inzicht. Tijdens de kadernota heb ik het college gevraagd om het parkeerbeleid de wethouder te geven die het verdient.

Aanleiding was mijn conclusie dat de huidige wethouder van mobiliteit en beheer een bestuurlijk risico vormt. De inzichtelijkheid van deze begroting maakt dat ik mijn conclusie moet aanpassen. De huidige wethouder is niet alleen een bestuurlijk maar ook een financieel risico. De wethouder is immers verantwoordelijk voor meer dan 20% van de uitgaven van deze begroting. Ook in de periode tussen de kadernota en de begrotingsbehandeling van deze week heeft de wethouder niet de indruk gewekt van grip en controle. Daarom herhaal ik aan het einde van mijn eerste termijn mijn oproep. Geef het parkeerbeleid de wethouder die het verdient. Wat mij betreft bevindt deze zich niet links, maar rechts van het midden aan uw tafel vanuit de zaal gezien.

SCHORSING

De VOORZITTER: Dank u wel. Daarmee zijn we gekomen aan het einde van deze eerste termijn. U heeft het college stof tot nadenken gegeven dus daarmee gaat het college nu driftig aan de slag. Wij schorsen de vergadering en hopen die met elkaar woensdag voort te zetten. Ik wens u nog een prettige avond.

[23.15 uur]

Aldus vastgesteld in de vergadering van (in te vullen door de griffie)

Griffier

Voorzitter